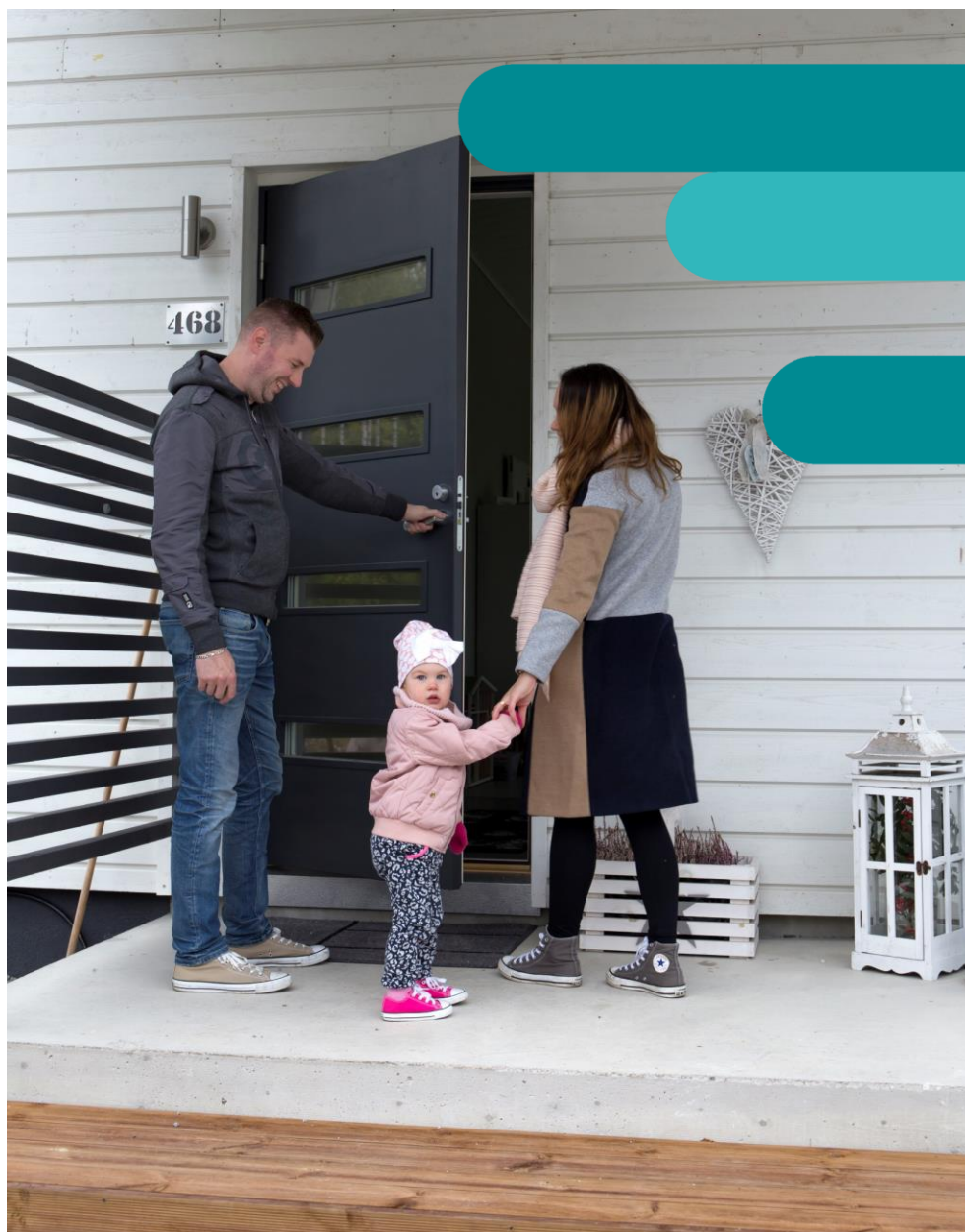

TALOUSARVIO 2020

TALOUSSUUNNITELMA 2021-2022

KUNNANJOHTAJAN TALOUSARVIOESITYS

28.11.2019

Sisällysluettelo

1	YLEISPERUSTELUT	4
1.1	Laukaan kunnan toimintaympäristö	4
1.2	Talousarvion sääntöperusta	8
1.3	Yleinen taloudellinen tilanne.....	9
1.4	Valtion budjetti ja kuntatalousvaikutukset 2019	11
1.5	Laukaan kuntastrategia	11
1.6	Talousarvion toiminnalliset pääpainopistealueet	12
1.7	Laukaan kunnan talouden kokonaisuus pääpiirteissään.....	12
1.7.1	Verotulot	16
1.7.2	Valtionosuudet	18
1.7.3	Rahoitustuotot ja –kulut.....	19
1.7.4	Suunnitelman mukaiset poistot	19
1.7.5	Antolainauksen muutokset	19
1.7.6	Lainakannan muutokset	19
1.7.7	Muut merkittävät taloudelliset vastuut	19
1.8	Henkilöstö, henkilöstömäärä ja vakanssien täyttöluvat	20
1.9	Taloussuunnitteluprosessi.....	22
1.9.1	Talouden tasapainottamistyöryhmä	23
1.9.2	Muutokset suhteessa talousarviokehukseen, lautakuntien talousarvioesityksiin ja kunnanjohtajan esitykseen	23
1.10	Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta.....	23
1.11	Talousarvioon tehtävät muutokset ja käyttösuunnitelman hyväksyminen.....	24
1.12	Kuntakonserni ja kuntakonserniin kuuluvien yhtiöiden tavoitteet.....	24
1.13	Erityismääräyksiä.....	26
2	KÄYTTÖTALOUSOSA	28
2.1	Yhteenvedo talousarvion 2019 käyttötaloudesta.....	28
2.2	Konsernihallinto	32
2.2.1	Talous	32
2.2.2	Palvelujen järjestäminen	33
2.2.3	Kehittämisen painopisteet	39
2.2.4	Toiminnalliset tavoitteet	39
2.2.5	Riskienhallinta	42
2.3	Perusturvapalvelut	43
2.3.1	Talous	43
2.3.2	Palvelujen järjestäminen	44

2.3.3	Kehittämisen painopisteet	51
2.3.4	Toiminnalliset tavoitteet	51
2.3.5	Riskienhallinta	52
2.4	Sivistyspalvelut	54
2.4.1	Talous	54
2.4.2	Palvelujen järjestäminen	55
2.4.3	Kehittämisen painopisteet	58
2.4.4	Toiminnalliset tavoitteet	59
2.4.5	Riskienhallinta	61
2.5	Tekniset palvelut	63
2.5.1	Talous	63
2.5.2	Palvelujen järjestäminen	64
2.5.3	Kehittämisen painopisteet	68
2.5.4	Toiminnalliset tavoitteet	69
2.5.5	Riskienhallinta	71
3	INVESTOINTIOSA	72
3.1	Investointiohjelma 2019-2023	72
3.2	Talonrakennusinvestoinnit vuonna 2019.....	73
3.2.1	Uudisrakennukset.....	73
3.2.2	Peruskorjaukset, pienet investoinnit ja energiainvestoinnit.....	74
3.3	Maanhankinta ja myynti vuonna 2019.....	74
3.4	Irtaimen käyttöomaisuuden hankinnat 2019.....	75
3.5	Vesihuollon investoinnit vuonna 2019.....	75
3.6	Yhdyskuntatekniikan investoinnit vuonna 2019	75
3.7	Muut investoinnit vuonna 2019.....	76
4	TULOS- JA RAHOITUSLASKELMAOSA.....	78

1 YLEISPERUSTELUT

1.1 Laukaan kunnan toimintaympäristö

VÄESTÖ

SUUNNITTELUALUEJAKO = TILASTOALUEJAKO		VÄKILUKU 31.12. (Tilastokeskus, väestörakennetilasto)											
SUURALUE	1 LAUKAA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
TILASTOALUE	101 KIRKONKYLÄ	5098	5107	5147	5196	5223	5228	5314	5391	5490	5586	5619	5656
Pienalueet	1 01 001 Kk-keskusta	1466	1482	1489	1501	1513	1489	1527	1550	1548	1514	1516	1503
	1 01 002 Kk-pohjoinen	2007	1971	1954	1916	1907	1893	1890	1884	1925	1930	1953	1958
	1 01 003 Kk-etelä	931	920	928	953	951	949	948	978	1014	1023	1012	1021
	1 01 004 Kk-Kantola	412	454	478	539	565	629	678	713	737	767	788	814
	1 01 005 Kk-Asema	282	280	298	287	287	268	271	266	266	275	265	271
	1 01 006 Kk-Laajalahti										19	28	33
	1 01 007 Kk-Roninmäki										58	57	56
TILASTOALUE	102 VIHTAVUORI	2041	2075	2113	2158	2169	2201	2213	2209	2236	2318	2317	2323
Pienalueet	1 02 004 Vri-keskusta	1683	1718	1738	1780	1804	1819	1828	1836	1860	1855	1850	1867
	1 02 005 Vri-ympäristö	358	357	375	378	365	382	385	373	376	276	280	285
	1 02 005 Vri-Kuhamäki										6	5	5
	1 02 006 Vri-Kuhankoski										92	94	76
	1 02 007 Vri-Mansikkaniemi										89	88	90
TILASTOALUE	103 LEPPÄVESI	2785	2923	3002	3105	3179	3224	3237	3271	3293	3379	3409	3382
Pienalueet	1 03 006 Lsi-keskusta	2134	2257	2324	2438	2509	2528	2543	2578	2594	2650	2663	2635
	1 03 007 Lsi-ympäristö	651	666	678	667	670	696	694	693	699	729	746	747
TILASTOALUE	104 LIEVES TUORE	2597	2554	2537	2528	2530	2536	2534	2541	2521	2505	2475	2430
Pienalueet	1 04 008 Lre-pohjoinen	1461	1461	1452	1440	1461	1457	1478	1471	1445	1426	1416	1391
	1 04 009 Lre-etelä	644	628	630	640	643	646	625	632	636	628	620	609
	1 04 010 Lre-ympäristö	492	465	455	448	426	433	431	438	440	451	439	430
TILASTOALUE	105 MAASEUTUALUEET	5025	5043	5115	5082	5115	5219	5201	5210	5235	5085	5044	5012
Pienalueet	1 05 011 Kuhaniemi	401	416	431	430	412	440	440	468	467	365	379	388
	1 05 012 Kärkkää	334	365	370	368	369	380	369	376	372	362	365	364
	1 05 013 Vehniä	933	913	915	908	920	947	940	946	966	945	952	923
	1 05 014 Valkola	498	505	513	511	495	478	464	448	437	430	423	422
	1 05 015 Kuusa	582	583	609	608	634	642	655	643	649	644	628	613
	1 05 016 Haapala	295	295	286	292	284	309	304	302	296	302	300	307
	1 05 017 Äijälä	377	382	384	381	393	391	406	393	402	385	369	365
	1 05 018 Lankamaa	250	244	248	241	252	256	252	251	246	238	236	236
	1 05 019 Tarvaala	288	283	288	270	275	268	277	286	289	283	282	281
	1 05 020 Simuna	194	189	189	199	196	202	196	193	193	190	179	182
	1 05 021 Vuontee	246	254	263	281	267	273	267	271	273	283	268	275
	1 05 022 Savio	221	217	226	223	249	262	270	276	283	300	311	309
	1 05 023 Metsolahti	170	168	168	165	164	166	161	159	155	155	155	155
	1 05 024 Hoho	236	229	225	205	205	205	200	198	207	203	197	192
MUU	Tuntematon	63	61	61	73	70	73	89	87	90	97	114	124
	Ikäryhmät	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ikävuodet	0-14 v	3769	3800	3882	3940	4024	4076	4127	4228	4284	4343	4353	4300
Ikävuodet	15-64 v	11388	11424	11501	11507	11463	11467	11333	11238	11184	11150	11025	10941
Ikävuodet	65 v ->	2452	2539	2592	2695	2799	2938	3128	3243	3397	3477	3600	3686
	%	13,9	14,3	14,4	14,9	15,3	15,9	16,8	17,3	18,0	18,3	19,0	19,5
Ikävuodet	joista yli 75 v	1117	1148	1068	1105	1132	1156	1200	1237	1280	1283	1347	1330
	%	45,6	45,2	41,2	41,0	40,4	39,3	38,4	38,1	37,7	36,9	37,4	36,1
	% koko väestöstä	6,34	6,46	5,94	6,09	6,19	6,26	6,46	6,61	6,79	6,76	7,10	7,03

TYÖLLISYYT (Tilastokeskus, StatFin, Väestö, työssäkäyntitilasto)												
	Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Asukasluku	17609	17763	17975	18142	18286	18481	18588	18709	18865	18970	18978
TYÖPAIKAT 31.12. (022_115h_2017)		Työpaikat, kpl (TOL 2008)										
Toimiala		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous		339	326	314	317	294	279	267	259	255	247	238
B Kaivostoiminta ja louhinta		12	11	12	13	13	13	11	6	6	5	5
C Teollisuus		1079	1030	1040	1047	1036	927	877	892	888	881	953
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta		9	9	3	6	8	9	12	9	13	14	11
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto		24	27	26	26	28	25	27	22	25	24	29
F Rakentaminen		423	387	409	449	457	429	450	455	479	465	500
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen myynti		454	515	494	616	585	618	595	624	578	643	659
H Kuljetus ja varastointi		233	244	377	406	418	434	451	439	409	439	461
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta		215	228	209	215	230	212	219	205	194	180	173
J Informaatio ja viestintä		14	17	13	12	14	26	24	25	22	26	18
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta		38	44	34	37	37	30	29	20	16	14	14
L Kiinteistöalan toiminta		35	40	31	32	28	31	30	35	28	29	24
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta		178	202	174	204	180	189	195	192	203	210	196
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta		216	224	241	268	310	302	329	323	313	323	345
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaaliturva		340	339	287	230	145	167	185	178	195	190	190
P Koulutus		395	406	389	427	403	420	417	382	371	379	384
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut		1023	1020	1046	1041	1108	1088	1011	1018	1012	1057	1101
R Taiteet, viihde ja virkistys		43	48	42	44	49	51	46	40	43	47	54
S Muu palvelutoiminta		134	132	134	125	126	129	133	127	116	117	125
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; eriyttämätön		3	3	3	4	5	7	38	41	48	59	52
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X Toimiala tuntematon		94	66	96	101	111	122	104	106	110	92	107
YHTEENSÄ		5301	5318	5374	5620	5585	5508	5450	5398	5324	5441	5639
TYÖLLINEN TYÖVOIMA 31.12. (022_115i_2017)		Työllinen työvoima, henkilöä (TOL 2008)										
Toimiala		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous		345	341	321	315	301	296	275	262	252	252	242
B Kaivostoiminta ja louhinta		35	34	19	24	24	23	19	15	15	11	12
C Teollisuus		1649	1600	1510	1487	1423	1369	1227	1216	1180	1193	1245
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta		19	20	35	34	39	40	45	38	41	40	38
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto		47	49	51	43	49	50	49	48	49	45	43
F Rakentaminen		659	684	655	680	715	669	685	680	677	762	769
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen myynti		721	762	752	772	814	800	806	764	779	792	827
H Kuljetus ja varastointi		375	385	368	382	392	389	375	369	378	397	403
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta		245	249	236	244	273	254	249	238	222	248	251
J Informaatio ja viestintä		162	154	174	186	182	175	172	169	175	180	178
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta		73	79	75	76	79	78	73	70	65	63	60
L Kiinteistöalan toiminta		65	77	66	75	67	68	68	69	68	75	76
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta		359	355	320	358	366	371	348	360	371	366	380
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta		372	362	370	379	407	418	424	435	424	432	470
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaaliturva		435	442	349	370	376	362	347	351	351	324	330
P Koulutus		476	498	492	531	542	574	523	513	527	525	523
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut		1157	1192	1244	1251	1312	1291	1285	1282	1295	1324	1343
R Taiteet, viihde ja virkistys		74	75	78	79	70	79	82	70	62	64	74
S Muu palvelutoiminta		176	193	211	197	203	190	186	202	199	187	179
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; eriyttämätön		2	3	4	3	3	8	38	41	34	48	39
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X Toimiala tuntematon		96	66	97	101	111	122	105	106	110	92	107
YHTEENSÄ		7542	7620	7427	7587	7748	7626	7381	7298	7274	7420	7589
TYÖVOIMATILASTO 31.12. (022_115b_2017)		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Asukasluku	17609	17763	17975	18142	18286	18481	18588	18709	18865	18970	18978
	Työvoima, henkilöä	8349	8422	8454	8561	8664	8678	8622	8634	8592	8598	8518
	Työlliset, henkilöä	7542	7620	7427	7587	7748	7626	7381	7298	7274	7420	7589
	Työttömät, henkilöä	807	802	1027	974	916	1052	1241	1336	1318	1178	929
	Työvoiman ulkopuolella, henkilöä	9260	9341	9521	9581	9622	9803	9966	10075	10237	10372	10460
	Työvoima / asukasluku %	47,41	47,41	47,03	47,19	47,38	46,96	46,38	46,15	45,54	45,32	44,88
	Työpaikat / työllinen työvoima %	70,29	69,79	72,36	74,07	72,08	72,23	73,84	73,97	73,19	73,33	74,30

Laukaan kunnan asukasmäärä on vuoden 2018 tilaston perusteella 18.927. Väkiluku pieneni edellisestä vuodesta 51 henkilöllä. Vuosi 2018 oli ensimmäinen vuosi 2000-luvulla, kun Laukaan asukasluku on pienentynyt. Koko 2000-luvun aikana asukasluku on kasvanut yhteensä noin 2.460 henkilöllä eli keskimäärin 137 asukasta/vuosi. Asukkaita kuntakeskuksena toimivassa kirkonkylässä on 5.656, Leppävedellä 3.382, Lievestuoreella 2.430 ja Vihtavuorella 2.323. Haja-asutusalueella laukaalaisia asuu 5.012.

Laukaan väestörakenne on nuorekas ja tasapainoinen. Vuonna 2018 ikäryhmään 0-14 vuotiaat kuuluivat 22,7 % laukaalaisista, ikäryhmään 15 - 64 vuotiaat 57,8 % laukaalaisista ja ikäryhmään yli 65 vuotiaat 19,5 % laukaalaisista. Väestöllinen huoltosuhde oli 73,0. Yli 65 vuotiaista enemmän kuin joka kolmas on vanhempi kuin 75 vuotta. Väestön koulutusaste on verrattain matala. Vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneita on maan keskiarvoa enemmän, mutta korkeasti koulutettuja suhteellisesti koko maata ja maakuntaa vähemmän.

Väestöllisiä tunnuslukuja 2018	Väestö 31.12.2018	Väkiluvun muutos 2018, %	Alle 15-vuotiaiden osuus, %	15-64-vuotiaiden osuus, %	65 vuotta täyttäneiden osuus, %	Väestöllinen huoltosuhde	Väestön keski-ikä
Laukaa	18.927	-0,3	22,7	57,8	19,5	73	40,4
Jyväskylän seutukunta	185.430	0,6	17	64,3	18,7	55,6	40,3
Keski-Suomi	275.521	-0,2	16	61,2	22,8	63,4	43,1

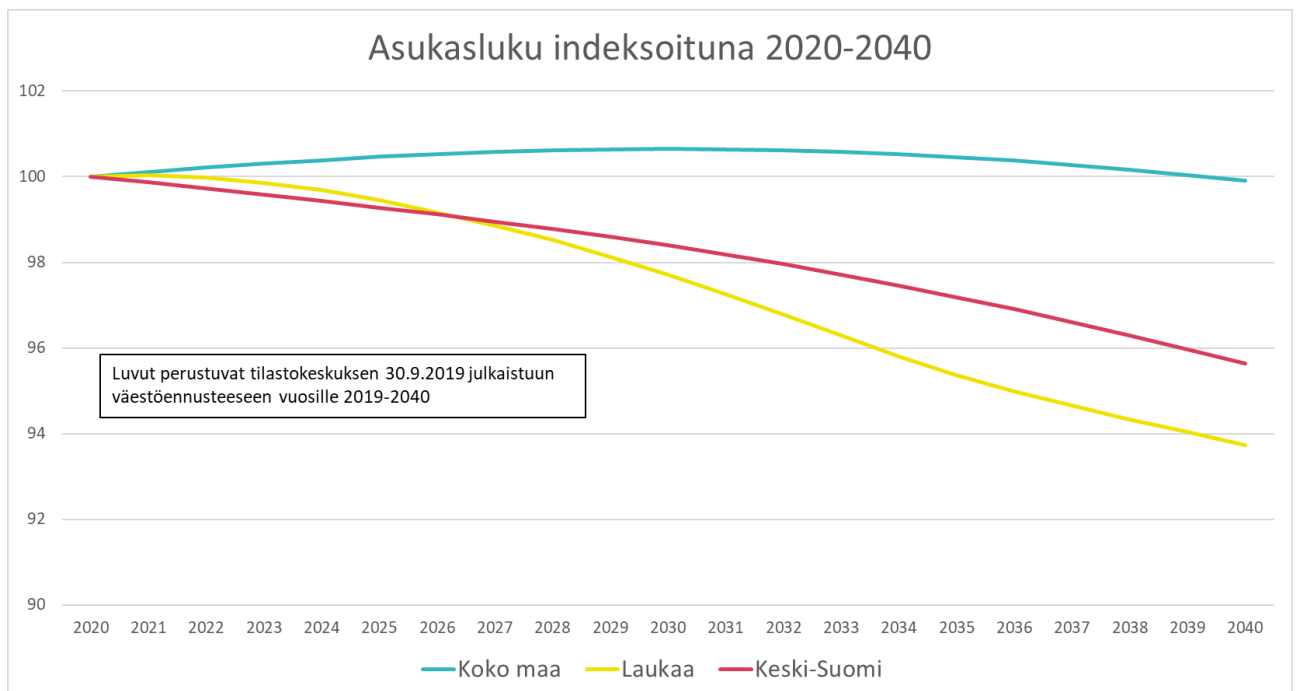
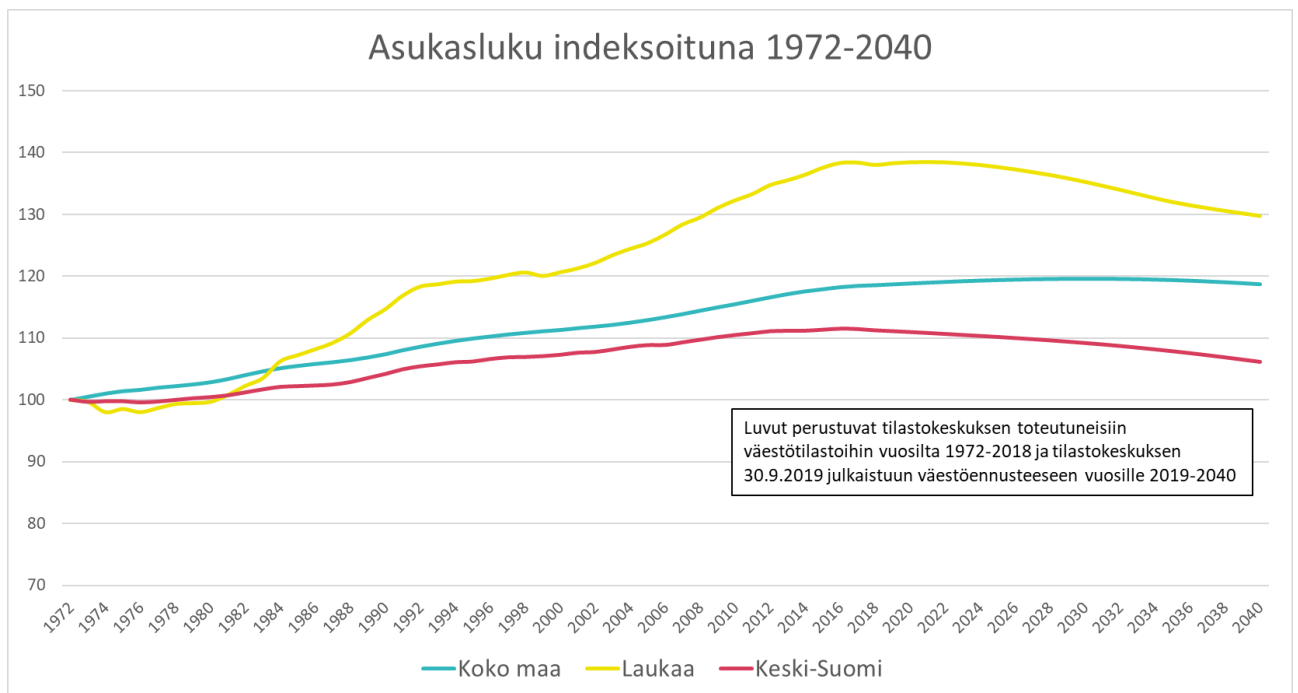
Väestön pääasiallinen toiminta kuvaa väestön taloudellisen toiminnan laatua. Sen perusteella väestö jaetaan työvoimaan kuuluviin ja työvoiman ulkopuolella oleviin. Vuonna 2017 Laukaassa oli 8.518 työvoimaan kuuluvaa asukasta, mikä on 80 henkilöä vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Työllinen työvoima oli 7.589 henkilöä, mikä oli 169 henkilöä enemmän kuin edeltävänä vuonna. Koko väestöstä työllisten osuus oli 40,0 %. Jyväskylän seudulla vastaava luku oli 41,6 % ja Keski-Suomessa 39,4 %. Työvoiman ulkopuolella oli yhteensä 10.460 henkilöä ja työttömänä 929 henkilöä.

Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston 2017 mukaan Laukaassa oli 5.639 työpaikkaa ja työpaikkaomavaraisuus on 74,3 %. Toimialoja oli luokiteltu yhteensä 21, joista sosiaali- ja terveystoimet työllistivät eniten, 1.101 henkilöä. Muista toimialoista teollisuus tarjosi 953 työpaikkaa, tukku- ja vähittäiskauppa 659, rakentaminen 500 sekä kuljetus ja varastointi 461. 2010-luvulla eniten kasvaneita toimialoja ovat hallinto- ja tukipalvelut sekä kotitalouksien toiminta työnantajina. Kokonaisuutena työpaikkojen määrä on kuluvan vuosikymmenen aikana säilynyt lähes ennallaan, kasvua on 19 työ-

paikan verran. Vaikka palvelusektori tarjoaa enemmistön kunnan työpaikoista, on jalostuksella ja alkutuotannolla vielä suurempi merkitys kuin kunnissa keskimäärin.

Tilastokeskuksen 30.9.2019 julkaiseman väestöennusteen mukaan Suomen asukasluku kääntyy laskuun vuonna 2031. Vuonna 2035 väkiluku kasvaisi enää Uudellamaalla, Pirkanmaalla ja Ahvenanmaalla. Laukaan väkiluvun ennustetaan kasvavan vuoteen 2021 asti ja kääntyvän sitten laskuun. Ennusteen mukaan Laukaan väkiluku on vuonna 2030 18.551 ja vuonna 2040 17.796. Väkiluku laskisi vuoden 2021 huippulukemista vuoteen 2040 mennessä 6,3 %. Ennusteen mukaan Laukaa ei pääse hyötymään Jyväskylän seutukunnan kasvusta, joka on samalla ajalla noin 4 % positiivinen. Keski-Suomen maakunnan asukasluvun ennustetaan pienenevän vuoteen 2040 mennessä noin 4,7 %. Jyväskylän seutukunnan ulkopuolisen maakunnan asukasluku pienenee jopa 30 % vuoteen 2040 mennessä. Seuraavissa kuvissa on esitetty Laukaan, Keski-Suomen ja koko maan asukasluvun indeksoitu kehitys vuosina 1972-2014 ja 2020-2040. Molempien kuvaajien ennustetiedot vuodesta 2019

alkaan ovat tilastokeskuksen väestöennusteen mukaisia.

Väestöennusteen mukaan Laukaan syntyvyys säilyy verrattain korkeana. Laukaalaisten hedelmällisyyskerroin aikavälillä 2019-2040 on Suomen kunnista 29. korkein. Nuorekas ikärakenne ja verrattain korkea syntyvyys takaavat sen, että Laukaan väestöllinen huoltosuhde heikkenee huomattavan hitaasti. Tämä tarkoittaa sitä, että väestörakenteelliset muutokset tapahtuvat Laukaassa keskimääräistä hitaammin, mikä helpottaa muutosten

ennakointia ja hallintaa. Ennusteen mukaan Laukaassa asuu vuonna 2040 alle 15-vuotiaita suhteellisesti 6 prosenttiyksikköä maan keskiarvoa enemmän ja yli 65-vuotiaita 1 prosenttiyksikkö maan keskiarvoa vähemmän.

Laukaan kuntastrategian mukaisena tavoitteena on, että asukasluku kasvaa 1 % vuosivauhtia. Tilas-

tokeskuksen väestöennusteen perusteella strateginen tavoite ei näytä toteutuvan. Tilastokeskuksen ennuste perustuu tekniseen analyysiin, joka ei voi ottaa huomioon kaikkia tulevaisuuden muutoksia. Laukaan kunta tavoittelee edelleen väestönkasvua myös vuoden 2021 jälkeen. Kasvusta huolehditaan muun muassa aktiivisella maankäyttö- ja elinkeinopolitiikalla. Vuoden 2020 talousarviossa väestön määräksi on arvioitu 19.069 henkilöä ja väestömäärän kasvuksi 70 henkilöä olettaen, että vuonna 2019 väestön kasvu on vastaavasti 70 henkilöä edeltävän vuoden loppuun verrattuna. Väes-

tön kasvu johtuu erityisesti keskimääräistä korkeammasta syntyvyydestä siitä huolimatta, että syntyvyys on Laukaassakin laskenut. Laukaa on viime vuosina kärsinyt muuttotappiosta, mutta tilanteen tavoitellaan tasaantuvan ja kääntyvän hieman muuttovoitolliseksi.

Alla olevassa taulukossa on Laukaan kunnan väestöennuste tuleville vuosille. Vuosien 2017-2019 väestönkasvun hidastumisesta huolimatta tavoitellaan tuleville vuosille kasvua. Vuoden 2020 talousarviossa esitetyissä tunnusluvuissa väestönmääränä on käytetty 19.069 asukasta.

VÄESTÖENNUSTE, TAVOITE									
Laukaa	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ikäluokat yhteensä	18 709	18 865	18 970	18 978	18 978	18 927	18 997	19 067	19 137
asukasluvun muutos	121	156	105	8	0	-51	70	70	70
asukasluvun muutos, %	0,7 %	0,8 %	0,6 %	0,0 %	0,0 %	-0,3 %	0,4 %	0,4 %	0,4 %

1.2 Talousarvion sääntöperusta

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi eli suunnitelma-kausiksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Laukaan kunnassa taloussuunnitelmakausi on kolme vuotta, joista ensimmäinen vuosi on sitova talousarvio. Investointiosasta on esitetty viiden vuoden suunnitelma, josta ensimmäinen vuosi on sitova.

Talousarviossa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka ovat valtuuston nähdessä sitovia eriä. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä

tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Laukaan kunnan taseessa 31.12.2018 on kertyneitä ylijäämiä 4,9 miljoonaa euroa, joten erillistä kuntalain mukaista toimenpideohjelmaa ei tarvitse laatia.

Kunnan veroprosenteista päättää valtuusto. Kuntalain 111 §:n mukaan valtuuston on viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista.

Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen seuraavista kriteereistä ei täyty. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa. Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan

rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet raja-arvot:

1. kuntakonsernin vuosikate on negatiivinen ilman kunnan peruspalvelujen harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta,
2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,00 prosenttia korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti,
3. asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla ja
4. kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Vuoden 2018 tilinpäätöksessä Laukaan kuntakonsernissa oli kertyneitä alijäämiä -202 euroa asukasta kohden, eli kuntakonsernin alijäämäehto ei

täyttynyt. Neljästä arviointikriteeristön raja-arvosta täyttyi kaksi: kunnan tuloveroprosentin ero keskiarvoon oli yli 1,00 % (1,63 %) ja kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli yli 50 prosenttia (102,8 %).

Kriisikuntakriteerejä on uudistettu vuoden 2019 aikana. Uudistetut kriisikuntakriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista nykyistä paremmin. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Laki on tullut voimaan 1.3.2019. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Siihen asti sovelletaan, mitä lain voimaan tullessa voimassa olleessa kuntalain 118 §:ssä säädetään.

Seuraavassa taulukossa on tarkasteltu arviointikriteeristön tunnuslukujen täytyminen vuosina 2013-2018.

KUNTALAIN TUNNUSLUKUJEN MUKAISET RAJA-ARVOT:

	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Kuntakonsernin yli-/Alijäämä, €/asukas	-176	-206	-183	-46	-202
1. Kuntakonsernin vuosikate, M€	9,4	10,0	9,3	12,2	5,8
2. Kunnan tuloveroprosentti	20,5	21,5	21,5	21,5	21,5
3. Kuntakonsernin lainakanta, €/asukas	5 042	5 303	5 906	6 233	6 769
4. Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus	82,5	82,3	89,3	93,2	102,8
<i>Painotettu tulovero % keskiarvo</i>	19,74	19,84	19,87	19,91	19,87
<i>Ero keskiarvoon, yksikköä</i>	0,76	1,66	1,63	1,59	1,63
<i>Konsernin lainakanta €/asukas keskiarvo</i>	5 768	5 978	6 146	6 299	6 537
<i>Ero keskiarvoon, %</i>	-12,6 %	-11,3 %	-3,9 %	-1,0 %	3,5 %
<i>Asukasmäärä</i>	18 709	18 865	18 970	18 978	18 927

1.3 Yleinen taloudellinen tilanne

TÄYDENNETÄÄN JA PÄIVITETÄÄN KUNNANHALLITUKSEN TALOUSARVIOESITYKSEEN

Julkisen talouden suunnitelman mukaan talouskasvu hidastuu keskipitkällä aikavälillä alle yhteen prosenttiin. Hidas talouskasvu ja väestön ikääntyminen heijastuvat myös julkisen talouden rahoitus-

tasasemaan, joka alkaa heikentyä jälleen ensi vuosikymmenelle tultaessa. Samaan aikaan myös julkisen velkasuhde kääntyy jälleen nousuun. Kehyskaudella veroasteen arvioidaan pysyvän ennallaan noin 42 prosentissa suhteessa BKT:hen. Veroaste eli verojen ja veronluonteisten maksujen suhde

bruttokansantuotteeseen alentui viime hallituskaudella reippaasti kilpailukyky sopimuksen ja verokevennysten vuoksi.

Julkisen talouden suunnitelmassa valtiontalous on julkisen talouden alasektoreista kaikista eniten miinuksella. Paikallishallinto eli kuntasektori seuraa valtiontalouden uraa kuitenkin valitettavan lähellä. Paikallishallinnon nettoluotonanto oli viime vuonna -0,8 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja vuonna 2023 sen ennustetaan olevan -0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen.

Kehysurassa kuntien valtionavut nousevat vuonna 2020 noin 11,5 mrd. euroon. Peruspalvelujen valtionosuus on tästä 9,5 miljardia euroa, jossa on lisäystä vuoteen 2019 verrattuna noin 1,0 mrd. euroa. Valtionosuuksien voimakas kasvu johtuu kilpailukyky sopimuksen lomarahaleikkaukseen liittyvän valtionosuusvähennyksen päättymisestä, kilpailukyky sopimuksesta aiheutuneen kaksinkertaisen leikkauksen kompensoinnista (237 milj. €), valtionosuusjärjestelmään sisältyvästä valtion ja kuntien välisestä kustannustenjaon tarkistuksesta (yht. 112 milj. €), indeksikorotuksesta (187 milj. €) ja verotulomenetysten kompensaatioiden kasvusta (215 milj. €).

Valtionosuuksien kasvu ei tuo kuntatalouteen ylimääräistä jaettavaa, sillä kuntien kustannukset ovat nousseet jo kiky:n loppuvuosina voimakkaasti. Huomattava osa valtionosuuksien kasvusta selittyykin kustannustennousua huomioivilla indeksitarkistuksilla sekä esimerkiksi hallituksen kuntiin kohdistuvien säästölakien ja ns. JTS-miljardin epäonnistumisella, mitkä kasvattavat kuntien ja valtion välisen kustannustenjaon tarkistuksen määrää vuonna 2020. Huomioitavaa on myös, että vaikka kuntien lomarahaleikkauksen valtionosuusvähennys päättyy niin työajanpidennys ja sen perusteella tehdyt leikkaukset pysyvät yhä valtion kehysurassa.

Julkisen talouden suunnitelman mukaan kuntien peruspalveluiden valtionosuudesta leikataan 30 miljoonaa euroa vuonna 2019, ja summa kohdistetaan kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään avustusmäärärahasi. Summa kasvatetaan 40 miljoonaan euroon vuonna 2020.

Sen sijaan kannustinjärjestelmien laajentamisesta kuntien käyttötalouden menojen karsimiseksi ja

kuntien rakennuskannan kehittämiseksi on luovuttu. Vielä edellisessä julkisen talouden suunnitelmassa kerrottiin, että kuntien käyttötalouden menojen kannustinjärjestelmään oli tarkoitus osoittaa 100 milj. euroa vuoteen 2022 mennessä. Myös kuntien rakennuskannan kehittämiseen ja tilojen käytön tehostamisen kannustinjärjestelmään oli tarkoitus osoittaa 100 milj. euroa vuoteen 2022 mennessä. Molemmat säästöohjelmat eli ns. kannustinjärjestelmät oli tarkoitus rahoittaa leikkaamalla ne kuntien peruspalveluiden valtionosuusmäärärahasta (euroa/asukas periaatteella). Kannustinjärjestelmien laajentamisesta luopuminen oli tekniseen julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvä yllätys.

Kuntatalousohjelmasta saa lisätietoa myös muista kuntiin kohdistuvista hallituksen kehyspäätöksistä, kärkihankkeista sekä siellä käydään läpi myös kuntien viime vuosien tulojen ja menojen kehitykseen vaikuttaneita tekijöitä.

Kuntatalouden kehitysarvio pysyy valtionosuuksien kasvusta ja ennustetusta verotulojen vahvistumisesta huolimatta hyvin tiukkana. Kuntatalouden menot kasvavat reilun 3 prosentin vuosivauhtia erityisesti väestön ikärakenteen muuttumisen seurauksena.

Kehitysarvio pitää sisällään myös oletuksen, että syntyvyyden lasku vaimentaa menojen kasvupainetta koulutuspalveluissa. Niin isojen kuin pienten kuntien arvioidaan siten mitoittavan kohtuullisen ripeässä tahdissa päiväkotien ja koulujen henkilöstömäärän vastaamaan pieneneviä lapsiluokkia. Tästä huolimatta menojen ja investointien kasvu ylittää tulot, ja kuntatalouden velan arvioidaan kasvavan kehyskaudella noin 8 miljardilla eurolla. Ilman rakenteellisia uudistuksia ja menopaineita hillitseviä toimia kunnallisveroprosenttiin kohdistuu siten lähivuosina huomattava korotuspaine.

Ennusteiden mukaan kuntatalous ei saavuta Juha Sipilän hallituksen sille asettamaa rahoitusasemataavoitetta. Tavoitteen mukaan paikallishallinnon nettoluotonanto saa olla kuluvana vuonna korkeintaan -0,5 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Julkisen talouden suunnitelma ja kuntatalousohjelma löytyvät kokonaisuutena osoitteesta:

<https://vm.fi/kuntatalousohjelma>. Eduskunta-vaalien alla valmisteltu julkisen talouden suunnitelma on tekninen eli se ei sisällä uusia tulevalle hallituskaudelle ulottuvia poliittisia linjauksia. Val-

tion toimien vaikutusarviot Laukaan kunnalle päivitetään, kun uusi hallitus on muodostettu ja sen hallitusohjelman mukaiset vaikutukset arvioitu.

Lähde: kuntaliitto (www.kuntaliitto.fi)

1.4 Valtion budjetti ja kuntatalousvaikutukset 2019

TÄYDENNETÄÄN KUNNANHALLITUKSEN TALOUSARVIOESITYKSEEN

1.5 Laukaan kuntastrategia

Laukaan kunnanvaltuusto hyväksyi 23.4.2018 § 5 kuntastrategian vuosille 2017-2021. Strategian kantavana teemana on ”Sydäntä ja elinvoimaa”, jolla kuvataan mielikuvaa, joka Laukaan halutaan jättävän asukkaisiin, matkailijoihin, paikallisiin toimijoihin ja sidosryhmiin. Laukaan visio on olla vetovoimainen kunta, jossa asukkaat, yhteisöt ja yritykset kukoistavat ja menestyvät. Visio saavutetaan sydämellä ja elinvoimalla. Strategian kärkiteemat ovat 1) elinvoima ja kilpailukyky, 2) hyvinvointi ja 3) luonto ja elämykset. Kärkiteemojen kuvaukset määrittävät toiminnallisella tasolla millainen kunta Laukaa on ja haluaa olla.

Strategialle on asetettu taloudellisia mittareita, joiden toteutumista seurataan talousarvioissa ja tilin-

päätöksissä koko strategiakauden ajan. Seuraavassa on esitetty strategian mukaisten taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuoden 2017 tilinpäätöksen osalta.

Lisäksi strategian toteutumista seurataan erilaisen laadullisten mittarien avulla. Valtuusto suoritti strategiakauden puolivälitarkastelun vuoden 2019 aikana. Tarkastelussa otettiin huomioon strategias-
assa hyväksytyt laadulliset ja määrälliset tavoitteet ja asetettiin askelmerkkejä kohti strategiakauden loppuosaa. Strategian laadullisia mittareita ovat:

- Hyvinvointikertomus
- Henkilöstöraportti
- Luonto & elämys –käyttäjätutkimukset
- Elinkeinopoliittinen mittaristo
- Nuva-kysely

Kuntastrategian taloudelliset mittarit		TP 2017	TP 2018
Laukaan kuntakon- sernin vuosikate	Vuosikate kattaa 100 % poistot	Vuosikate kattoi 138,4 % poistot	Vuosikate kattoi 59,5 % poistoista
Laukaan tase	Laukaan kunnan taseessa on 5-10 miljoonan euron puskuri	Taseessa noin 9 miljoonan puskuri	Taseessa noin 5 miljoonan puskuri
Kuntakon- sernin lainakanta	Lainakanta on matalampi kuin Suomen kunnissa keskimäärin	Lainakanta/asukas 1 % maan keskiarvoa matalampi	Lainakanta/asukas 3,5 % maan keskiarvoa korkeampi
Yhteisövero ja verotettavat tulot	Laukaan asema verotuloissa Keski-Suomen kuntien joukossa paranee	Laukaan verotulot/asukas olivat maakunnan 6. korkeimmat ja 1,0 % keskiarvoa matalammat.	Laukaan verotulot/asukas olivat maakunnan 6. korkeimmat ja 2,6 % keskiarvoa matalammat.
Väestönkasvu	Suunnitelmallinen väkiluvun kasvutavoite on 1 %	Asukasmäärä kasvoi vain 8 henkilöllä eli 0,04 %.	Asukasmäärä pieneni 51 asukkaalla eli -0,3 %
Työttömyysaste	Työttömyysaste on matalampi kuin Keski-Suomen kunnissa keskimäärin	Työttömyysaste oli keskimäärin 10,8 % ja 3,0 % maakunnan keskiarvoa matalampi	Työttömyysaste oli keskimäärin 9,6 % ja 2,2 % maakunnan keskiarvoa matalampi.

1.6 Talousarvion toiminnalliset pääpainopistealueet

Toiminnallisten tavoitteiden asettamista ohjaa kuntastrategian lisäksi koko kuntaa koskevat toiminnalliset painopistealueet. Vuoden 2020 toiminnalliset painopistealueet ovat:

1. Talouden tasapainottaminen
2. Elinvoima- ja hyvinvointityön jatkaminen

Talouden tasapainottamisella ohjataan taloutta tasapainottavaan kehittämistyöhön ja keskittymään kunnan toiminnassa ja palvelutuotannossa perustehtäviin. Tuloksella mitattuna talous on saatava tasapainoon, jotta kumulatiivinen tulos ei

painu alijäämäiseksi. Kuntatalouden heikkojen kehitysnäkymien vuoksi tuleviin vuosiin on varauduttava tekemällä taloutta tasapainottavaa rakenteellista kehittämistä, jolla aikaansaadaan pysyviä säästöjä. Lisäksi on erityisesti tarkasteltava toimintatuottojen kasvattamisen mahdollisuuksia.

Elinvoima- ja hyvinvointityön jatkamisella viitataan ennaltaehkäiseviin palveluihin sekä maankäytön ja aluekehityksen turvaamiseen. Lisäksi painotetaan aktiivisen viestinnän tärkeyttä kuntakuvan edistämisessä sekä yritys- ja asukashankinnassa.

1.7 Laukaan kunnan talouden kokonaisuus pääpiirteissään

Keskeiset talouden tunnusluvut vuoden 2020 talousarvioesityksessä ovat seuraavat:

- vuosikate on 7,0 miljoonaa euroa

- tilikauden tulos on 0. Kunnan taseessa on edelleen kertyneitä ylijäämiä 1,4 miljoonaa euroa.
- investointien omahankintameno on bruttona 19,1 miljoonaa euroa ja nettona 17,8 miljoonaa euroa. Investointien tulo-rahoitusprosentti on 37,9 prosenttia.
- lainakannan muutos on 10,0 miljoonaa euroa ja lainakanta vuoden 2019 jälkeen 105,0 miljoonaa euroa eli 5.527 euroa asukasta kohden.

Vuoden 2020 talousarviossa käyttötalouden lopputussumma eli toimintakate on 106,4 miljoonaa euroa. Se on 1,5 miljoonaa euroa (1,4 %) enemmän kuin vuoden 2019 muutetussa talousarviossa. Toimintakulut kasvavat kuluva vuodesta 2,9 miljoonaa euroa (2,2 %). Konsernihallinnossa toimintakulut kasvavat kuluva vuodesta 0,1 miljoonaa euroa ja Perusturvapalveluissa 0,1 miljoonaa euroa. Sivistyspalveluissa toimintakulut nousevat 0,9 miljoonaa euroa ja teknisissä palveluissa 1,8 miljoonaa euroa.

Laukaan kunnan toimintatuotot kasvavat 1,4 miljoonaa euroa (5,3 %) kuluva vuodesta. Konsernihallinnon toimintatuotot pienenevät 0,6 miljoonaa euroa (14,1 %). Muutos johtuu erityisesti maankäytön odotettua paremmasta tuloksesta kuluva vuonna. Perusturvapalveluiden toimintatuotot pienenevät 0,1 miljoonaa euroa (3,6 %). Sivistyspalveluiden toimintatuotot puolestaan kasvavat 0,2 miljoonaa euroa (8,1 %). Teknisten palveluiden toimintatuotot kasvavat 1,4 miljoonaa euroa (8,4 %) pääosin sisäiseen laskutukseen perustuen.

Vuoden 2020 talousarvioon sisältyy noin 4,2 miljoonan euron tasapainottamistoimenpiteet, joista noin 3 miljoonaa kohdistuu käyttötalouteen ja palveluihin. Käyttötalouden tavanomaista kasvua on hillitty, vaikka toimintakulut ja –kate jatkavatkin kasvuaan. Sopeutuksen loppuosa toteutetaan verotuksen ja omaisuuden myynnin avulla.

Vuodelle 2020 investointien bruttomenot ovat yhteensä 19,1 miljoonaa euroa ja investointimenoja vastaan arvioidaan saatavan omaisuuden myynti-

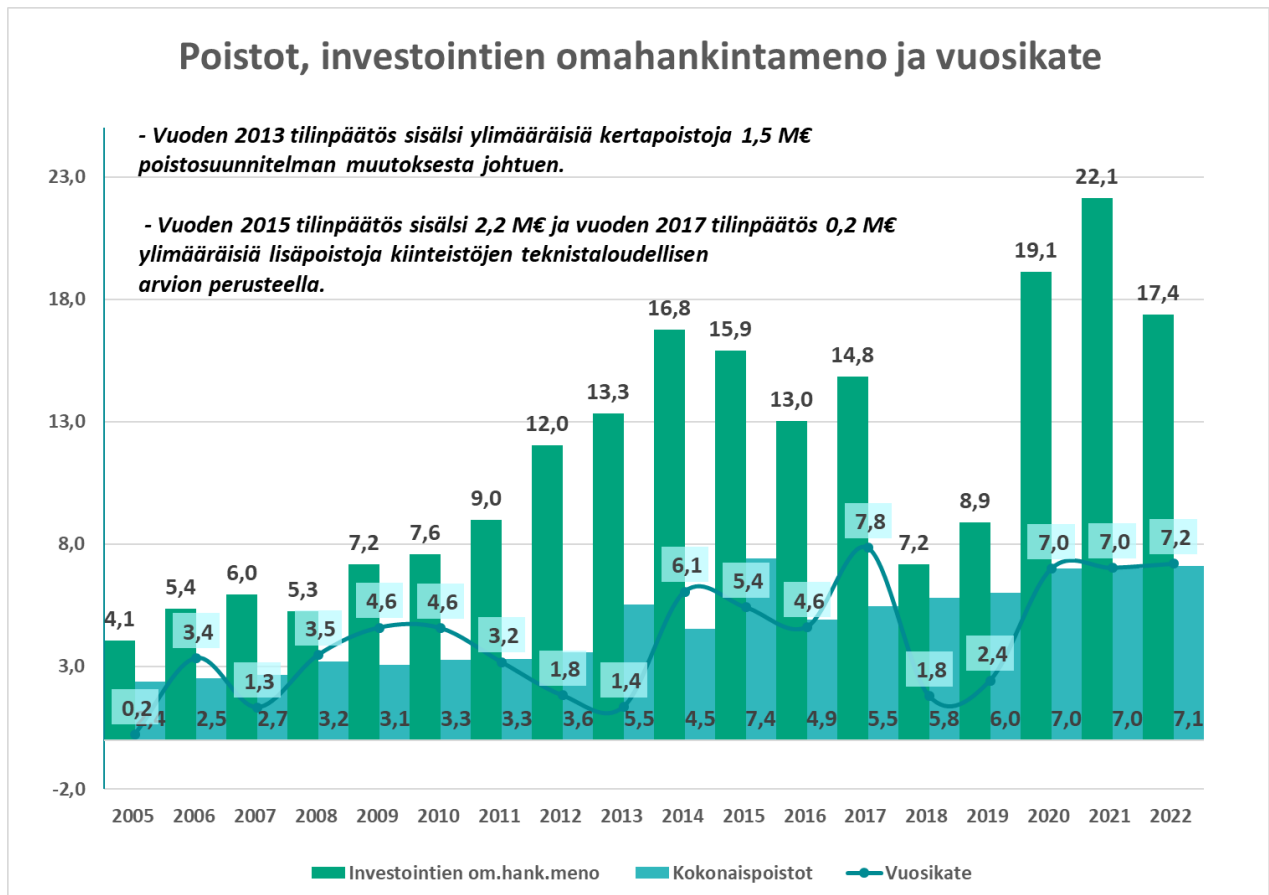
tuloja 0,7 miljoonaa euroa sekä muita rahoitusosuuksia 0,6 miljoonaa euroa, jolloin nettoinvestoinnit ovat 17,8 miljoonaa euroa. Suorien investointien lisäksi Kirkonkylän koulunmäellä on käynnissä kiinteistöleasingrahoitteinen rakennushanke, jonka rakentamisen kustannusarvio vuodelle 2020 on yhteensä 11 miljoonaa euroa. Investointitaso on noin 933 euroa asukasta kohden ilman leasingkohdetta ja 1510 euroa asukasta kohden leasingkohde mukaan lukien. Vuosina 2012–2023 kunta investoi keskimäärin 15 miljoonaa euroa vuodessa. Investoinneilla vastataan väestönkasvun ja ikärahenteen muutoksen myötä tulevaan palvelutarpeen kasvuun. Toimitilat ovat mitoitettu niin, että ne vastaavat myös tulevaan väestökehitykseen. Investoinneissa näkyy kasvun lisäksi Laukaan hajainen yhdyskuntarakenne, sillä investointeja on tehty samanaikaisesti eri taajamiin ja maaseutualueille. Suurin investointihanke taloussuunnittelukaudella 2020-2022 on Vihtavuoren koulukeskushanke, joka käsittää lähes puolet suunnittelu-kauden investoinneista. Suorien investointien lisäksi Koulunmäen koulukeskushanke toteutetaan kiinteistöleasingrahoituksella. 2020 –luvun aikana investointien määrä laskee ja investoinneista johtuvaa velkamäärää voidaan alkaa lyhentää. Vuosien 2012-2023 investoinneista noin 44 % rahoitus on tulo-rahoitusta ja noin 56 % velkarahaa.

Vuonna 2020 suurimmat talonrakennushankkeet ovat Vihtavuoren koulukeskuksen urakkavaihe (11,0 miljoonaa euroa) ja Koulunmäen koulukeskushankkeen 1. ja 2. vaiheen urakkavaihe (kiinteistöleasing, yhteensä vuonna 2020 noin 11,0 miljoonaa euroa). Lisäksi Kuntalan uudisrakennushankkeen suunnitteluun ja hankkeen käynnistämiseen varataan 1,0 miljoonaa euroa. Tilapalvelun pieninvestointeihin varataan lisäksi 0,5 miljoonaa euroa ja energiainvestointeihin 50.000 euroa. Liikennealueiden, puistojen ja yleisten alueiden investointeihin varataan 2,89 miljoonaa euroa. Leppäveden liikuntapuiston rakentamista jatketaan ja vuonna 2020 valmistuu tekonurmikenttä ja kaukalo sekä muita liikuntapaikkoja. Raakamaan hankintaan on varattu 0,7 miljoonaa euroa maapolitiittisen strategian mukaisesti. Irtaimen omaisuuden ja tietojärjestelmien hankintoihin on varattu noin 0,4 miljoonaa euroa.

Laukaa velkaantuu ensi vuonna 10,0 miljoonaa euroa 19,1 miljoonan euron investoinneista johtuen ja lainakanta on vuoden lopussa 105,0 miljoonaa euroa, eli 5.527 euroa asukasta kohden. Kunnan lainakantaan sisältyy myös Laukaan Vuokrakoodeille välitetty laina, jonka määrä vuoden 2020 lopussa on noin 5,9 miljoonaa euroa, eli 310 euroa asukasta kohden. Laukaan kunnan lainakanta asukasta kohden mitattuna oli vuonna 2018 Suomen

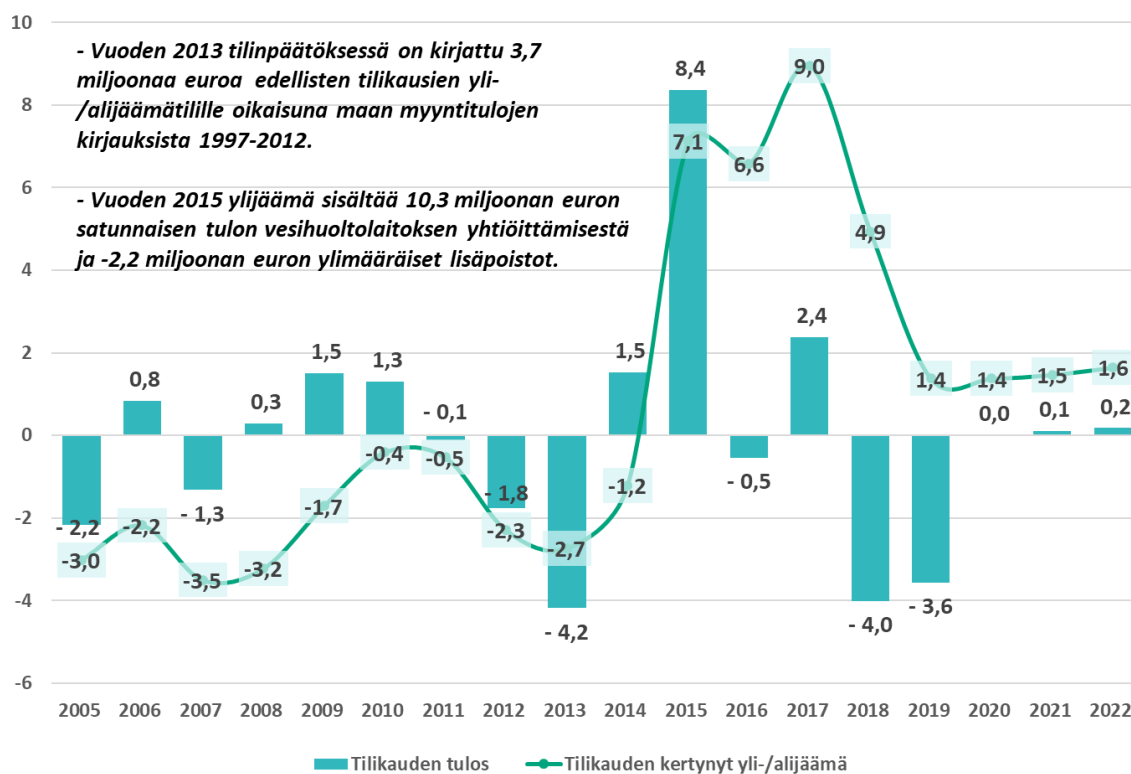
kuntien keskimääräisen tason yläpuolella ja kuntakonsernin lainakanta keskimääräisellä tasolla.

Seuraavissa graafeissa on kuvattu keskeisten talouden tunnuslukujen kehitys miljoonina euroina vuosina 2004–2023. Vuosien 2004–2017 luvut perustuvat toteutuneisiin tilinpäätöstietoihin, vuoden 2018 luvut muutettuun talousarvioon ja vuosien 2019–2021 luvut talousarvioon ja taloussuunnitelmaan.

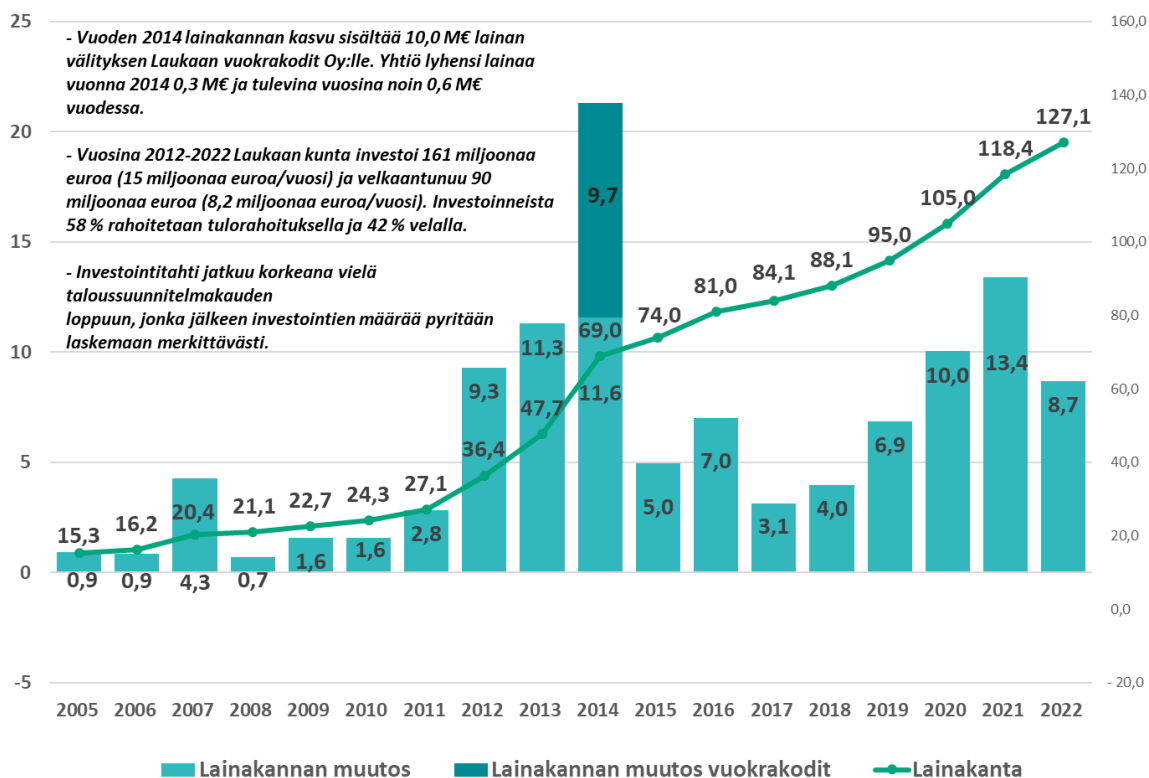
Laukaan kunnan vuosikatteen, poistojen ja investointien omahankintamenojen kehitys.

Yli-/alijäämä vuosittain ja kumulatiivisesti

Laukaan kunnan tilikauden tuloksen ja kertyneiden yli-/alijäämien kehitys.

Lainakanta ja lainojen vuosimuutos

Laukaan kunnan lainakannan muutos vuodessa ja lainakannan määrä vuoden lopussa.

1.7.1 Verotulot

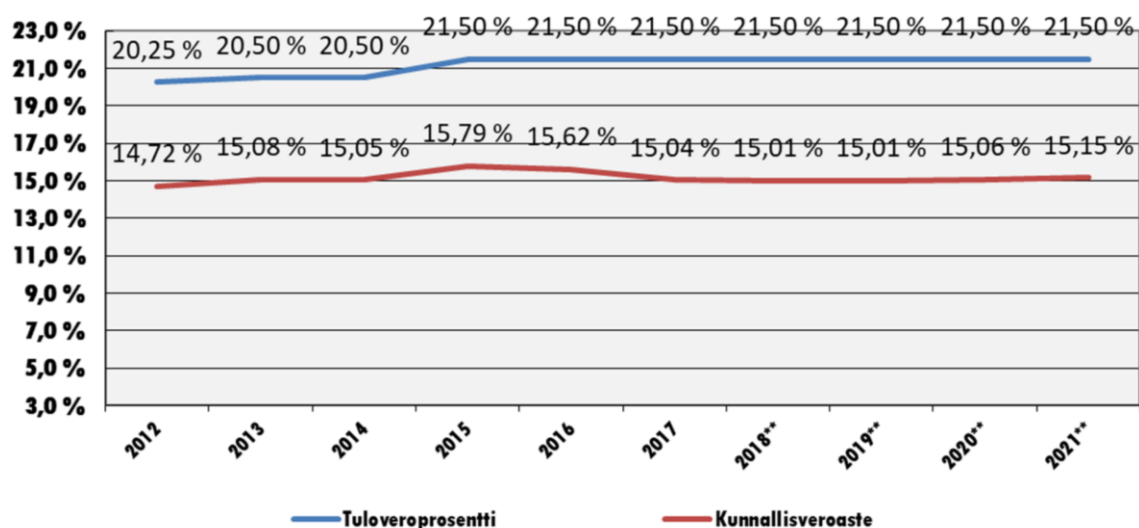
Verotuloilla on merkittävä vaikutus talouteen, sillä kunnan tulopohjasta yli puolet kertyy verotuloista. Talousarvio vuodelle 2020 ja vuosien 2021–2022 taloussuunnitelma on laadittu vuonna 2019 käytössä olevalla tuloveroprosentilla, mutta kiinteistöveroihin esitetään korotusta vuodelle 2020. Veroennusteen pohjana on kuntaliiton kuntakohtainen veroennuste, jota on tarkennettu kunnan omilla ennusteilla muun muassa väestönkasvusta, työllisyydestä, ansiotasosta ja kiinteistöveropohjasta.

Verotulojen ennustaminen on viime vuosina käynyt huomattavan vaikeaksi. Vuosina 2018 ja 2019 sekä kuluva että tulevien vuosien ennusteet ovat muuttuneet vuoden kuluessa huomattavasti erilaisiin syihin perustuen. Vuoden 2019 verotulojen ennakoidaan heikkenevän huomattavasti aikaisemmista ennusteista pääosin verokorttiuudistuksesta johtuen. Uudistuksen vuoksi verotulojen jaksottuminen vuosien välillä muuttuu, mikä vaikuttaa erityisesti muutoksen jälkeen ensimmäisinä vuosina 2019 ja 2020. Ennakoimattomia muutoksia saattaa

vielä aiheuttaa verovelvollisten käyttäytyminen uudessa järjestelmässä.

Laukaan vuoden 2020 talousarvio on laadittu nykyisen 21,5 tuloveroprosentin mukaan. Kunnallisveron kertymäksi nykyisellä veroprosentilla arvioidaan 63,45 miljoonaa euroa. Yhden prosenttiyksikön kunnallisveron muutos vaikuttaa kunnan verotuloihin noin 2,7 miljoonaa euroa.

Vuoden 2016 talousarvion yhteydessä kunnanvaltuusto linjasi veropolitiikkaa siten, että kuntalaisten verorasitusta ei lisätä taloussuunnittelukauden aikana eli vuosina 2016–2018. Tuolloin takana oli vuoden 2015 tuloveroprosentin korotus yhdellä prosenttiyksiköllä. Seuraavassa kuvassa efektiivistä veroastetta tarkasteltaessa huomataan, että Laukaan efektiivinen veroaste on painunut jo vuonna 2017 samalle tasolle kuin se oli ennen vuoden 2015 kunnallisveron korotusta. Efektiivinen veroaste kertoo erilaisten vähennysten jälkeen maksuunpannun kunnallisveron suhteen ansiotuloihin.

Laukaan kunnallisveroprosentti ja efektiivinen veroaste 2012–2021.

Yhteisöveron ennusteen pohjana on valtiovarainministeriön päivitetty ennuste koko maan yhteisöveron tuotosta. Vuodelle 2020 ei ennusteta yhteisöverojen kasvua yleisesti heikon taloustilanteen vuoksi.

Maan hallituksen pienituloisille suunnattu ansiotuloveron kevennys heikentää kunnallisveron tuottoa vuonna 2020 noin 130 miljoonaa euroa, mutta kotitalous- ja korkovähennysleikkaukset parantavat kuntien verotuloja noin 46 miljoonaa euroa. Veroperustemuutosten yhteisvaikutus kuntien ve-

rotuloihin on 298 miljoonaa euroa verotuloja vähentävä, mikä on valtion talousarvioesityksessä esitetty kompensoitavaksi kunnille.

Edellä kuvatut ennusteet on huomioitu vuoden 2020 talousarvion verotuloennusteessa. Kunnallisveron tuotoksi arvioidaan vuonna 2020 yhteensä 63,45 miljoonaa euroa. Kunnallisverotulot kasvavat kuluvasta vuodesta 2,65 miljoonaa euroa eli 4,4 %. Yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 2,9 miljoonaa euroa ja tuotto säilyy edellisen vuoden tasolla. Kuntaryhmän yhteisöveron jako-osuus vuodelle 2020 säilyy edellisen vuoden tasolla 31,30 %. Kunta saa tätä jako-osuutta vastaavan osuuden kunnan alueella toimivien yritysten yhteisöveron tuotosta. Mikäli yritys toimii useammalla paikkakunnalla, niin yhteisöveron tuoton kuntaosuus jaetaan yrityksen henkilöstömäärän mukaisessa suhteessa eri kunnille. Yhteisöverokanta Suomessa on 20 prosenttia yhtiön verotettavasta tilikauden tuloksesta. Kunnallisveron osalta vertailuvuoden 2018 kertymä on poikkeuksellisen pieni muun muassa ennätyksellisen suurten ennakonpalautusten vuoksi. Tosiasiassa verokertymän vuosikohtaiset muutokset eivät ole yhtä suuria kuin verojen tilitysten vuosikohtaiset muutokset. Talousarvio ja tilinpäätös tehdään tilitettyjen verojen mukaan.

Kiinteistöveroja kuvaavassa taulukossa on kuvattu kiinteistöveron vaihteluväli, Laukaan kiinteistöveroprosentti vuonna 2020, kiinteistöveron tuotto kiinteistöverolajeittain ja sen suhteellinen osuus koko kiinteistöveron tuotosta sekä potentiaalinen kiinteistöveron maksimituotto, jos kiinteistöverot päätettäisiin nostaa vaihteluvälin ylärajoille. Maan hallitus muutti kiinteistöverojen vaihteluvälejä 1.1.2018 alkaen siten, että yleisen kiinteistöveroprosentin ja

muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentin vaihteluvälin ylärajaa korotettiin 1,8 prosentista 2,0 prosenttiin ja 1.1.2019 alkaen vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentin ylärajaa korotettiin 0,9 prosentista 1,00 prosenttiin. Vaihteluvälien alarajoja ei muutettu. Uusilla kiinteistöveron vaihteluväleillä mitattuna Laukaan kunnan kiinteistöveron tuotto on noin 27 % maksimituotosta. Ennen vaihteluvälien nostoa tuotto oli noin 32 % maksimituotosta.

Kunnanjohtajan talousarvioesitykseen sisältyy esitys kiinteistöverojen korottamisesta edellä kuvattujen vaihteluvälin muutosten mukaisesti. Yleistä kiinteistöveroa on korotettu 1,1 prosentista 1,3 prosenttiin, vakituisen asunnon kiinteistöveroa 0,6 prosentista 0,7 prosenttiin ja muiden asuinrakennusten kiinteistöveroa 1,2 prosentista 1,4 prosenttiin. Esityksen tuottovaikutus on noin 730.000 euroa. Kiinteistöveron tuotto kasvaisi 43 prosenttiin maksimituotosta.

Kiinteistöveropohjan laajentamiseksi on käynnissä selvitystyö, jossa kartoitetaan verohallinnon ylläpitämän kiinteistöverolistan ulkopuoliset rakennukset ja saatetaan ne verotuksen piiriin. Selvitystyön tavoitteena on täsmentää kunnan paikkatietoaineistoa, laajentaa kunnan verotulopohjaa ja kohdella kiinteistön omistajia tasapuolisesti kiinteistöverotuksessa.

Seuraavissa taulukoissa on kuvattu kiinteistöverojen koonti korotusesityksen sisältäen sekä vuoden 2020 verotuloarvio verotulolajeittain.

KIINTEISTÖVERON VAIHTELUVÄLI JA KIINTEISTÖVERO 2020						
	Vaihteluväli 2020	Vero 2020	Muutos %-yks vrt. 2019	Tuotto, € 2020	Osuus, %	Tuotto, € jos maksimi
Yleinen kiinteistövero	0,93 % - 2,00 %	1,30 %	0,20	2 439 000	42,5 %	3 752 308
Vakituisen asunnon kiinteistövero	0,41 % - 1,00 %	0,70 %	0,10	2 747 000	47,8 %	3 924 286
Muun asuinrakennuksen kiinteistövero	0,93 % - 2,00 %	1,40 %	0,20	338 000	5,9 %	482 857
Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero	2,00 % - 6,00 %	3,00 %	0,00	24 000	0,4 %	48 000
Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistövero	0,00 % - 2,00 %	1,10 %	0,00	193 000	3,4 %	350 909
Voimalaitoksen kiinteistövero	0,00 % - 3,10 %	2,85 %	0,00	0	0,0 %	0
YHTEENSÄ				5 741 000	100,0 %	8 558 360
Veroista ei tility				91 000	1,6 %	
Kiinteistöveron tilitykset yhteensä				5 650 000		

VEROTULOT (1000 €)			TA 2019/TA 2020		
TILIVUOSI	TP 2018	TA/M 2019	TA 2020	€	%
Verolaji					
Kunnallisvero	58 865	60 800	63 450	2 650	4,4 %
Yhteisövero	2 511	2 900	2 900	0	0,0 %
Kiinteistövero	4 754	5 000	5 650	650	13,0 %
VEROTULOSSI KIRJATTAVA	66 130	68 700	72 000	3 300	4,8 %

Kunnanvaltuusto päättää vuoden 2020 veroista kokouksessaan 11.11.2019 talousarvion vuosikellon mukaisesti.

1.7.2 Valtionosuudet

Kuntaliiton ennakollisten valtionosuuslaskelmien mukaan kuntien valtionosuuden kasvavat 607 miljoonaa euroa eli 7 % (111€/asukas) vuodesta 2019 vuoteen 2020. Kunnille myönnetään valtionosuutta yhteensä 6.964 miljoonaa euroa ja veromenetysten kompensatioita 2.251 miljoonaa euroa, eli yhteensä 9.215 miljoonaa euroa (8.687 miljoonaa euroa vuonna 2018). Budjettiriihessä 17.9.2019 tehtiin päätös kertaluonteisen valtionosuuskompensaation (+237 miljoonaa euroa) siirrostä vuodelta 2020 vuodelle 2019. Tämä on otettu huomioon edellä mainituissa Kuntaliiton laskelmissa.

Kunnan valtionosuus koostuu kahdesta osasta: kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM) ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta (OKM). Vuonna 2020 kunnille maksettavat veromenetysten kompensatiot erotetaan ensimmäistä kertaa peruspalvelujen valtionosuudesta ja maksetaan omalta valtiovarainministeriön momentilta.

Peruspalvelujen valtionosuuden (VM) kasvu johtuu erityisesti vuonna 2019 päättyneestä kilpailukyky-sopimuksesta. Kilpailukyky-sopimukseen sisältynyt lomarahojen leikkaus päättyy, ja siihen liittynyt valtionosuuden leikkaus 264 miljoonaa euroa päättyy vuoteen 2019. Indeksikorotusten jäädytys päättyy myös vuoteen 2019, jolloin vuoden 2020 kustannustason muutos (+2,4 %) lisää valtionosuutta 166 miljoonaa euroa. Lakiin perustuva valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus lisää valtionosuutta 102 miljoonaa euroa vuonna 2020. Verotulomenetysten kompensatiot puolestaan lisääntyvät 285 miljoonaa euroa.

Valtionosuusperusteissa tapahtuvat edellä kuvatut muutokset on huomioitu Laukaan kunnan 2020 valtionosuusarviossa. Laukaan osalta valtionosuuksien arvioidaan kokonaisuutena kasvavan edelliseen vuoteen verrattuna noin 2,9 miljoonaa euroa (7,5 %). Peruspalvelujen valtionosuuden ja veromenetysten kompensatioiden arvioidaan kasvavan edelliseen vuoteen verrattuna noin 2,1 miljoonaa euroa ja verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen noin 0,6 miljoonaa euroa seuraavan taulukon mukaisesti.

VALTIONOSUUDET (1000 €)					
	TP 2018	TA/M 2019	TA 2020	€	%
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	28 460,5	29 583,0	24 515,3	-5 067,7	
Verotuloihin perustuva tasaus	10 274,7	10 629,0	11 251,2	622,2	
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-2 147,9	-2 264,0	-2 178,5	85,5	
Veromenetysten kompensatiot	0,0	0,0	7 212,0	7 212,0	
YHTEENSÄ	36 587,3	37 948,0	40 800,0	2 852,0	7,52 %
<i>muutos edellinen vuosi, €</i>		1 360,7	2 852,0		

1.7.3 Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut koostuvat korkotuotoista, muista rahoitustuotoista, korkokuluista ja muista rahoituskuluista. Korkotuotoiksi on arvioitu 453.000 euroa, josta 381.600 euroa muodostuu Laukaan Vesihuolto Oy:ltä perittävistä korkotuotoista ja 69.900 Laukaan Vuokrakodit Oy:ltä perittävistä korkotuloista. Muiksi rahoitustuotoiksi arvioidaan 200.000 euroa. Summa muodostuu osinko-

ja osuuspääomien koroista sekä viivästyskorkotuotoista.

Talousarvion korkokuluarvio on 100.000 euroa. Korkokuluarvio perustuu arvioon maltillisesta korkokehityksestä. Muihin rahoituskuluihin on varattu 5.000 euroa, johon kirjataan muun muassa viivästyskorot yms. vähäiset rahoituserät.

1.7.4 Suunnitelman mukaiset poistot

Vuoden 2019 suunnitelman mukaiset poistot perustuvat valtuuston 9.9.2014 § 55 hyväksymään poistosuunnitelman perusteisiin. Suunnitelman mukaiset poistot ovat vuoden 2020 talousarviossa 6,4 miljoonaa euroa. Suunnitelman mukaiset poistot kasvavat taloussuunnitelmakaudella siten, että poistojen arvioidaan olevan vuonna 2021 7,0 miljoonaa euroa ja vuonna 2022 7,1 miljoonaa euroa

johtuen Laukaan kunnan laajasta investointiohjelmasta.

Vuonna 2020 varaudutaan tekemään 0,6 miljoonan euron edestä ylimääräisiä poistoja tai alaskirjauksia kiinteistöistä, jotka jäävät pois käytöstä tai myydään tasearvoa pienemmällä summalla.

1.7.5 Antolainauksen muutokset

Vuoden 2020 talousarvio ei sisällä antolainasaamisten lisäyksiä. Antolainasaamisten vähennykset ovat yhteensä 730.000 euroa. Tämä koostuu valtuuston 28.4.2014 § 83 päättämästä Laukaan kunnan ja Laukaan vuokrakodit Oy:n välisestä rahoitusjärjestelystä, jossa kunnan myöntämällä 10,0

miljoonan euron antolainalla konvertoitiin Laukaan Vuokrakoti Oy:n valtiokonttorin lainoja. Velkakirjan mukaisesti lainan korko on tarkistettu 1.7.2019, ja kiinteäksi koroksi on päätetty 1,1 %. Vuoden 2020 lopussa antolainan saldo on 5,9 miljoonaa euroa, eli 310 euroa asukasta kohden.

1.7.6 Lainakannan muutokset

Lainakannan muutokseksi arvioidaan vuonna 2020 yhteensä 10,0 miljoonaa euroa. Lainakanta on siten vuoden lopussa 105,0 miljoonaa euroa eli 5.527 euroa asukasta kohden. Ilman Laukaan vuokrakodit Oy:lle välitettyä rahoitusta kunnan lainakanta olisi noin 99,1 miljoonaa euroa eli noin 5.202

euroa asukasta kohden. Kunnan lainakannan odotetaan kasvavan vuoteen 2022 mennessä noin 127 miljoonaan euroon, minkä jälkeen investointitaso laskee huomattavasti ja lainamäärä kääntyy laskuun.

1.7.7 Muut merkittävät taloudelliset vastuut

Taselainojen lisäksi kunta on rahoittanut rakennushankkeita kiinteistöleasingrahoituksella. Lievestuoreelle valmistunut Laurinkylän koulurakennus valmistui elokuussa 2018 ja vanhan koulurakennuksen purku- ja pihatyöt valmistuivat heinä-

kuussa 2019. Laurinkylän kouluun liittyvä 20 vuoden kiinteistöleasingsopimus on yhteisarvoltaan 15 miljoonaa euroa.

Vuonna 2019 käynnistynyt Laukaan kirkonkylän koulunmäen rakennushanke rahoitetaan myös

kiinteistöleasingilla. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa rakennetaan Sydän-Laukaan koulun ja Laukaan lukion laajennusosa sekä Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston tilat. Ensimmäisen vaiheen leasing sopimuksen kokonaisarvo on 11 miljoonaa euroa. Myöhemmin toteutettavassa toisessa vaiheessa rakennetaan kirkonkylän koululle uusia tiloja. Molempien vaiheiden kiinteistöleasing sopimusten yhteisarvo on noin 30 miljoonaa euroa.

Leasing sopimusten kustannukset kohdistuvat tilojen käyttäjien eli pääasiassa sivistyspalveluiden

käyttötalouden vuokriin. 20 vuoden leasingvuokrasopimuksen jälkeen kunta voi joko jatkaa leasingvuokrasopimusta edelleen 10 vuodella tai lunastaa kiinteistön jäännösarvolla tai osoittaa kiinteistölle muun ostajan.

Laukaan kunta on toiminut takaajana, ja kunnan myöntämien takauksien yhteenlaskettu määrä oli 19,4 miljoonaa euroa vuoden 2018 päättyessä. Tästä summasta 14,9 miljoonaa oli myönnetty kunnan 100 % omistamalle tytäryhtiölle Laukaan Vuokrakodit Oy:lle.

1.8 Henkilöstö, henkilöstömäärä ja vakanssien täyttöluvut

Vuonna 2020 harjoitetaan tiukkaa, suunnitelmallista ja todelliset henkilöstötarpeet huomioon ottavaa henkilöstösuunnittelua. Tavoitteena on voimakas henkilöstökulujen kokonaiskasvun hillintä ja eräissä tapauksissa myös kulujen supistuminen. Vakinaisen henkilöstön poistumaa hyödynnetään täysipainoisesti. Tehdään aiempaa yksityiskohtaisempi usean vuoden suunnitelma eläköitymisen hyödyntämisestä mm. hallinto- ja esimiestehtävissä, jonka tavoitteena on useiden vakanssien vähentäminen. Ensimmäiset tehostamistoimet alkavat jo vuonna 2020. Tehtäväkuvaukset päivitetään aina vakanssien vapautuessa organisaation tarpeita vastaaviksi. Sijaisia palkataan vain perusteellisen tarveharkinnan jälkeen talousarviossa varatun määrärahan puitteissa. Ylitöistä, varallaolosta ym. johtuvia korvauksia vähennetään hyvällä suunnittelulla ja sijaisrekrytointia tehostamalla. Kannustuskäytäntöä palkattomiin vapaisiin jatketaan ja sen esilletuomista henkilöstölle lisätään. Kunnan johtoryhmä näyttää esimerkkiä ja pitää viikon palkattoman virkavapaan. Myös vuosilomien pitämistä ajallaan ja kertyneiden säästövapaiden vähentämistä tehostetaan, koska ne vaikuttavat lomapalkkavelan kautta talousarviovuoden henkilöstökuluihin.

Kunta on viimeisen kahden vuoden aikana tietoisesti kasvattanut omaa vakinaista henkilöstöään. Perusteena on ollut merkittävä palvelutarpeen kasvu eräillä toimialoilla väestörakenteen johdosta, mm. varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja vanhustalouksissa. Painopisteenä on nostettu panostaminen ennaltaehkäisevään työhön eri palveluissa.

Henkilöstön saatavuus on viimeisen vuoden aikana selvästi heikentynyt ja erityisesti sijaistehtäviin saaminen on entistä haastavampaa. Tähän tilanteeseen reagoimisessa varahenkilöjärjestelmien luominen vanhusten palveluihin ja varhaiskasvatukseen on ollut merkittävä parannus. Varahenkilöjärjestelmällä lisätään ammattitaitoisen henkilöstön saatavuutta äkillisiin sijaistarpeisiin ja muihin lyhytaikaisiin työsuhteisiin. Samalla ostopalveluja vähennetään. Järjestelmällä on ollut myös taloudellisesti merkitystä koska kalliita ostopalveluja ja ylitöistä johtuvia niin ikään korkeita erilliskorvauksia voidaan vähentää tai ainakin hillitä.

Samoilla periaatteilla toimitaan myös vuonna 2020, mutta aiempaa selvästi tiukemmin. Vakinaisen henkilöstön määrä tulee vuonna 2020 olemaan 855 henkilötyövuotta. Erityyppisiä määräaikaia on 75 henkilötyövuotta (sairaus- ja äitiyslomansijaiset, vuosiloman sijaiset sekä muut määräaikaiaiset). Henkilöstön lisäys tulee pääasiassa vanhus- ja vammaispalvelujen, sosiaalipalvelujen ja varhaiskasvatuksen henkilöstöön. Myös tukipalveluihin kiinteistöhoitoon ja siivoukseen lisääntyvän kiinteistökannan kasvun johdosta tulee lisäystä. Eräitä vakinaisia vakansseja, jotka säästöyistä on täytetty määräaikaiaena ja joissa määräaikaiaisuuden jatkamiselle ei ole enää perustetta, vakinaistetaan. Kunnan vakinaisen henkilöstön määrä kasvaa kokonaisuudessaan noin 10 henkilötyövuodella. Vuoden 2020 talousarviossa henkilöstökulut ovat 44,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2018 tilinpäätöksessä ne olivat 41,0 miljoonaa euroa ja vuoden 2019 talousarviossa 42,6 miljoonaa euroa.

Nykyiset virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.2.2018 – 31.3.2020. Uuden sopimuksen arvioidut korotukset ja kilpailukyky sopimuksen mukaisen lomarahojen leikkauksen poistuminen kasvattavat kuntien henkilöstökuluja. Talousarvion valmistelussa on käytetty suunnitteluoletuksena 2,2 % palkkakustannusten nousua. Tämä muodostuu lomarahaleikkauksen päättymisestä ja 1 % yleiskorotusvarasta. Oletetut korotukset lisäävät Laukaan kunnan henkilöstökuluja vuodelle 2020 noin 1,0 miljoonaa euroa.

Työnantajan vakuutusmaksujen ja muiden henkilösivukulujen osuus palkkasummasta tulee kokonaisuutena pysymään vuoden 2019 tasolla ollen yhteensä n. 24 %. Eräät sivukulut vahvistuvat vasta vuoden lopulla.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu palvelualueittain ja tulosityksiköittäin vuodelle 2019 suunniteltu henkilöstöresurssi henkilötyövuosina.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ HENKILÖTYÖVUOSINA 2020			
PALVELUALUE Tulosityksikkö	Vakinaiset	Sijaiset	Muut määrä- aikaiset
KONSERNIHALLINTO	45,3		10
Hallintopalvelut	25,45		
Talous- ja elinvoimapalvelut	19,85		10
PERUSTURVAPALVELUT	205	17,25	
Hallinto	3		
Sosiaalityö ja vammaispalvelut	33	4,25	
Vanhus- ja vammaispalvelut	169	13	
SIVISTYSPALVELUT	467,3	4,5	38,93
Hallinto	6,8		
Esiopetus ja varhaiskasvatus	164,5	4,5	
Perusopetus	240,8		13,8
Lukio	16,5		1
Kansalaisopisto	4,4		9
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	11,8		
Vatti	11,7		15,13
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	10,8		
TEKNISET PALVELUT	137,92	5,19	2,1
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut	8,3		1
Yhdyskuntatekniset palvelut	12,25		
Tilapalvelut	23,5		0,1
Ruoka- ja puhtauspalvelut	64,52	4,79	
Ympäristövalvonta	21,1	0,4	1
Yhdyskuntatekniset Investoinnit	5		
Talonrakennusinvestoinnit	3,25		
Yhteensä	855,52	26,94	51,03

Vakanssien täyttölupa

Viran tai toimen tullessa avoimeksi sen täyttämisen tulee valmistella tarkoin yhteistyössä palvelualueen ja henkilöstöhallinnon kesken. Vakanssia ei

välttämättä täytetä samalla nimikkeellä ja tehtävillä kuin aiemmin, vaan henkilöstörakennetta muutetaan työyhteisön todellisia tarpeita vastaavaksi. Ennen vakanssien täyttämistä on saatava

täyttölupa. Täyttöluvan saamiseksi noudatetaan seuraavia periaatteita:

Avoimeksi tullut vakinainen virka tai toimi

Kun tehtävä täytetään *toistaiseksi*, luvan antaa kunnanhallitus. Esitys kunnanhallitukselle tulee tehdä lautakunnan käsittelyn kautta. Valmistelu suoritetaan yhteistyössä henkilöstöhallinnon kanssa noudattaen henkilöstöohjeen periaatteita. Tällöin tehtävänkuvaus ja ehdot tarkistetaan ja päivitetään viran/toimen perustietolomake.

Poikkeus: jos kyseistä vakanssia tai vakanssiryhmää koskevasta kunnanhallituksen myöntämästä täyttöluvasta on kulunut alle kaksi vuotta ennen vakanssin avoimeksi tuloa ja kyseisessä tehtävässä ja työyksikön/toimialan toiminnassa ei ole viimeisen täyttöluvan jälkeen tapahtunut oleellisia muutoksia, kunnanhallituksen täyttölupaa ei tarvita. Tällöin vakanssin täyttämiseksi tarvittavan harkinnan tekee vakinaisen henkilön valinnan suorittava esimies (yksi yli yhden). Esimiehen tulee kirjoittaa rekrytointipäätökseen selvitys siitä, että täyttötarpeen perusteellinen harkinta on tehty henkilöstöohjeen mukaisesti. Tällä käytännöllä pyritään joustavoittamaan rekrytointia rutiininomaisissa tilanteissa, mutta samalla varmistetaan riittävä vakinaisen täyttötarpeen selvittely.

Kun on perustellut syyt täyttää vakinainen avoimeksi tullut tehtävä *määräaikaisesti* rajatuksi ajaksi muutostilanne, toiminnan uudelleenarviointi, joiden johdosta ei ole varmuutta pysyvästä tarpeesta tai tehtävän lopullisesta tehtäväkuvasta), esimiehen tulee hankkia ratkaisulle oman esimiehensä ja henkilöstöjohtajan puolto, jonka kirjaa päätökseensä.

Määräaikaiset tehtävät

Kun tehtävä on luonteeltaan määräaikainen (esim. vakinaisen henkilön sijaisuus tai muu määräaikainen tehtävä) luvan antaa valinnan suorittavan henkilön lähin esimies saatuaan henkilöstöjohtajan puollon asialle. Täytön edellytyksenä on, että tarvittava henkilöstöresurssi on varattu talousarvioon. Usein toistuvissa välttämättömissä rutiininomaisissa tilanteissa tätä lupaa ei tarvita. Tällaisia ovat esim. tilanteet, joissa hoitohenkilöstöön kuuluvan sairastuttua on välttämättömästi palkata sijainen, jotta riittävä hoito turvataan. Näitä toistuvia tilanteita varten tulee olla sovittuna sijaisten ottamisen periaatteet ylemmän esimiehen ja henkilöstöjohtajan kanssa.

Mikäli vakanssien täyttöä koskevat periaatteet muuttuvat ja poikkeavat näistä periaatteista uudessa henkilöstöohjeessa, noudetaan henkilöstöohjeen periaatteita.

1.9 Taloussuunnitteluprosessi

Vuoden 2020 talousarvio on laadittu vuoden 2017 tilinpäätöksen, vuoden 2019 talousarviomuutosten ja taloussuunnitelmakautta koskevien talousennusteiden perusteella. Taloussuunnitteluprosessia uudistettiin ennakoivammaksi ja eri toimijoiden välistä vuorovaikutusta prosessissa pyrittiin lisäämään. Kunnanhallitus antoi talousarvion laadintaohjeen 3.6.2019 § 129. Laadintaohjeen antamisen yhteydessä kunnanhallitus nimesi talouden tasapainottamistyöryhmän, jonka toimeksiantona oli valmistella 2 miljoonan euron sopeutukset, jotka sisällytetään kunnanjohtajan talousarvioesitykseen. Lautakunnilta edellytettiin 27.8. mennessä perusteltuja esityksiä talousarviokehysten muutostarpeista. Kunnanhallitus käsitteli lautakuntien esitykset 2.9.2019 § 177 ja päätti säilyttää kehysten entisellään. Lautakunnat valmistelivat

talousarvioesityksensä 25.9. mennessä. Vuodelle 2019 tehtävät talousarviomuutokset päätetään ja kunnanjohtajan talousarvioesitys vuodelle 2020 julkaistaan kunnanvaltuuston kokouksessa 28.10.2019. Kunnanjohtajan talousarvioesityksestä käydään valtuustossa lähetekeskustelu 11.11.2019 ja samalla päätetään vuoden 2020 veroprosenteista. Lähetekeskustelussa esitetyt valtuustoryhmien näkemykset huomioidaan talousarvion jatkovalmistelussa. Kunnanhallitus tekee talousarvioesityksensä kunnanvaltuustolle 18.11.2019 ja talousarvio hyväksytään kunnanvaltuuston kokouksessa 2.12.2018. Talousarvion hyväksymisen jälkeen lautakunnat vahvistavat talousarvion määrärahoihin perustuvat oman tehtäväalueensa käyttösuunnitelmat tammikuun loppuun mennessä. Talousarvion vuosikellossa on

myös infotilaisuuksia kuntalaisille, esimiehille ja yrittäjille.

1.9.1 Talouden tasapainottamistyöryhmä

TÄYDENNETÄÄN KUNNANHALLITUKSEN TALOUS-
ARVIOESITYKSEEN

1.9.2 Muutokset suhteessa talousarviokehukseen, lautakuntien talousarvioesityksiin ja kunnanjohtajan esitykseen

TÄYDENNETÄÄN KUNNANHALLITUKSEN
TALOUSARVIOESITYKSEEN

1.10 Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Talousarvio koostuu kolmesta osasta: 1. yleisperusteluosa, 2. käyttötalousosa ja 3. investointiosa. Yleisperusteluosassa on kuvattu yleiset talouden kehitysnäkymät, Laukaan kunnan talouden pääpiirteet, vuoden 2020 toiminnallinen ja taloudellinen päälinja, kuntakonsernille asetetut tavoitteet sekä yleiset määräykset taloussuunnitteluprosessista. Käyttötalousosassa on kuvattu määrärahoittain taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet sekä perusteluna kuvattu sanallisesti keskeiset tekijät toiminnasta. Investointiosaan on koottu vuodelle 2020 sitovat investointimäärärahat kohteittain sekä esitetty ohjeellinen viiden vuoden investointisuunnitelma. Taloussuunnitelmavuodet eivät ole valtuustoon nähden sitovia eriä.

Talousarviossa sitovia eriä ovat tulosyksiköiden määrärahojen toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus eli toimintakate. Lisäksi sitovia eriä ovat seuraavat tuloslaskelman rivit: verotulot, valtionosuudet, rahoituserät, suunnitelman mukaiset poistot ja tilikauden tulos sekä rahoituslaskelmassa antolainojen lisäys, antolainojen vähennys sekä lainakannan muutokset.

Investointiosassa sitovia eriä ovat investointimenot ja -tulot investointikohteittain. Jos investoinnin toteutuminen kohdistuu kahdelle tai useammalle suunnitteluvuodelle, ilmoitetaan investoinnin kokonaiskustannusarvio ja sen jakotus suunnitteluvuosille. Hankkeen perusteluissa valtuusto voi antaa hankevastaavalle toimintavaltuuden tarkistaa hankintamenon jaksottamista myöhemmin kokonaiskustannusarvion rajoissa.

Muita valtuuston nähden sitovia eriä ovat toiminnalliset tavoitteet. Toiminnalliset tavoitteet ovat palvelutuotannon vaikutuksia ja vaikuttavuutta kuvaavia, mitattavissa tai muuten todennettavissa olevia määrällisiä ja laadullisia tavoitteita.

Muut talousarviokirjan osiot, kuten sanalliset kuvaukset, tunnusluvut, graafit ja niin edelleen ovat luonteeltaan yleisperustelua, joilla kuvataan palveluiden ja toiminnan pääpiirteitä ja kehitystä. Ne eivät ole sitovia eriä, vaan informatiivista sisältöä.

Talousarvion toteutumista seurataan raportointiaikataulun mukaisesti annettavilla kuukausiraporteilla. Tilinpäätöksessä tehdään selko talousarviossa asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta kirjanpitolautakunnan antamien yleisohjeiden mukaisesti.

1.11 Talousarvioon tehtävät muutokset ja käyttösuunnitelman hyväksyminen

Valtuustolle tehtävä talousarviomuutos esitetään valtuuston hyväksymän talousarvion mukaisella määrärahasolla talousarvion valmisteluajataulun mukaisesti. Lautakunnan on talousarviomuutosesityksessä selvitettävä, miksi tavoitteen saavuttamiseen varattuun määrärahaan tai tuloarvioon esitetään muutosta. Talousarvioon tehtäviä muutoksia on pyrittävä välttämään kohdentamalla toimintakuluja ja -tuottoja määrärahan sisällä käyttösuunnitelmamuutoksilla, jotta kunnan talouden kokonaisuus olisi ennustettavaa.

Lautakunnat vahvistavat käyttösuunnitelmat talousarvioon perustuen tulospaikkatasolla tulo- ja menolajeittain. Lautakunnat voivat vuoden aikana tehdä käyttösuunnitelmaan muutoksia valtuuston hyväksymien määrärahojen puitteissa. Käyttösuunnitelmat hyväksytään tammikuun loppuun mennessä.

Tilivelvolliset viranhaltijat voivat vuoden aikana tehdä viranhaltijapäätöksellä muutoksia taloussuunnitelmaan lautakunnan vahvistaman käyttösuunnitelman puitteissa.

1.12 Kuntakonserni ja kuntakonserniin kuuluvien yhtiöiden tavoitteet

Kuntakonserni on määritelty kuntalaissa kirjanpitolain konsernimääritelmän mukaisesti. Kuntalain 6 § mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta on kunnan tytäryhteisö. Kunnalla katsotaan olevan määräysvalta toisessa yhteisössä, kun sillä on:

- 1) enemmän kuin puolet kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänen enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen
- 2) oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä kohdeyrityksen hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä taikka toimielimessä, jolla on tämä oikeus, ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin 1 kohdassa tarkoitettu äänenenemmistö.

Kunta kirjanpitolain mukaisineen tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Laukaan kuntakonserni muodostuu Laukaan kunnasta, Laukaan Vesihuolto Oy:stä (100 %) Laukaan vuokratodit Oy:stä (100 %) ja Laukaan kehitysytio Oy:stä (100 %). Kuntakonserni tarkoittaa yhteisöjä, joissa kunta voi käyttää tosiasiallista päätösvaltaa. Konsernitilinpäätökseen yhdistellään kuntakonsernin lisäksi kuntayhtymät peruspääoman mukaisessa suhteessa ja osakkuusyhteisöjen (omistusosuus 20%-50%) omistusosuutta vastaava osuus voitosta/tappiosta. Konsernitilinpäätöksessä kuntakonsernin vuositalouden toimintatuotoista ja -kuluista Laukaan kunta muodostaa noin 80 %, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri noin 10 % ja loput yhteisöt noin 10 %. Seuraavassa on kuva Laukaan kuntakonserniin kuuluvista yhteisöistä sekä konsernitilinpäätökseen yhdisteltävistä yhteisöistä.

Yhteenveto konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Laukaan kunta

Tytäryhteisöt (yli 50 % omistusosuus)

Laukaan Vuokrakodit Oy
Laukaan Kehitysyhtiö Oy
Laukaan Vesihuolto Oy

Kotipaikka

Laukaa
Laukaa
Laukaa

KUNTAKONSERNI

Kuntayhtymät

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä
Keski-Suomen Liitto
Keski-Suomen Sairaanhoidopiiri
Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä

Jyväskylä
Jyväskylä
Jyväskylä
Äänekoski

Osakkuusyhteisöt (20 % - 50 % omistusosuus)

Asunto Oy Jokiniityntie 4
Laukaan Linja-autoasemakiinteistö Oy

Laukaa
Laukaa

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN YHDISTELY

Seuraavaksi on kuvattu tavoitteet kuntakonserniin kuuluville tytäryhteisöille.

Laukaan Vesihuolto Oy

Laukaan Vesihuolto Oy:n yhtiömuotoinen toiminta on käynnistetty vuoden 2016 alusta lukien. Vesihuoltoyhtiö toimittaa asiakkailleen hyvää talousvettä ja huolehtii asiakkaiden viemäriverisien poistojohtamisesta ja käsittelystä. Hyvä palvelutaso tuotetaan ympäristön kannalta kestäväällä tavalla, liiketaloudellisesti kannattavasti ja kohtuullisin kustannuksin. Toiminta-ajatuksen mukaan vesihuoltoyhtiön ydintehtäviin kuuluvat vesihuoltotoiminnan strateginen johtaminen ja kehittäminen sekä asiakassuhteet ja palvelujen hinnoittelu. Toiminta-ajatuksen toteuttamiseksi ydintehtäviin kuuluvat myös vesihuoltoverkostojen pitkäaikainen hallinta, vedenhankinnasta, -käsittelystä ja jäteveden poistojohtamisesta huolehtiminen. Laukaan Vesihuolto Oy tekee yhteistyötä JS-Puhdistamo Oy:n kanssa jätevesien puhdistamisen osalta ja Jyväskylän Energia Oy:n kanssa jätevesien johtamisen osalta.

Laukaan Vesihuolto Oy:n tavoitteet vuodelle 2020:

- Laukaan Vesihuolto Oy:n toiminnan ja uusien toimintatapojen kehittäminen
- Vesihuollon palvelut tuotetaan taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti.
- Kuntalaisilta perittävillä maksutuotoilla kateetaan varsinaisen toiminnan lisäksi poistot ja pääomakulut. Vesihuoltoyhtiön ei ole tarkoitus tuottaa voittoa, mutta tuloksen tulee olla pitkällä aikavälillä positiivinen.

- Laitoksen omaisuuden arvo ja käyttökunto ylläpidetään jatkuvan korjauksen periaatteella ja peruskorjaustoiminnalla.
- Toiminnassa otetaan huomioon energiatehokkuus kunnan hyväksymän strategian mukaisesti.
- Yhtiö jatkaa teollisuustoimijoiden kanssa teollisuusjätevesisopimusten seurantavaihetta.
- Vesihuollossa on otettu käyttöön uusia digitaalisia välineitä liittyen viestintään, automaatioon ja verkostonhallintaan. Niiden käyttöä ja digitaalista osaamista kehitetään edelleen.

Laukaan Kehitysyhtiö Oy

Kuvaus

Laukaan Kehitysyhtiö Oy toimii kunnan omistamana kehitysyhtiönä toteuttaen kunnan elinkeinopolitiikkaa elinkeinostrategiassa määriteltyjä tavoitteiden mukaisesti.

Kunta ostaa Laukaan Kehitysyhtiö Oy:ltä palveluita elinkeinopoliittisten tavoitteiden toteuttamiseksi kunnan talousarviossa määritellyllä summalla, joka vuoden 2020 talousarviossa on 144.000 euroa. Lähtökohtana on hankkeiden toteuttaminen yhteistyössä alueen yritysten ja julkisten toimijoiden kanssa.

Yhtiön toiminnan tavoitteena ei ole tuottaa pitkällä aikavälillä taloudellista voittoa, vaan kohdentaa resurssit Laukaan elinkeinoelämän toimintaedellytyksien parantamiseen. Yhtiön ulkopuolinen rahoitus perustuu osaomistuksen tuottoihin, osallistumismaksuihin, hankerahoitukseen, asiantuntijapalveluiden myyntiin jne. Osaomistajuusmalleissa yhtiö toteuttaa exit-strategiaa.

Yhtiön hallituksen puheenjohtaja on kunnanjohtaja ja hallituksen jäsenenä on kunnan luottamushenkilöedustaja sekä kolme paikallista elinkeinoelämän edustajaa.

Toiminnalliset tavoitteet:

Jatketaan yhtiön strategian 2016 – 2020 mukaisten kärkihankkeiden toteuttamista:

- Tikkakoski-Vehniä alueen kehittäminen vetovoimaiseksi yritysalueeksi
- Järvinlinna-Bovalliuksen alueen kehittäminen vetovoimaiseksi asumis- ja yritysalueeksi
- VT 9 Lievestuoreen alueen kehittäminen houkuttelevaksi yritysalueeksi
- Peurungan hyvinvointialueen kehittäminen (Peurunka Center)
- Vuonteen alueen kehittäminen
- Leppäveden kehittäminen: Vihtiäläntie/Sorajyvään yritysalue ja Leppäveden liikuntapuisto
- Vesistömatkailun kehittäminen

Laukaan Vuokrakodit Oy

1.13 Erityismääräyksiä

Hallintosäännön 44 § mukaisesti kunnanvaltuusto vahvistaa talousarviossa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan, eli hankintamenon määrän jonka alittavia hankintoja ei aktivoida taseeseen vaan kirjataan tilikauden käyttötalouden kuluksi. Hankintarajaksi vahvistetaan 10.000 euroa ilman arvonlisäveroa.

Kustannusten vyörytystä käytetään keskitetysti hoidettujen palvelujen kustannusten oikeaan kohdentamiseen. Sen tarkoituksena on antaa kustannuksista oikea kuva. Vyörytyksellä ei ole vaikutusta määrärahoihin, koska vyörytyserät käsitellään laskennallisissa erissä. Toiminta on toimittajahallinto-kunnan budjetoitava ja yksin se vastaa määrärahan riittävydestä. Vyörytettävät kustannukset siirretään pääsääntöisesti kerran vuodessa. Kuntien taloustilastouudistuksen myötä vyörytyksiä tullaan tekemään tilastointiaikataulujen mukaisesti.

Käteiskassan alitilittäjäoikeuden antaa tulosityskön esimies. Päätöksessä on todettava:

- Kassan vastuunalainen hoitaja,
- Pohjakassan suuruus,
- Käteisen rahan enimmäismäärä,

Laukaan Vuokrakodit Oy käsittää 48 kohdetta, joissa on 657 asuntoa. Vuokratalo-kohteita on kunnan neljässä taajamassa. Yhtiön toimialana on hallinnoida, vuokrata ja rakennuttaa vuokra-asuntoja sekä vastata niiden ylläpidosta ja arvonsäilymisestä. Tavoitteena on vastata kunnan vuokra-asuntokysyntään taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti.

Yhtiön tavoitteet vuodelle 2020

- liikevaihto, tavoite 4,8 miljoonaa euroa
- omavaraisuusaste, tavoite 2,5 %
- vieras pääoma, tavoite enintään 620 e/m²
- käyttöaste, tavoite 97 %
- vuokrasaamisten osuus liikevaihdosta, tavoite alle 1,7 %
- asukasvaihtuvuus, tavoite alle 25 %
- uudistuotannon osalta tavoitteena on rakentaa uustuotantoa kysynnän mukaan ja samalla luopua kohteista, joilla on heikko kysyntä.

- Onko oikeus käyttää tuloja menojen suorittamiseen

Lisäksi alitilittäjälle on annettava ohjeet, miten tilitys laaditaan, käteisvarat säilytetään ja toimitetaan kunnan pankkitilille sekä miten menetellään kassanhoitajan vaihtuessa. Kopio päätöksestä tulee toimittaa taloushallintoon. Alitilittäjän suorittamassa käteisperinnässä käytetään juoksevalla numerolla varustettuja kuitteja tai kassakonekuittia.

Ostolaskujen sähköisessä käsittelyssä keskeistä on laskun asiatarkastus ja hyväksyminen. Asiatarkastaja tarkastaa laskun oikeellisuuden (lasku on tilauksen ja tavaran tai palvelun toimituksen mukainen). Asiatarkastaja tarkastaa, että vastaanotto-merkintä on tehty esimerkiksi lähetyslistaan. Vastaanottaja myös tiliöi laskun. Myös hyväksyjä voi tiliöidä laskun. Hyväksyjä vahvistaa tositteen oikeellisuuden ja vastaa määrärahan riittävydestä. Asiatarkastusta tai hyväksymistä varten saapunut lasku on käsiteltävä viipymättä.

Sisäinen laskutus hoidetaan Pro Economica –talousdenohjausjärjestelmällä ilman erillistä laskujen

kierrätystä. Sisäistä tilausta tehtäessä ilmoitetaan sisäiselle toimittajalle talousarviokohta, johon meno kirjataan. Sisäinen toimittaja huolehtii menon kirjaamisen sisäisen tilaajan kustannuspaikalle ilman erillistä laskun hyväksymistä. Sisäisen tilaajan pitää valvoa kirjausten oikeellisuutta pääkirjan ja tarvittaessa tositejäljennösten avulla.

Pro Economica -taloudenohjausjärjestelmän käyttöoikeuksia haetaan talousjohtajalta esimiehen allekirjoittamalla tilauslomakkeella. Tositteiden hyväksyjät ja heidän sijaisensa määrää lautakunta enintään toimikaudekseen. Pankkitilien käyttövaltuudet hyväksyy hallintosäännön mukaisesti talousjohtaja.

2 KÄYTTÖTALOUSOSA

2.1 Yhteenveto talousarvion 2019 käyttötaloudesta

TOIMINTATUOTOT 2018 - 2020

	TP 2018	TA/M2019	TA2020	Muutos euroa	2019-2020 %
1 000 euroa					
Konsernihallinto	4 468,8	4 239,8	3 642,8	-596,9	-14,1 %
Hallintopalvelut	1 439,5	1 581,0	1 589,5	8,5	0,5 %
Talous- ja elinvoimapalvelut	3 029,4	2 658,7	2 053,3	-605,4	-22,8 %
Perusturvapalvelut	4 074,7	2 968,0	2 860,6	-107,3	-3,6 %
Hallinto- ja terveystalvet	0,2	1,4	1,4	0,0	0,0 %
Sosiaalityö *	1 514,4	194,3	100,3	-94,0	-48,4 %
Vanhus- ja vammaispalvelu*	2 560,0	2 772,3	2 758,9	-13,3	-0,5 %
Sivistyspalvelut	2 880,4	2 407,2	2 602,5	195,3	8,1 %
Hallinto- ja sivistyspalvelut	11,6	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Varhaiskasvatus	1 141,6	1 019,1	1 046,7	27,6	2,7 %
Perusopetuspalvelut	950,3	761,5	933,1	171,6	22,5 %
Lukio	80,9	38,0	44,0	6,0	15,8 %
Kansalaisopisto	148,7	145,0	148,0	3,0	2,1 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	91,1	30,4	24,7	-5,7	-18,8 %
Vatti	346,8	342,2	342,7	0,6	0,2 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	109,3	71,0	63,3	-7,7	-10,8 %
Tekniset palvelut	15 856,5	17 097,0	18 529,7	1 432,7	8,4 %
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut	111,9	92,1	124,3	32,2	34,9 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	312,8	323,1	350,2	27,1	8,4 %
Tilapalvelut	10 296,6	11 435,4	12 558,3	1 122,9	9,8 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	4 347,8	4 398,4	4 582,8	184,5	4,2 %
Ympäristövalvonta	787,4	848,0	914,1	66,1	7,8 %
Kohdentamaton omaisuuden myyntivoittoerä**			500,0		
YHTEENSÄ	27 280,4	26 711,8	28 135,6	1 423,8	5,3 %

*Luvut eivät ole vertailukelpoisia vuosien 2018-2019 välillä organisaatorakenteen muutoksen vuoksi.

TOIMINTAKULUT 2018 - 2020

	TP 2018	TA/M2019	TA2020	Muutos 2019-2020	
1 000 euroa				euroa	%
Konsernihallinto	8 822,9	8 688,5	8 773,7	85,2	1,0 %
Hallintopalvelut	3 402,0	3 618,3	3 670,0	51,7	1,4 %
Talous- ja elinvoimapalvelut	5 420,9	5 070,2	5 103,7	33,5	0,7 %
Perusturvapalvelut	61 089,0	59 740,9	59 860,5	119,6	0,2 %
Hallinto- ja terveystyöpalvelut	33 185,0	32 913,4	33 354,6	441,2	1,3 %
Sosiaalityö*	14 000,3	5 662,9	5 546,4	-116,6	-2,1 %
Vanhus- ja vammaispalvelut*	13 903,6	21 164,5	20 959,5	-205,0	-1,0 %
Sivistyspalvelut	43 064,2	44 947,8	45 874,8	927,0	2,1 %
Hallinto- ja sivistyspalvelut	322,1	342,9	388,1	45,2	13,2 %
Varhaiskasvatus	13 313,1	14 505,3	14 486,6	-18,7	-0,1 %
Perusopetuspalvelut	23 567,8	24 192,9	24 630,8	437,8	1,8 %
Lukio	1 706,9	1 627,5	1 970,4	343,0	21,1 %
Kansalaisopisto	660,7	698,9	679,3	-19,7	-2,8 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	1 015,2	976,3	995,4	19,1	2,0 %
Vatti	1 900,3	1 972,9	2 009,1	36,2	1,8 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	578,1	631,1	715,1	84,0	13,3 %
Tekniset palvelut	16 473,7	18 220,5	19 979,4	1 758,9	9,7 %
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut	2 643,2	2 959,7	3 248,3	288,6	9,8 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	1 913,5	1 951,3	1 823,0	-128,4	-6,6 %
Tilapalvelut	6 713,6	7 575,4	8 875,4	1 300,1	17,2 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	3 882,0	4 280,4	4 421,7	141,4	3,3 %
Ympäristövalvonta	1 321,4	1 453,8	1 610,9	157,2	10,8 %
YHTEENSÄ	129 449,7	131 597,7	134 488,4	2 890,7	2,2 %

*Luvut eivät ole vertailukelpoisia vuosien 2018-2019 välillä organisaatorakenteen muutoksen vuoksi.

TOIMINTAKATE 2018 - 2020

	TP 2018	TA/M 2019	TA 2020	Muutos 2019-2020	
				euroa	%
1 000 euroa					
Konsernihallinto	4 354,0	4 448,7	5 130,9	682,1	15,3 %
Hallintopalvelut	1 962,5	2 037,3	2 080,5	43,2	2,1 %
Talous- ja elinvoimapalvelut	2 391,5	2 411,5	3 050,4	638,9	26,5 %
Perusturvapalvelut	57 014,3	56 772,9	56 999,9	226,9	0,4 %
Hallinto- ja terveystalvet	33 184,9	32 912,0	33 353,2	441,2	1,3 %
Sosiaalityö*	12 485,9	5 468,6	5 446,1	-22,6	-0,4 %
Vanhus- ja vammaispalvelu*	11 343,5	18 392,3	18 200,6	-191,7	-1,0 %
Sivistyspalvelut	40 183,8	42 540,7	43 272,3	731,7	1,7 %
Hallinto- ja sivistyspalvelut	310,5	342,9	388,1	45,2	13,2 %
Varhaiskasvatus	12 171,5	13 486,2	13 439,9	-46,3	-0,3 %
Perusopetuspalvelut	22 617,5	23 431,4	23 697,7	266,3	1,1 %
Lukio	1 625,9	1 589,5	1 926,4	337,0	21,2 %
Kansalaisopisto	512,0	553,9	531,3	-22,7	-4,1 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	924,1	945,9	970,7	24,8	2,6 %
Vatti	1 553,5	1 630,7	1 666,4	35,6	2,2 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	468,8	560,1	651,8	91,7	16,4 %
Tekniset palvelut	617,2	1 123,6	1 449,7	326,2	29,0 %
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut	2 531,4	2 867,6	3 124,0	256,5	8,9 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	1 600,7	1 628,2	1 472,8	-155,4	-9,5 %
Tilapalvelut	-3 583,0	-3 860,0	-3 682,9	177,2	-4,6 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	-465,8	-118,0	-161,1	-43,1	36,6 %
Ympäristövalvonta	534,0	605,8	696,8	91,1	15,0 %
Kohdentamaton omaisuuden myyntivoittoerä**			-500,0		
YHTEENSÄ	102 169,4	104 885,9	106 352,8	1 466,9	1,4 %

*Luvut eivät ole vertailukelpoisia vuosien 2018-2019 välillä organisaatiarakenteen muutoksen vuoksi.

**Käyttötaloulosaan sisältyy kohdentamaton 500.000 euron omaisuuden myyntivoittoerä. Tämä erä on osa talouden tasapainottamistyöryhmän kanssa yhteisesti valmisteltua tasapainotusohjelmaa. Erää ei kohdenneta sitovasti eri omaisuuslajien tai tulosyksiköiden kesken. Kunnanhallituksen sitovana tavoitteena on toteuttaa omaisuuden myynti niin, että tavoite täyttyy. Kunnanhallitus valmistelee suunnitelman omaisuuden myynnistä osaksi tammikuussa hyväksyttäviä käyttösuunnitelmia.

Myytavissä olevien omaisuuslajien arvoja on kartoitettu talousarvion valmisteluvaiheessa. Kiinteistöomaisuuden osalta myytäviksi luokiteltujen kiinteistöjen myyntivoittoja on sisällytetty jo teknisen palvelualueen talousarvioon. Kiinteistöomaisuuden osalta haasteena on rakennusten korkeat tasearvot, minkä vuoksi niistä saatavat myyntivoitot jäävät usein pieneksi tai lopputulos voi olla tappiollinen alaskirjausten vuoksi. Metsätilojen osalta on kartoitettu sellaisia metsätiloja, jotka sijaintinsa ja saavutettavuutensa osalta ovat epäedullisimpia.

Kartoituksen perusteella mahdollisesti myytävien kohteiden maapohjan arvoksi on määritetty yhteensä 590.000 euroa. Maapohjien arvot kunnan

taseessa ovat pieniä, joten suurin osa myyntitulosta olisi myyntivoittoa. Lisäksi osalla kartoituista metsätiloista on puustoa, jonka myyntitulo lisätään maapohjan arvoon.

2.2 Konsernihallinto

Kunnanhallituksen alaiset toiminnot ja talous muodostuvat kahdesta tulosyksiköstä. Hallinto- ja viestintä, henkilöstöhallinto, tietohallinto ja maataloustoimi muodostavat hallintopalvelujen tulosyksikön. Talous- ja omistajaohjaus, hankinnat ja kehittäminen, maankäyttö, elinkeinoyksikkö ja työllistämispalvelut muodostavat talous- ja elinvoimapalvelujen tulosyksikön. Tulosyksiköt muodostavat yhdessä konsernihallinnon palvelualueen.

Palvelualueen toiminta-ajatuksena on tuottaa kuntakonsernin johtamisen ja palvelutuotannon kannalta oleellisia hallinnollisia palveluja. Konsernihallinto huolehtii kunnan edunvalvonnan ja päätöksenteon edellytyksistä. Myös kasvun ja elinvoiman kehittämisen kannalta olennaisia palveluita on koottu yhteen konsernihallinnon alaisuuteen.

Konsernihallinnon talousarvion kokonaisuudessa esitetään määrärahat myös keskusvaalilautakunnalle sekä tarkastuslautakunnalle.

2.2.1 Talous

Konsernihallinnon talous käsittää noin 5 % koko kunnan käyttötaloudesta. Vuoden 2020 talousarvio on valmisteltu tiukan talouden periaatteiden mukaisesti turvaten organisaation toiminnan kannalta olennaisten palvelujen tason. Talousarvion painopisteen mukaisesti maankäytön ja elinvoiman kehittämisen tärkeimmät panostukset on turvattu.

Vuoden 2020 aikana noudatetaan säästeliästä linjaa erilaisten viranhaltija- ja päättäjäjohdon edustus- ja sidosryhmätilaisuuksien, koulutustilaisuuksien ja matkojen osalta.

Palvelualueen tulot ovat edellisiä vuosia heikommät pääasiassa maankäytön varovaisuuteen perustuvasta tulojen arvioinnista. Vuosina 2018-2019 maankäytön tulot ovat ylittäneet alkuperäisen talousarvion huomattavasti.

Vuoden 2020 talousarvioon sisältyy kohdentamaton 0,5 miljoonan euron omaisuuden myyntivoittoaerä, jolla tasapainotetaan kunnan tulosta. Kohdennuksesta päätetään käyttösuunnitelmassa, mutta konsernihallinnon osalta on todennäköistä, että osa myytävästä omaisuudesta kohdistuu maankäytön alaiseen maa- ja metsäomaisuuteen.

Konsernihallinnon talous	TP 2018	TA/M 2019	TA 2020	Muutos 2019-2020	
1000 euroa				euroa	%
Toimintatulot					
Hallintopalvelut	1.439,5	1.581,0	1.589,5	8,5	0,5
Talous- ja elinvoimapalvelut	3.029,4	2.658,7	2.053,3	-605,4	-22,8
Yhteensä	4.468,8	4.239,8	3.642,8	-596,9	-14,1
Toimintamenot					
Hallintopalelut	3.402,0	3.618,3	3.670,0	51,7	1,4
Talous- ja elinvoimapalvelut	5.420,9	5.070,2	5.103,7	33,5	0,7
Yhteensä	8.822,9	8.688,5	8.773,7	85,2	1,0
Toimintakate*					
Hallintopalvelut	1.962,5	2.037,3	2.080,5	43,2	2,1
Talous- ja elinvoimapalvelut	2.391,5	2411,5	3.050,4	638,9	26,5
Yhteensä	4.354,0	4448,7	5.130,9	682,1	15,3

* tulosyksikön toimintakate on valtuustoon nähden sitova talouden tavoite

Avustukset ja jäsenmaksut, Konsernihallinto	TP 2018	TA/M 2019	TA 2020	Muutos	
				€	%
Avustukset, yhteistoimintaosuudet ja jäsenmaksut	499 410	561 045	551 045	-10 000	-1,8 %
Avustukset yhteisöille	91 815	105 300	95 300	-10 000	-9,5 %
Jyväsrähi ry	51 125	51 200	51 200	0	0,0 %
Työllistämisen kuntalisä yhteisöille ja yrityksille	37 800	50 000	40 000	-10 000	-20,0 %
Sotainvalidien Veljesliitto, Laukaan osasto	640	0	0	0	
Kyläyhdistysavustukset (100 euroa/yhdistys)	1 200	1 600	1 600	0	0,0 %
Muut avustukset	1 050	2 500	2 500	0	0,0 %
Yhteistoimintaosuudet ja jäsenmaksut	407 595	455 745	455 745	0	0,0 %
Laukaan Kehitysyhtiö Oy	120 000	144 000	144 000	0	0,0 %
Keski-Suomen Liitto	211 246	231 000	231 000	0	0,0 %
Suomen Kuntaliitto	60 744	65 000	65 000	0	0,0 %
Suomen Kuntaliitto / Kehyskuntaverkosto	2 500	2 500	2 500		
KT Kuntatyöntekijät	11 913	12 000	12 000	0	0,0 %
Nelostie E75 ry	390	390	390	0	0,0 %
Suomen vesitietoyhdistys ry	280	280	280	0	0,0 %
Pro ystävät yhdistys ry	200	200	200	0	0,0 %
Suomen Kuntajohtajat ry	150	200	200	0	0,0 %
Keski-Suomen Kylät ry	100	100	100	0	0,0 %
Suomen keksijäin Keskusliitto ry	44	50	50	0	0,0 %
Maanpuolustuskiltojen liitto ry	28	25	25	0	0,0 %

2.2.2 Palvelujen järjestäminen

Hallintopalvelut

Hallintopalvelujen tehtävä on tuottaa sisäisiä tukipalveluja, luoda päätöksenteon edellytyksiä sekä huolehtia kunnan ylimmästä päätöksenteosta, sen valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Hallintopalvelut tulostusyksikön talousarvio sisältää päätöksenteosta kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan toiminnan. Kunnanhallituksen alaiset vaikuttamistoimielimet vanhusneuvosto ja nuorisovaltuusto sekä veteraaniasiain neuvottelukunta sisältyvät hallintopalvelujen alle. Tulospaikoista hallinto- ja viestintä, henkilöstöhallinto, tietohallinto ja maaseututoimi muodostavat hallintopalvelujen kokonaisuuden.

Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Perustana ovat kuntalain mukainen tavoite huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista. Kun-

nanvaltuusto vahvistaa sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja seuraa niiden toteutumista, päättää kunnan strategioista ja keskeisistä toimintasäännöistä. Kunnanvaltuusto vahvistaa myös kuntakonsernin tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä konserniohjauksen periaatteet. Valtuuston toimintamenoiksi arvioidaan -97.000 euroa, jotka koostuvat pääosin henkilöstökuluista eli tarkemmin luottamushenkilökuluista ja kokouksien järjestämiseen liittyvistä kustannuksista.

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta, taloudenhoidosta, edunvalvonnasta, henkilöstöpolitiikasta, sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus vastaa myös kunnan toiminnan yhteensovittamisesta ja kunnan omistajaohjauksesta

sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnanhallituksen toimintamenojen arvioidaan olevan noin 740.000 euroa. Siihen sisältyy muun muassa henkilöstökuluja 219.000 euroa. Lisäksi kuntien yhteistoimintaosuuksien arvioidaan olevat 295.000 euroa, niitä ovat muun muassa Kuntaliiton ja Keski-Suomen liiton jäsenyydet. Muita mainittavia kunnanhallituksen toiminnan menoeriä ovat koko kuntaa koskevat vakuutus-, viestintä- ja ict-kustannukset sekä luottamushenkilö- ja yhteiskuntasuhdetoimintaan liittyvät kustannukset.

Vanhusneuvosto ja nuorisovaltuusto ovat kunnanhallituksen alaisia vaikuttamistoimielimiä, joiden tarkoitus on valvoa ja ajaa kohderyhmiensä etuja kunnan päätöksenteossa. Laukaalaisten veteraanitunnuksen omaavien henkilöiden ja veteraani- ja sotainvalidijärjestöjen etuja valvoo yhteistoimintaelin, **veteraaniasiaien neuvottelukunta**.

Hallinnon ja viestinnän tulospaikka tukee kunnan päätöksentekoa vastaamalla kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen päätöksenteon valmistelusta ja toimeenpanosta sekä se vastaa toimielinten kokousjärjestelyistä ja oheistapahtumista. Hallinto- ja viestintä tuottaa kunnan neuvontapalvelut, asianhallinnan asiantuntijapalvelut, kirjaamopalveluita, kuntahallintoon liittyvää sisäistä neuvontaa päättäjille ja viranhaltijoille. Lisäksi osallistuminen yhteiskuntasuhteiden hoitoon ja kunnan yleinen viestinnän kehittäminen kuuluvat hallinnon ja viestinnän tulospaikan vastuulle. Tulospaikan henkilöstövahvuus on 6 henkilötyövuotta. Toimintamenoiksi on arvioitu -447.000 euroa, jotka koostuvat pääosin henkilöstökuluista -300.000 euroa ja sisäisistä vuokrista -104.000 euroa. Sisäisissä vuokrissa merkittävän muutoksen aiempaan tuo Kuntalan väistötilat. Väistöllä on toiminnallisia vaikutuksia muun muassa neuvontapalveluihin ja arkistopalveluihin.

Henkilöstöhallinnon tulospaikka valmistelee yhteistyössä muun organisaation kanssa henkilöstöpolitiikan peruslinjaukset ja luo työvälineitä ja ohjeita henkilöstöjohtamisen käytännön toteuttamiseen. Tällaisia osa-alueita ovat mm. henkilöstösuunnittelu, henkilöstön rekrytointi, palkkaus- ja palvelussuhdeasiat, henkilöstön kehittäminen, henkilöstöpalvelut, työterveyshuolto, työsuojelu, yhteistoimintamenettely ja työhyvinvointi sekä

ammattitaitoisen henkilöstön saannin turvaaminen. Henkilöstöhallinto vastaa koko kunnan henkilöstön palkkalaskennasta. Vuoden 2020 painopistealueita ovat: Ammattitaitoisen henkilöstön saamisen turvaaminen mm. laajentamalla merkittävästi sähköistä sijaisrekrytointia. Kuntatyötä ja Laukaan työnantajaimagoa kohotetaan aktiivisesti. Uuden henkilöstöstrategian ja henkilöstöohjeen jalkauttaminen organisaatioon. Vuonna 2018 käyttöön otettua Työkyvyn Tuen toimintamallia vahvistetaan ja kehitetään yhteistyössä työterveyshuollon, esimiesten ja henkilöstön kanssa.

Tietohallinnon tulospaikan tehtävä on tuottaa kunnan organisaation tietohallinnon sekä tieto- ja viestintäliikenteeseen liittyviä palveluja. Tietohallinnon toimintatuotot muodostuvat sisäisistä laitevuokrista sekä muista myyntituotoista, jotka ovat vuonna 2020 noin 870.000 euroa. Tietohallinnon talousarvio on laadittu siten, että toimintatuotot kattavat toimintakulut ja poistot edellisvuosien investoinneista. Investointimenoihin kirjataan yli 10.000 euron investoinnit, kuten tietoliikenneverkkojen rakentaminen ja vuosittaiset työasema-, kopiokone- ja matkapuhelinhankinnat. Vuoden 2020 talousarvio on laadittu vuoteen 2019 verrattuna siten, että sisäiset tietohallinnon kulut kasvavat noin 8 % tietoverkkoon liitettyjen IT-laitteiden määrän ja poistojen kasvaessa. Laiteluokkien yksikköhinnat pysyvät ennallaan tai laskevat vuoden 2019 tasoon verrattuna. Sisäisten tietohallintopalvelujen laskutus tapahtuu kuukausittain ja laitemäärien muutokset huomioidaan neljä kertaa vuodessa. Vuonna 2020 tietohallinnossa työskentelee 5,2 vakituista työntekijää.

Maaseututoimen tulospaikka vastaa seudullisesti Hankasalmen, Joutsan, Jyväskylän, Luhangan, Muuramen, Toivakan, Uuraisten ja Laukaan maaseutuelinkeinohallinnon viranomaistehtävistä. Toimintakulut katetaan kuntien maksuosuuksilla. Maksuosuudet määräytyvät edeltävän vuoden kuntien aktiivitulojen määrien perusteella. Vuonna 2020 maaseututoimen toimintojen volyymin arvioidaan pysyvän ennallaan. Maaseutuhallinnon toimintojen kehittämistä jatketaan ja palveluja pyritään tuottamaan tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti. Maaseututoimen tulosityksikön toimintakulut ovat vuonna 2020 yhteensä 453.800€ euroa ja tulot ovat vastaavasti 453.800€.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on suorittaa kunnan hallinnon ja talouden arviointia sekä järjestää hallinnon ja talouden tarkastuspalvelut. Tarkastuslautakunnan toimintamenoihin on varattu 35.800 euroa sisältäen luottamushenkilökustannukset ja asiantuntijapalveluiden ostot.

Talous- ja elinvoimapalvelut

Talous- ja elinvoimapalvelujen yksikkö kokoaa yhteen kunnan toiminnan ja kehittämisen kannalta olennaisia toimintoja, joita ovat taloushallinto- ja suunnittelu, hankintatoimi, maankäyttö sekä elinkeino- ja työllisyyspalvelut.

Taloushallinto ja -suunnittelu hoitaa keskitetysti kunnan talousarvio- ja taloussuunnitteluprosessia sekä tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen valmistelua, kirjanpitoa, maksuliikennettä, rahoitusta, perintää ja riskienhallintaa. Lisäksi yksikkö neuvoo, ohjeistaa ja kouluttaa taloushallinnon eri kysymyksissä. Taloushallinto- ja suunnittelu huolehtii laskenta- ja seuranta järjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä yhteistyössä toimialojen kanssa. Vuoden 2020 aikana valmistaudutaan automatisoituun talousraportointiin taloustilastojen osalta, ja suunnitellaan sekä kehitetään kunnan sisäistä raportointijärjestelmää.

Hankinnat ja kehittäminen –tulospaikan tehtävänä on hankintaperiaatteiden ja -linjausten valmistelu kunnan yleisten kehittämislinjojen mukaisesti, hankinta-asioiden kouluttaminen, ohjeistaminen ja koordinointi sekä keskitetyistä hankinnoista huolehtiminen. Lisäksi tulospaikan tehtäviin kuuluu myös kunnan vakuutusten ja irtaimisto-leasingin päivittäiset käytännön tehtävät.

Hankintojen koordinointiin ja kouluttamiseen on perustettu hankintaperiaatteiden mukaisesti hankintatyöryhmä, jossa on edustus kaikilta palvelualueilta. Hankintatyöryhmän jäsenten tehtävänä on palvelualueensa hankintojen ohjeistaminen ja käytännön työt sähköisen kilpailutusjärjestelmän osalta.

Hankinnoista pyritään tiedottamaan toimittajia ja palveluntuottajia ennen hankinnan aloittamista. Ainakin kerran vuodessa järjestetään tapahtuma, joka on suunnattu yrittäjille ja joissa käsitellään tulevia hankintoja. Tapahtuma on kulkenut nimellä Hankintafoorumi.

Keskusvaalilautakunta vastaa sille kuuluvista vaaleihin liittyvistä järjestelyistä ja päätöksistä. Vuonna 2020 ei järjestetä vaaleja, joten keskusvaalilautakunta kokoontuu vain tarvittaessa.

Kehittämisen osalta tulospaikan tehtävänä on erikseen annettujen kehittämisprojektien läpivienti.

Tulospaikalla työskentelevä hankinta- ja kehittämispäällikkö on nimetty kunnan tietosuojavastavaksi. Tietosuojavastaava on keskeisessä roolissa tietosuojavaatimusten toteutumisessa omassa organisaatiossa. Tietosuojavastaava seuraa tietosuoja lainsäädännön noudattamista, kouluttaa ja neuvoo henkilöstöä sekä antaa tietoa ja tukea erityisesti rekisterinpidosta vastaaville henkilöille. Tietosuojavastaava on myös mukana suunnittelemassa, miten henkilötietoja organisaatiossa käsitellään. Tietosuojavastaavan tehtävät on määritelty EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa.

Maankäytön tulosityksikkö vastaa maankäyttöpolitiikasta, maaomaisuuden hallinnasta ja talousmetsien hoidosta. Maankäytön suunnittelun tehtävänä on suunnitella ja kehittää alueiden käyttöä siten, että lain edellyttämät ja kunnan strategioissa maankäytölle määritellyt tavoitteet täyttyvät. Suunnittelun tavoitteena on tuottaa monipuolinen tonttivaranto asumiseen ja elinkeinotoimintaan, huomioiden viihtyisälle ja hyvälle asuinympäristölle asetetut tavoitteet sekä elinkeinoelämän vaatimukset. Metsäomaisuutta hoidetaan laadukkaasti ja oikea-aikaisesti.

Maankäytön suunnittelua ja kaavoitusta ohjaa lainsäädännön, kuntastrategian, maankäytön rakennemallin ja maapoliittisen ohjelman lisäksi valtuuston hyväksymä kaavoitusohjelma. Maankäytön suunnittelu painottuu vuonna 2020 käynnissä olevien yleis- ja asemakaavojen edistämiseen. Katu- ja taajamaympäristöjen kohentamiseksi laaditaan kehittämissuunnitelmat Vihtavuoren Haavistontielle ja Leppäveden Tiituspohjantielle. Lisäksi Vuonteen vähähiilisen asuinalueen suunnittelu käynnistetään. Tavoitteena on suunnitella ja toteuttaa vähähiilinen yhteisöllinen asuinalue, jonka suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota.

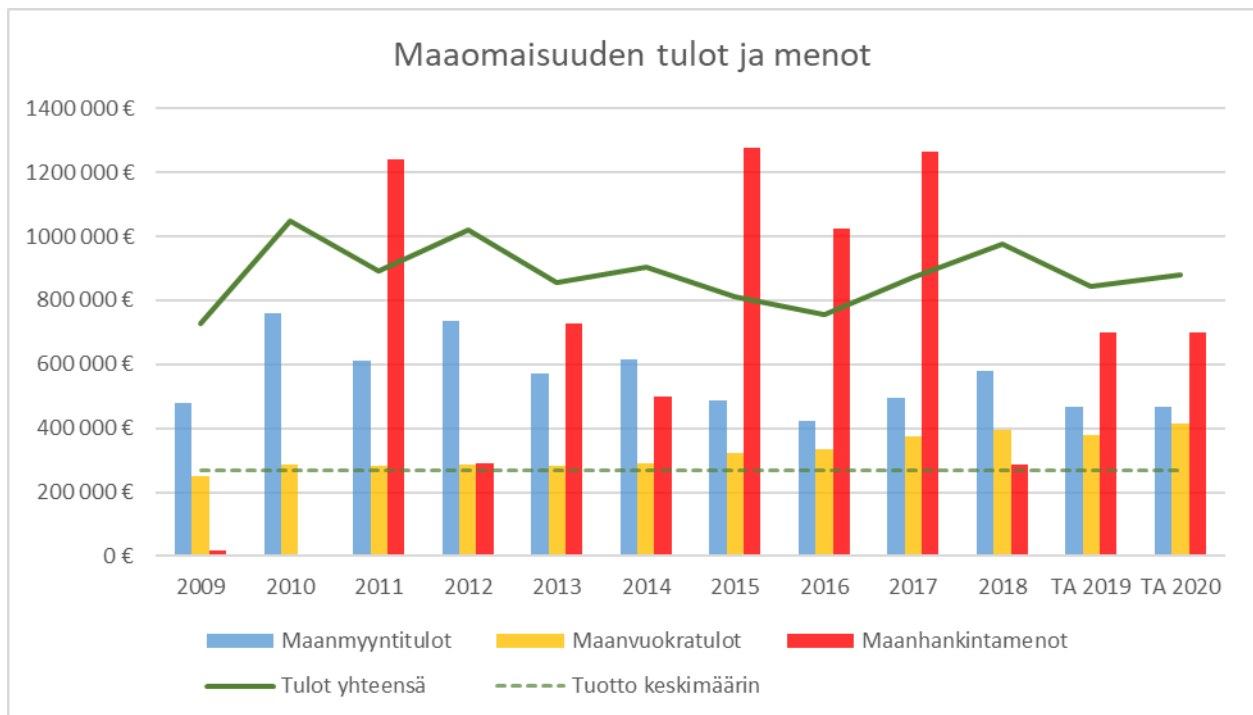
oita kestäväään rakentamiseen ja ekologiseen toimintaan. Suunnittelukohdetta tarkastellaan ensisijaisesti puurakentamisen alueena.

Raakamaata hankitaan kasvualueilta toimivan ja taloudellisen yhdyskuntarakenteen sekä kohtuuhintaisen tonttitarjonnan turvaamiseksi. Lisäksi pyritään hankkimaan kaavan mukaisia yleisiä alueita asemakaavan toteuttamiseksi.

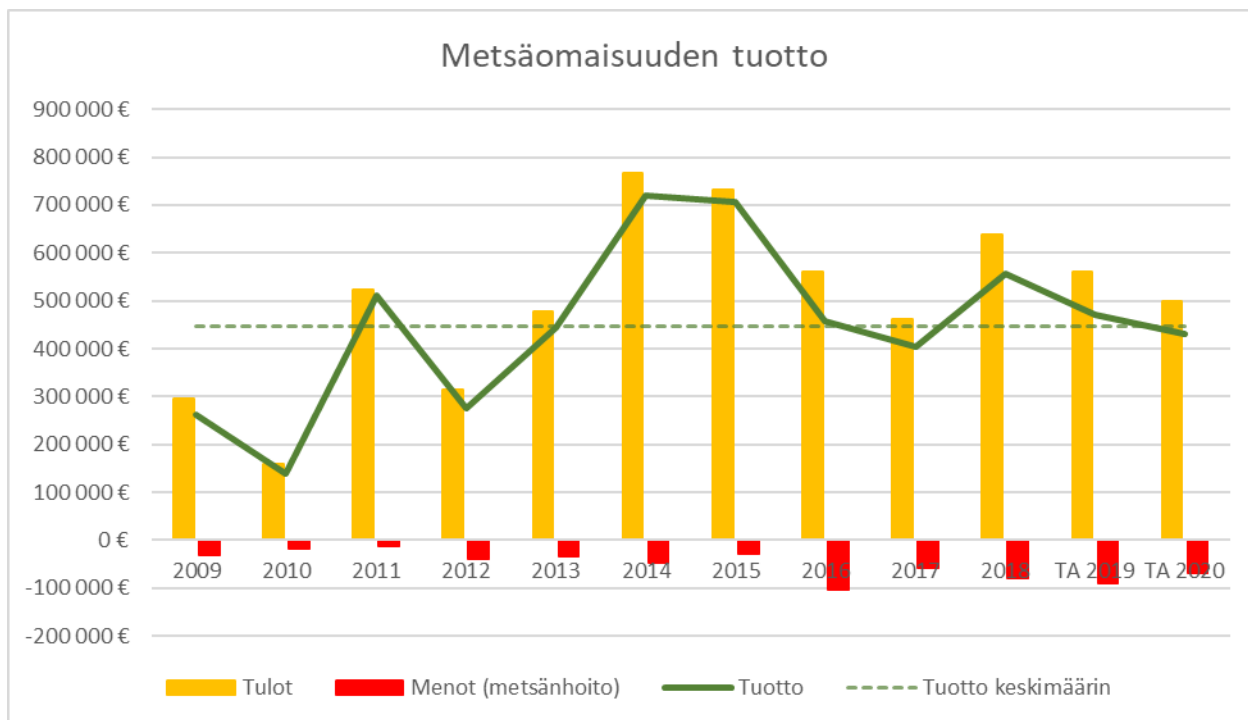
Kaavoitettuja asunto- ja yritystontteja luovutetaan rakennettavaksi myymällä tai vuokraamalla, kysynnän ja palveluverkon riittävyyden mukaan. Rakennuspaikkojen markkinointiin varataan aiempaa enemmän resursseja. Markkinoinnin pääpaino on digitaalisten viestintävälineiden hyödyntämisessä, joiden avulla on mahdollisuus tehdä myös kohdennettua markkinointia.

Maaomaisuutta hallitaan paikkatietojärjestelmien ja sähköisen maaomaisuusrekisterin sekä Maanmittauslaitoksen ylläpitämän kiinteistörekisterin ja lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin avulla. Maaomaisuusrekisterissä pidetään luetteloa maa- ja vesialueista sekä tehdään raportit kirjanpitoon. Maanvuokralaskutus tehdään kaksi kertaa vuodessa.

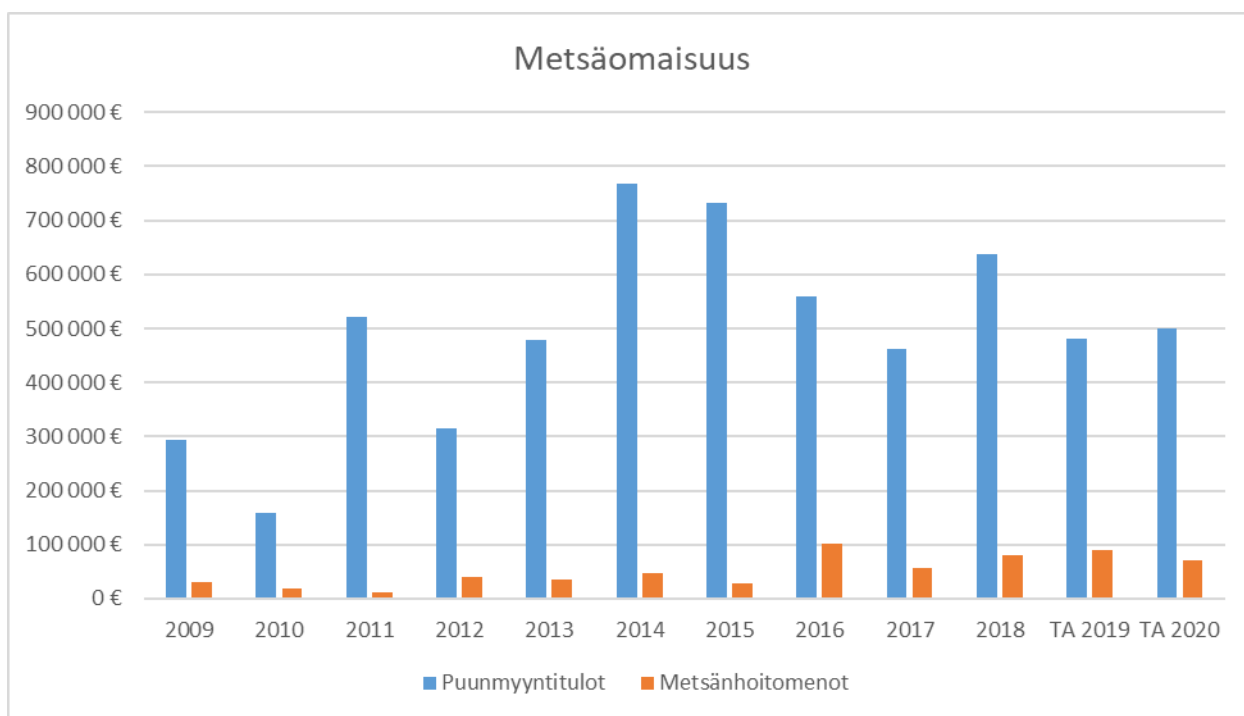
Metsäomaisuutta hoidetaan laadukkaasti siten, että se edistää metsien taloudellisten mahdollisuuksien täysimääräistä ja suunnitelmallista hyödyntämistä. Metsäsuunnitelmaa hallitaan sähköisessä verkkopalvelussa, joten suunnitelma päivittyy jatkuvasti tehtyjen toimenpiteiden mukaan ja pysyy ajan tasalla. Kunnalla on Metsä Groupin kanssa metsänhoitosopimus, joka on voimassa 31.12.2023 saakka. Tavoitteena on, että vuosittaiset hakkuumäärät vastaavat vuosittaista kasvua.

Maaomaisuuden tulot (käyttötalous- ja investointitulot) ja menot vuosina 2009–2018 sekä talousarvioluvut vuosilta 2019–2020.

Metsäomaisuuden tuotto vuosina 2009–2018 sekä talousarvioluvut vuosilta 2019–2020.

Metsäomaisuuden menot (metsänhoito) vuosina 2009–2018 sekä talousarvioluvut vuosilta 2019–2020.

	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Hyväksytyt asemakaavat, ha	86	50	100
Hyväksytyt yleiskaavat, ha	1100	530	850
Maanhankintamenot, euroa	285 701	700 000	700 000
Maanmyyntitulot (myyntivoitto), euroa	451 715	390 000	390 000

Maanvuokratulot, euroa	394 149	380 000	415 000
Hakkuutulot, euroa	637 280	560 000	500 000
Metsänhoitomienot, euroa	68 863	90 000	70 000

Elinkeinotoimen tehtävä on rakentaa suotuisia olosuhteita asumiseen, työskentelyyn, yrittämiseen ja matkailuun Laukaassa. Se kehittää asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten sijoittumista kunnan alueelle lisääviä vetovoimatekijöitä ja verkostoja. Laukaan kunnan elinkeinotoimi tarjoaa tukea yrittäjyyteen ja eri toimialojen kehittämiseen yhteistyössä muiden seudullisten toimijoiden kanssa.

Elinkeinotoimi toteuttaa tehtävänsä tarjoamalla (1) aloittavan ja toimivan yrityksen palveluja, (2) yritysten ja yhteisöjen kehittämis- ja kansainvälistymispalveluja ja (3) sijoittumispalveluja sekä toteuttamalla (4) kuntastrategian mukaisia aluekehityksen kärkihankkeita ja (5) kuntamarkkinointia.

Elinvoimaa ja sijoittumista edistävän elinkeinopoliitiikan toteuttamisessa hyödynnetään Laukaan kehitysyhtiötä ja toimitilojen ja työpaikka-alueiden kehittämiseen ja omistamiseen keskittynyttä Jyväskylää sekä muuta kumppaniverkostoa.

Aluekehityksen strategisista kärkihankkeista painotetaan erityisesti Vuonteen alueen kiertotalouskylän sekä Lievestuoreella sijaitsevan yritys- ja tapahtuma-alueen kehittämiseen. Elinkeinotoimi tukee yritysten ja yhteisöjen digitalisoitumista, kasvua, kansainvälistymistä ja verkostoitumista hankkeiden, tapahtumien ja koulutusten sekä Visit Laukaa ja Visit Jyväskylä -palvelujen kautta. Yritysten ja asukkaiden sijoittumista Laukaaseen edistetään hajauttamalla kuntamarkkinointia ostopolun eri vaiheisiin ja kohdentamalla sitä voimakkaammin. Parannetaan sijoittumispäätökseen vaikuttavien palvelujen löydettävyyttä ja näkyvyyttä ja palvelukokemusta.

Laukaan Kehitysyhtiöltä ostetaan elinkeinopalveluja 144 000 eurolla. Yritysten perustamis- ja käynnistämisvaiheen neuvontaan Uusyrityskeskuksen kautta varataan 21 000 euroa, Visit Jyväskylä-matkailumarkkinointiyhteistyöhön 28 500 euroa ja yritysten ja yhteisöjen kehittämis- ja investointihankkeiden tukemiseen Jyväskylän ry:n kuntarahoituksen kautta 51 200 euroa. Vuonteen alueen kehittämiseksi haetaan hanketta yhteistyössä JAMKin

kanssa. Kunnan rahoitusosuus hankkeesta on noin 70.000 euroa jakautuen vuosille 2020-2021.

Työllisyyspalvelut:

Tarjoaa apua laukaalaisille työttömille työnhakijoille, joiden työttömyys on pitkittynyt tai on vaarassa pitkittyä ja / tai tarvitsevat henkilökohtaista apua tilanteensa selkiyttämiseen.

Auttaa asiakasta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut, tarvittaessa rinnallakulkee palveluissa.

Toimii asiakaslähtöisesti järjestämällä asiakkaille työllistymistä edistäviä palveluja, joiden tavoitteena on edistää työhön tai koulutukseen siirtymistä.

Tarjoaa ohjausta ja neuvontaa työnhakuun ja työllistymiseen liittyvissä asioissa.

Tekee yhteistyötä asiakkaiden asioiden eteenpäin viemiseksi eri viranomaisten ja toimijoiden kanssa. (mm. TE-toimisto, sosiaali- ja terveyspalvelut, Kela, oppilaitokset, yhdistykset, yritykset, alueella toimivat hankkeet).

Tarjoaa työllistymismahdollisuuksia palkkatukeen oikeutetuille pitkään työttömänä olleille henkilöille. Tukityöllistämiseen on varattu 800.000 euroa josta valtio korvaa 382600 euroa

Järjestää työpajatoimintaa kaiken ikäisille (nuorille lisäksi Starttipaja).

Kartoittaa ja arvioi asiakkaan työ- ja toimintakykyä aktivointitoimenpiteeseen (palkkatuettu työ, työkokeilu, kuntouttava työtoiminta) osallistumisen aikana.

Koordinoi Ohjaamotoimintaa, jossa tarjotaan nuorille (15-29 v) monialaisesti palveluja työllistymiseen, koulutukseen, elämänhallintaan ja hyvinvointiin liittyen.

Kehittää työllisyyspalveluja sekä toimijoiden yhteistyön, että asiakkaisen tarpeiden näkökulmasta.

Työllistää kesätyöhön laukaalaisia nuoria.

Työllisyyspalvelut		TA2019	TA 2020
Ohjaamo	asiakaskäyn-		30
nit/kk			kpl/kk

Kuntouttavan työtoimin-		4150
nan valmennuspäivät/v		pv/v
Palkkatukikuukaudet/v	410	390
	kk/v	kk/v
Työpajan valmennuspäi-		7000
vät/v		pv/v

2.2.3 Kehittämisen painopisteet

Konsernihallinnon palvelualueelle perustettiin vuonna 2019 oma johtoryhmä. Konsernihallinnon ensimmäisenä kehittämisen painopistealueena vuonna 2020 on vakiinnuttaa ja kehittää palvelualueen johtoryhmätyöskentelyä.

Useat konsernihallinnon palvelut tukevat kunnan ylimmän päätöksenteon toimintaa. Konsernihallinnon toisena kehittämisen painopisteenä on edistää viranhaltija- ja päättäjäjohdon edellytyksiä tehdä päätöksiä oikeaan ja ajantasaiseen tietoon perustuen eli kehittää tiedolla johtamista.

Konsernijohto vastaa kuntakonsernin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistukset ja käytänteet vaativat päivitystä. Kolmantena painopistealueena on sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittäminen.

Vuoden 2019 aikana valmisteltiin kuntaa uusi viestintäohje, joka sisältää ohjeet sekä sisäiseen että ulkoiseen viestintään. Konsernihallinnon neljäntenä kehittämisen painopistealueen on viestinnän kehittäminen uusien viestintäohjeiden mukaisesti.

2.2.4 Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso
<i>Laukaan kunnan arvot: Sydän – olemme kasvullinen kunta ja palvelumme on ihmislähtöistä</i> <i>Elinvoima: palvelut kehittyvät</i>	<i>Luodaan malli sisäisen palvelutoiminnan kehittämiseksi. Vuoden 2020 tavoitteena on luoda sisäisen palvelutoiminnan palaute- ja arviointimalli sekä mitata lähtötaso. Seuraavana vuonna asetetaan kehittämistavoite lähtötasoon nähden.</i>	<i>Asiakastyytyväisyys sisäisissä palveluissa. (esim. henkilöstöpalvelut, taloushallinto, kirjaamon palvelut, neuvonnan palvelut). Asiakastyytyväisyyden mittamisen menetelmät ja mittarit määritetään vuoden 2020 aikana.</i>	<i>Kunnassa ei ole aikaisemmin mitattu ja arvioitu tietoon perustuen asiakastyytyväisyyttä sisäisissä palveluissa. Tyytyväisyyden lähtötaso määritellään vuoden 2020 aikana vähintään kolmen sisäisen palvelun osalta.</i>
<i>Elinvoima ja kilpailukyky: Hyvät palvelut, viihtyisät asuinalueet ja työpaikat houkuttelevat asukkaita Laukaaseen</i>	<i>Käynnistetään Vuonteen kiertotalouskylän asuinalueen suunnittelu ja asemakaavan valmistelu käynnistämällä kiertotalouden toimijaverkoston toiminta.</i>	<i>Toimijaverkoston taustat ja aktiivisuus. Yleinen kiinnostus hanketta kohtaan kasvanut.</i> <i>Toimijaverkoston itsearviointi laadullisesti ja raportointi kunnan hallitukselle.</i>	<i>Lähtötaso: Selvityshanke Kehityspolkuja Vuonteen alueen vähähiiliseen kiertotalous-ekosysteemiin" –toteutettiin v. 2017–2018. Vuonteen kiertotalouskylän hankesivut verkossa on perustettu.</i>

			<i>Tavoitetaso: Kiertotalouden toimijaverkosto on muodostettu ja sitoutunut alueen kehittämiseen.</i> <i>Kiertotalouden huomioivan asemakaavan toteuttaminen voidaan laittaa vireille.</i>
<i>Laukaan kunnan arvot: Tekemisen meininki – päätöskykyinen johto</i>	<i>Luodaan systemaattinen tapa arvioida toimielimien päätöksen tukena olevan tiedon riittävyyttä ja laatua. Lähtötilanteessa tavoitteena on synnyttää tietoa, johon perustuen voidaan asettaa kehittämistavoitteita.</i>	<i>Päätäjien tyytyväisyys päätettävien asioiden valmisteluun (tiedon määrä ja laatu).</i> <i>Valmistelijoiden ja esittelijöiden itsearviointi.</i>	<i>Kunnassa ei ole aikaisemmin systemaattisesti kerätty päätöskohdasta tietoa päätöksen tukena olevan tiedon määrästä ja laadusta. Lähtötaso määritellään vuoden 2020 aikana vähintään kahden toimielimen osalta.</i>
<i>Tärkein strateginen ja operatiivinen voimavara on osaava, motivoitunut ja hyvin johdettu henkilöstömme</i>	<i>Rekrytointiin ja työnantajamielikuvaan panostamalla pyritään pitämään osaavan ja motivoituneen henkilöstön saatavuus hyvällä tasolla.</i>	<i>Henkilöstön saatavuus eri tyyppisiin tehtäviin: hakijoiden määrä avoimiin tehtäviin hakijoiden osaamisen taso</i> <i>Rekrytointeihin ja henkilöstön saatavuuteen liittyvät tiedot raportoidaan henkilöstöraportin yhteydessä.</i>	<i>Lähtötaso: henkilöstön saatavuus on pääasiassa ollut hyvällä tasolla. Viime vuosina joidenkin tehtävien täyttämisessä on ilmennyt haasteita.</i>
<i>Tärkein strateginen ja operatiivinen voimavara on osaava, motivoitunut ja hyvin johdettu henkilöstömme</i>	<i>Työkyvyn tuen toimintamallia noudattaen laaja-alaisella yhteistyöllä tuetaan henkilöstön työkykyä.</i>	<i>Sairauspoissaolojen määrä</i> <i>Työkyvyttömyyseläkkeiden määrä</i> <i>Työkykybarometrin tulokset</i>	<i>v. 2018: 12,7 pv/hlö v. 2019 päästäneen samalle tasolle v. 2020 tavoite: alle 13 pv/hlö</i> <i>v. 2018: 1 kpl keskimäärin 1-3/v v. 2020 tavoite: enintään 3</i> <i>Uudenlainen työkyvyn seurannan menetelmä, jota voi verrata aikaisempiin laajoihin työtyytyväisyystutkimuk-</i>

			siin. Tavoite 2020: kouluarvosana tyytyväisyydestä 8.
Kehitämme vetovoimatekijöitä, jotka lisäävät asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten sijoittumista kunnan alueelle ja kehitämme verkostoja näihin tarpeisiin	Panostetaan markkinointiin ja edistetään sen avulla kunnan veto-voimaisuutta ja tonttien myyntiä.	Tonteista kiinnostuneiden tyytyväisyys saamaansa palveluun Omakotitontit -verkkosivun kävijämäärä Myytyjen ja varattujen omakotitonttien määrä Kuntien välisen tulomuuton tilasto	Lähtötaso: kunnan tonttitarjontaan tutustuneiden, tontteja hakeneiden ja tontin vuokranneiden tai ostaneiden määrät tiedetään. Tavoitetaso: tunnetaan myös tontteihin tutustuvien motivaatiot ja tyytyväisyys saamaansa palveluun, jolloin markkinointia voidaan kohdentaa paremmin. Kävijämäärän kasvu +25 % Uusista myyntiin tulleista tonteista myydään tai varataan ensimmäisellä hakukieroksella 60 % Kuntien välisen tulomuuton trendi positiivnen verrattuna vuosiin 2018-2019
Elinvoima: palvelut kehittyvät	Uudistetaan Laukaan kunnan tärkein palvelukanava verkkosivut ja otetaan käyttöön kuntalaisten kattava palautteenantojärjestelmä.	Verkkosivujen ja palautteenantojärjestelmän käyttöönotto, sivuston saavutettavuus, henkilöstön ja asukkaiden osallistaminen sivustouudistukseen, sisällöntuotantoon ja tiedon jakamiseen, sisällöntuottajien koulutukset. Laadullinen arviointi ja kyselyt eri sidosryhmiltä.	Lähtötaso: Nykyiset verkkosivut ovat teknisesti vanhentuneella alustalla ja palautteenantoprosessi hajanainen. Tavoitetaso: Uudet verkkosivut ja palautteenantojärjestelmä otettu käyttöön ja ne on toteutettu saavutettavuusdirektiivin mukaisesti. Palvelualueiden verkkosivujen ylläpitäjät on koulutettu saavutettavien sisältöjen tuottamiseen.

			<i>Kuntalaiset ja muut sidosryhmät löytävät itseään koskevan tiedon ja pystyvät antamaan palautetta ja osallistumaan palvelujen kehittämiseen vaivattomasti.</i> <i>Henkilöstö kokee omistajuutta verkkosivu-uudistus on toteutettu osallistavasti ja vuorovaikutteisesti.</i>
<i>Elinvoima ja kilpailukyky: Teemme suunnitelmallisia investointeja ja kehitystyötä.</i>	<i>Rakennetaan prosessi ulkoisen rahoituksen kehittämishankkeiden koamiseen hankeportfolioksi. Kytetään hankeportfolion suunnittelu osaksi verkkosivu-uudistusta.</i>	<i>Hankeportfolion rakenne ja prosessi olemassa, prosessi käynnistetty. Tieto hankkeista, jotka vaikuttavat Laukaan kuntaan, kasvanut. Viranhaltija- ja luottamusjohdon itsearviointi.</i>	<i>Lähtötaso: Kunnan hankeportfolio on hajanainen; kunnan itse käynnistämien ja hallinnoimien hankkeiden lisäksi kunta toimii suuressa osassa hankkeita osarahoittajana, kohdealueena tai välillisenä edunsaajana.</i> <i>Tavoitetaso: Hankeportfolion avulla viranhaltija- ja luottamusjohdon on mahdollista tulevaisuudessa ohjata hankerahoitusten hakua ja suunnata rahoitusta suunnitelmallisemmin strategian mukaiseen kehittämiseen.</i>

2.2.5 Riskienhallinta

TÄYDENNETÄÄN KUNNANHALLITUKSEN TALOUS-
ARVIOESITYKSEEN

2.3 Perusturvapalvelut

Perusturvan palvelualue muodostuu kolmesta tulosyksiköstä; sosiaalipalvelut, vanhus- ja vammaispalvelut sekä hallinto- ja terveyspalvelut sisältäen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon. Perusturvapalveluiden tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia, itsenäistä selviytymistä, terveyttä ja sosiaalista turvallisuutta. Toiminnan tarkoituksena on asiakaslähtöinen ja osallistava toiminta. Perusturvalautakunta vastaa lakisääteisten sekä kunnan päättämien sosiaalipalvelujen järjestämisestä sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä muiden hallintokuntien kanssa. Perusterveydenhuollon palvelujen järjestämisestä vastaa

2.3.1 Talous

Perusturvapalvelujen palvelualueen talousarvioesityksen toimintakate vuodelle 2020 on 0,4 miljoonaa euroa suurempi, kuin vuoden 2019 talousarvio. Kasvua vuoden 2018 tilinpäätöksestä on 121 tuhatta euroa. Talousarvion maltillinen menokehitys johtuu onnistuneesta palvelurakenteen muutoksesta vanhuspalveluissa sekä toimintayksikköjen toimintamallien muutoksesta sosiaalityössä sekä vanhuspalveluissa.

Talousarvio on rakennettu siten, että palvelualueella jatketaan toimintamallien uudistamista ja palvelualueen rakenteellista muutosta.

Vanhuspalveluissa talousarviovuoden tavoitteena on jatkaa palvelurakenteen uudistamista, jossa tavoitteena on asiakkaan oikea-aikainen palvelu ja kustannustehokas palvelutuotanto. Rakenteita uudistetaan edelleen siten, että ensisijaisena palveluna on kotiin tuotettavat tukipalvelut ja avohoidon palvelut. Lisäksi jatketaan hallitusti ympärivuorokautisen hoidon vähentämistä ja kotiin annettavien palveluiden vahvistamista sekä kuntoutuksen ja ennakoidun työn lisäämistä. Vanhuspalveluissa vahvistetaan hoitajamitoitusta Kuuselan ryhmäkodeilla sekä Liisan ja Antin pirtissä sekä sisäisin järjestelyin kotihoidossa.

Sosiaalityössä tavoitteena on omien palveluiden vahvistamisen ja työmenetelmien kehittämisen myötä järjestää palvelut kustannustehokkaasti ja

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alainen liikelaitos, Keski-Suomen Seututerveyskeskus ja erikoissairaanhoidon palvelujen järjestämisestä vastaa Keski-Suomen sairaanhoitopiiri. Perusturvan toimialaan kuuluu edellä mainittujen palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen liittyvien menojen ja palvelujen toteutumisen seuranta ja raportointi sekä palvelusopimuksen valmisteluun osallistuminen.

laadukkaasti. Ostopalveluiden käyttö tulee edelleen vähenemään uusien toimintojen myötä. Tavoitteina on jatkaa tulosyksikön toiminnallisia muutoksia painopisteenä ennakoidua ja ennaltaehkäisevä työskenntely ja kevyempien palvelujen ensisijaisuus. Uutena palveluna talousarvio sisältää kunnan oman perheneuvolapalvelun aloituksen, joka osaltaan tulee vahvistamaan ennakoidua ja ennaltaehkäisevää työtä lapsi- ja perhepalveluissa.

Perusturvan hallintoon perustetaan valvontakoordinaattorinvirka yksityisen- ja oman palvelutuotannon valvontatehtävään.

Keski-Suomen sairaanhoitopiiri on ilmoittanut, että se luopuu psykiatrisen työ- ja päivätoiminnan järjestämisestä, joka siirtyy kunnan tehtäväksi. Tämä on huomioitu talousarviossa siten, että erikoissairaanhoidosta on siirretty 100.000 euroa sosiaalityöhön palvelujen järjestämiseksi.

Erikoissairaanhoidon palvelujen ostoon Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä on varattu 20,2 miljoonaa euroa, joka on 0,5 miljoonaa euroa enemmän, kuin vuoden 2019 talousarvio mutta 0,3 miljoonaa euroa vähemmän, kuin vuoden 2018 tilinpäätös.

Perusterveydenhuollon palvelujen ostoon Keski-Suomen Seututerveyskeskuksesta on varattu 11,9 miljoonaa euroa, joka on saman verran, kuin vuo-

den 2019 muutettu talousarvio mutta 0,4 miljoonaa euroa enemmän, kuin vuoden 2018 tilinpäätös. Esitetty määräraha on Seututerveyskeskuksetta saadun talousarvioesityksen mukainen.

Tulosyksiköiden tulot, menot ja toimintakatteet on kuvattu alla olevassa taulukossa. Valtuustoon nähdessä sitova talouden tavoite on tulosyksikön toimintakate.

Perusturvapalvelujen talous	TP 2018	TA/M 2019	TA 2020	Muutos 2019-20	
1000 euroa				euroa	%
Toimintatulot					
Hallinto- ja terveyspalvelut	0,2	1,4	1,4	0	0,0
Sosiaalityö	1.142,4	194,3	100,3	-94,0	-48,4
Vanhus- ja vammaispalvelu	2.932,2	2.772,3	2.758,9	-13,4	-0,5
Yhteensä	4.074,7	2.968,0	2.860,6	-107,4	-3,6
Toimintamenot					
Hallinto- ja terveyspalvelut	-33.185,1	-32.913,4	-33.354,6	441,2	1,3
Sosiaalityö	- 6.632,7	- 5.662,9	-5.546,4	-116,5	-2,1
Vanhus- ja vammaispalvelu	-21.271,2	-21.164,5	-20.959,5	-205,0	-1,0
Yhteensä	-61 089,0	-59 740,8	-59.860,5	119,7	0,2
Toimintakate*					
Hallinto- ja terveyspalvelut	-33.184,9	-32.912,0	-33.353,2	441,2	1,3
Sosiaalityö	- 5.490,4	-5.468,6	- 5.446,1	-22,5	-0,4
Vanhus- ja vammaispalvelu	-18.339,0	-18.392,3	-18.200,6	-191,7	-1,4
Yhteensä	-57.014,3	-56.772,9	-56.999,9	227,0	0,4

* tulosyksikön toimintakate on valtuustoon nähdessä sitova talouden tavoite

2.3.2 Palvelujen järjestäminen

Hallinto- ja terveyspalvelut

Perusturvan hallintopalveluihin kuuluvat on koko palvelualueetta koskevat hallinnolliset tehtävät. Hallintopalvelut koostuvat perusturvalautakunnan, vammaisneuvoston sekä hallinnon toiminoista. Perusturvalautakunta kokoontuu noin 10 kertaa vuodessa ja vammaisneuvosto 4-6 kertaa.

Perusterveydenhuollon palvelut laukaalaisille tuottaa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alainen liikelaitos Keski-Suomen seututerveyskeskus. Seututerveyskeskuksen tuottamia perusterveydenhuollon palveluja ovat hoitajan, lääkärin ja fysioterapeutin vastaanottotoiminta, lääkäripäivystys,

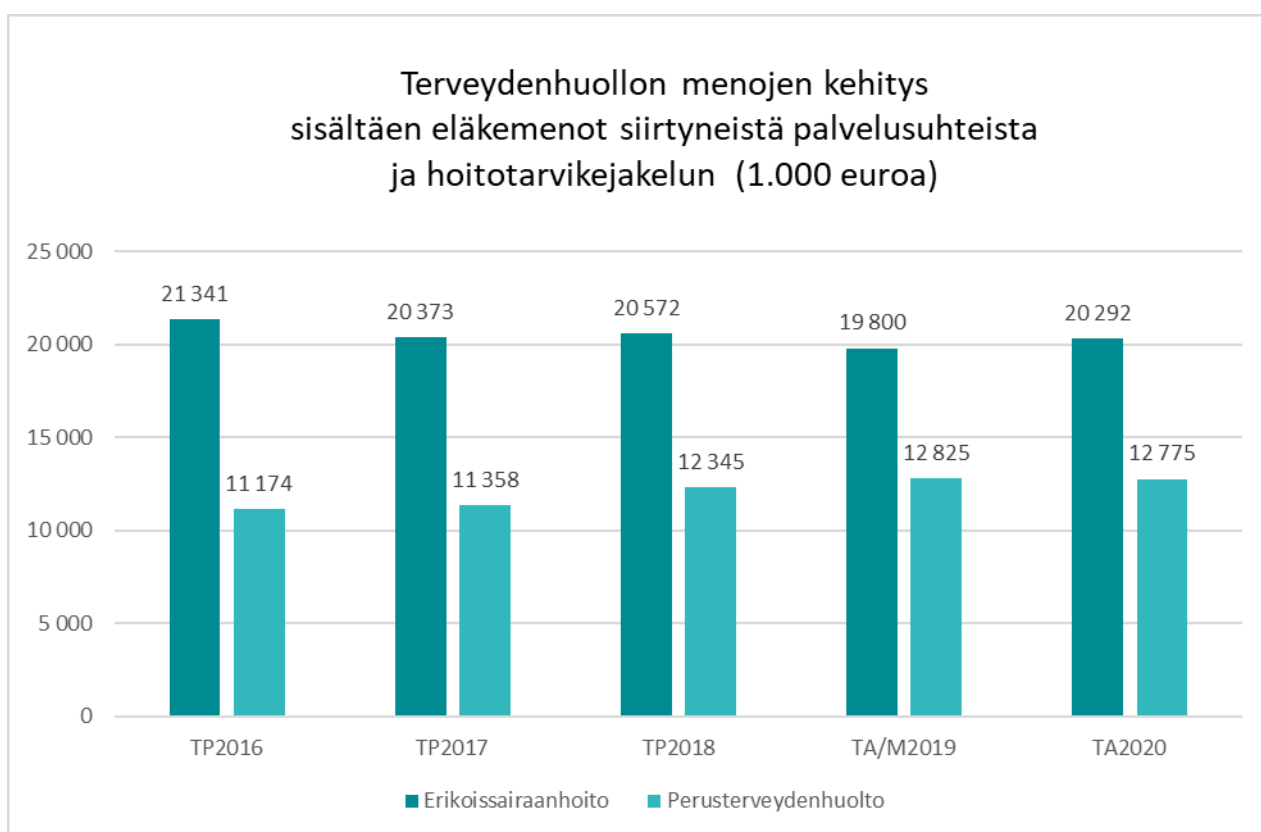
Laukaan kunta

neuvolapalvelut, kouluterveydenhuolto, suun terveydenhuollon palvelut, mielenterveyspalvelut, akuutti sairaalahoito ja kuntoutus. Seututerveyskeskus on mukana kunnan lasten ja nuorten hyvinvointikeskuksen (Hype) toiminnassa.

Erikoissairaanhoidon palvelut tuottaa Keski-Suomen sairaanhoitopiiri. Sen perustehtävänä on tarjota kansallisiin ja kansainvälisiin suosituksiin perustuvaa, luotettavaa, turvallista ja vaikuttavaa hoitoa potilaan parhaaksi. Lähtökohtana on sairaala, jossa annetaan potilaiden tarvitsema tutkimus, hoito ja kuntoutus kokonaisvaltaisesti ja tehokkaasti.

Tavoitteena on, että tutkimus, hoito ja kuntoutus lähtevät potilaan tarpeista ja potilasta tuetaan olemaan aktiivinen oman sairautensa hoidossa. Potilaan terveyttä ja hyvinvointia edistetään yhteistyössä perusterveydenhuollon ja kunnan sosiaalitoimen kanssa.

Vuosi 2020 on sairaanhoitopiirin historiassa merkittävä, koska silloin valmistuu uusi Sairaala Nova. Sairaalan rakentamisen investointipäätökseen liittyi vaatimus kustannusten 10 %:n säästötavoitteesta.

Sosiaalityö

Sosiaalityön tehtävänä ja tavoitteena on turvata kuntalaisille perustuslain mukainen oikeus ihmisarvoisen elämän edellyttämään välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Painopiste on itsenäistä suoriutumista tukevissa peruspalveluissa, avun ja tuen antaminen kaikkein heikoimmassa

asemassa oleville ihmisille.

Sosiaalityön tulosityksikön palveluja ovat aikuis- ja perhesosiaalityö, lastensuojelun sosiaalityö, päihdehuolto, sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut, perhetyö ja lastenvalvojan palvelut. Vuonna 2019

vammaispalvelut siirtyivät uuteen vanhus- ja vammaispalveluiden tulosityksikköön. Kotouttamisvelvoite tulee myös päättymään vuoden 2019 syksyllä. Sosiaalityötä vahvistettiin vuonna 2019 siten, että uusia virkoja perustettiin kotiin menevään tukeen; perhetyöhön ja aikuis- ja perhesosiaalityöhön. Perhetyöhön tuli kolme (3) uutta virkaa avoperhekuntoutustyötä tekemään ja sosiaalityössä kaksi (2) uutta ohjaajan virkaa päihde- ja mielen-terveystyöhön. Keskeisenä haasteena sosiaalityössä näkyy perheiden moninaiset haasteet.

Tiimejä ovat aikuis- ja perhesosiaalityön tiimi, lastensuojelutiimi, arviointitiimi ja perhetyön tiimi. Johtava sosiaalityöntekijä organisoii ja koordinoi asiakastyötä lastensuojelulain ja sosiaalihuoltolain nojalla palveluita saavien osalta. Perhetyössä vastaava perheohjaaja vastaa asiakastyön sujuvuudesta ja koordinoinnista ja tiimien käytännön toimintaedellytyksistä. Tiimien tarkoitus on vastata asiakkaiden tarpeisiin mahdollisimman hyvin ja matalalla kynnyksellä.

Työtä määrittävät laissa määriteltyt määräajat, joita on noudatettava ja lakisääteisistä velvoitteista on huolehdittava. Asiakkaiden oikeus saada hyvää ja laadukasta sosiaalityötä pitää turvata. Vuoden 2019 elokuusta alkaen kaikki virat ja toimet on saatu täytettyä.

Kanta-palveluihin siirtyminen käynnistyy ja mukaan lähdetään THL:n ilmoittamaan aaltoon 7. Tämän ilmoittautuminen tapahtuu 1/2020.

Lastensuojelussa painopiste on edelleen sijais- huollon tiiviissä työskentelyssä ja sijoitusten purussa, kun edellytykset täyttyvät. Laukaassa lähdetään myös mukaan systeemisen mallin koulutukseen. Mallissa keskeistä on moniammatillinen ja intensiivinen työote. Asiakaskeskeisyys on sosiaalihuollon keskeisin arvoperusta ja siitä huolehditaan erityisesti. Palveluja järjestetään asiakkaan tarpeista lähtien mahdollisimman toimivasti.

Perhetyötä on kehitetty vastaamaan perheiden erilaisia tuen tarpeita uusien työmuotojen ja -menetelmien suunnittelulla ja käynnistämällä sekä

selkiyttämällä ja vahvistamalla perhetyön työskentelyä. Henkilöstön osaamista vahvistetaan ammatillisen lisäkoulutuksen avulla. Työskentelymenetelmiä syvennetään erityisesti perheen kokonaistilanteen arvioinnin sekä varhaisen vuorovaikutuksen tukemisen osalta.

Uutena toimintamuotona on otettu kotiin annettava avoperhekuntoutus ja toteutusta varten on rekrytoitu kolme (3) uutta perhetyöntekijää. Perheille, joilla on tarve intensiiviseen, laaja-alaiseen, kotiin annettavaan tukeen on käynnistetty uudenlainen työskentelymalli perhetyön ja ympärivuorokautisen, laitoksessa tapahtuvan perhekuntoutuksen välimaastoon. Avoperhekuntoutus sisältää kuntoutuksen ohella perheen tilanteen selvitystyöskentelyä sekä muutostyöskentelyä tilanteissa, joissa huostaanoton uhka on todellinen. Kotikuntoutuksen intensiteetti on tarkoittanut keskimäärin 3-5 kotikäyntiä viikossa ja kuntoutusjakson pituus vaihtelee keskimäärin 3-5 kuukauden välillä. Tämänkaltaisen palvelu toteutettiin aiemmin ostopalveluina.

Alkuarviointitiimin toiminta on vakiintunut osaksi sosiaalityön toimintaa. Se on selkiyttänyt muiden tiimien toimintaa ja tuonut vaikuttavuutta arviointiin. Tiimi on vastannut asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnin ja kiireellisten asioiden hoitamisesta ja osoittautunut toimivaksi toimintamalliksi.

Aikuis- ja perhesosiaalityön mielenterveys- ja päihdepalveluiden palvelurakennetta on uudistettu, koska palvelurakenteesta puuttui avohoidon tukemiseen tarvittava resurssi. Asiakkaan kotona tehtävään työhön perustettiin kaksi (2) avohoidossa toimivaa ohjaajan virkaa. Ohjaajat ovat aloittaneet sosiaalityössä kevään 2019 aikana. Ohjaajat tarjoavat konkreettista tukea ja apua kotiin ja tavoitteena on, että raskaampia palveluita ei tarvita ja ostopalveluiden tarve vähenee.

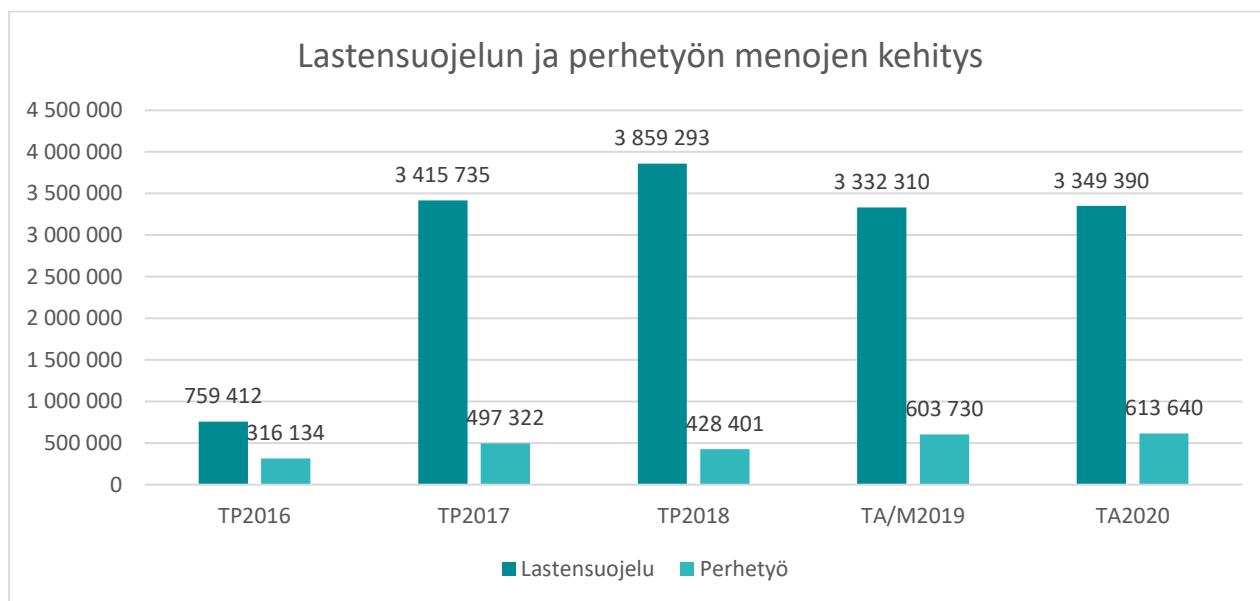
Psykiatrisen työtoiminnan asiakkaiden siirtyminen sairaanhoitopiiriltä sosiaalityöhön lisää sosiaalihuollon palveluiden kustannuksia. Samaan aikaan ostopalveluiden tarve asumispalveluissa vähentyy työtavan muutoksen ja resurssilisäyksen vuoksi.

Sähköinen yhteydenottolomake otettiin käyttöön alkuvuodesta 2019 ja lomake on otettu asiakkaiden taholta hyvin vastaan. Pääosin yhteydenotot ovat koskeneet toimeentulotukiasioita.

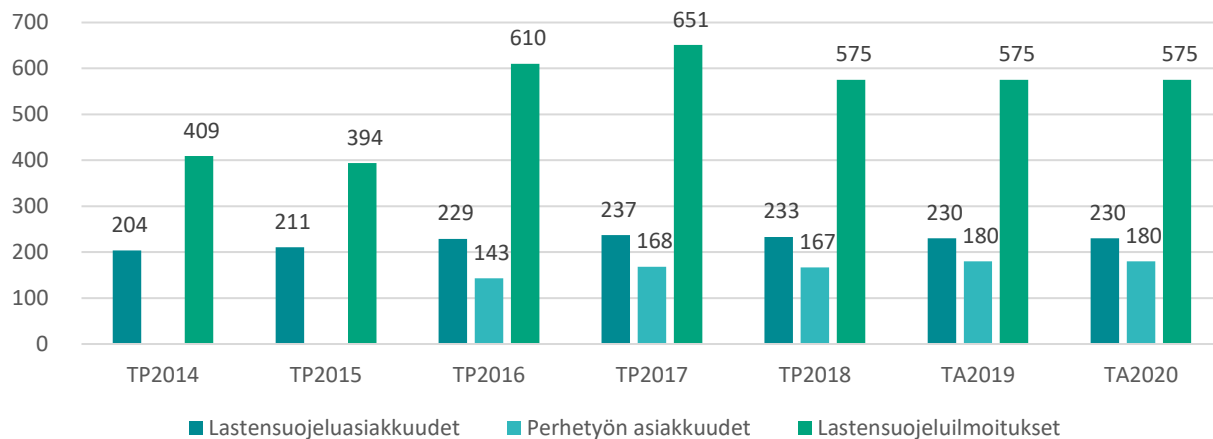
Kotouttamislain velvoite päättyy syksyllä 2019 ja tarve eriytettyyn maahanmuuttajatyöhön päättyy. Työtä tehdään jatkossa osana normaalia sosiaalityötä.

Uutena toimintana Laukaassa tullaan aloittamaan 1.1.2020 oma perheneuvolatoiminta. Toiminta tullaan kattamaan Jyväskylän perheneuvolapalvelun ostoon varatulla määrärahalla. Ostoihin on kulunut vuosittain noin 180 000 euroa. Palvelua on saatu kerran viikossa ja jatkossa palvelu on saatavilla vii-

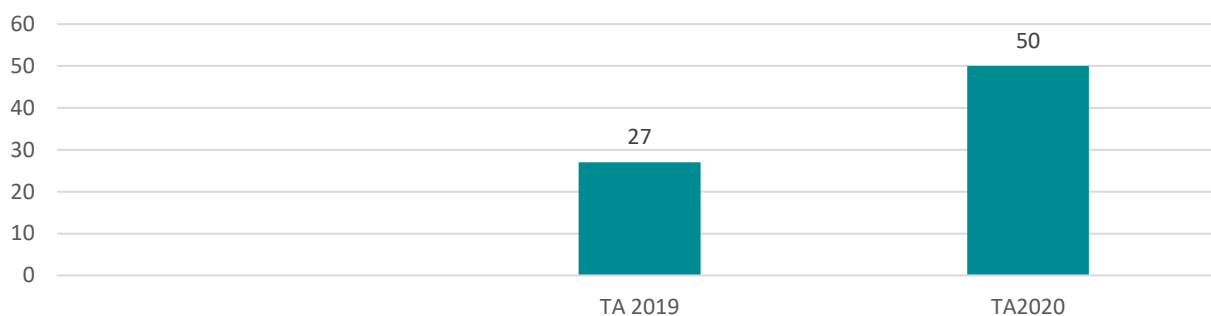
tenä päivänä viikossa. Työntekijäresurssi tulee olemaan sosiaalityöntekijä psykologi työpariyhdistelmä. Työtilat on suunnitteilla virastotalon yläkertaan. Työtä tullaan tekemään verkostoissa, yhdessä sosiaalityön, sivistystoimen ja terveydenhuollon kanssa. Työntekijät voivat jalkautua kotikäynneille ja heiltä voi saada konsultointiapua. Toiminnan keskiössä tulee olla myös itse lapsi osana perhekokonaisuutta. Perheiden moninaisiin ongelmiin; vaikeisiin erotilanteisiin ja parisuhdeongelmiin halutaan myös pystyä vastaamaan näin paremmin ja työntekijöiden osaamisessa tulee olla perheterapeutista osaamista.

Lastensuojelun ja perhetyön asiakkuuksien sekä lastensuojeluilmoitusten määrän kehitys

Kotiin menevä sosiaalinen kuntoutus (oma palvelu)

Vanhus- ja vammaispalvelu

Vanhus- ja vammaispalvelujen tehtävänä on tuottaa asiakkaiden tarpeista lähtevää oikea-aikaista hoitoa, hoivaa ja toimintakykyä tukevaa palvelua. Palvelua määrittää sosiaalihuoltolaki sekä tulosityksikköön liittyvät erityislait ja asetukset. Tavoitteena on strategian mukaisesti toteuttaa sydäntä ja elinvoimaa, joka tarkoittaa hyvää, mielekästä ja turvallista arkea, tukien asukkaiden itsenäistä ja omatoimista sekä toimintakykyistä elämää kotona tai kodinomaisessa asuinympäristössä mahdollisimman pitkään.

Ikäntyminen ja palvelutarpeen kasvu tuovat merkittävää haastetta vanhus- ja vammaispalveluissa.

Tämä luo meille toiminnallisen ja taloudellisen haasteen. Ennusteiden mukaisesti keskivaikkea tai vaikea muistisairaus on joka neljännellä laukaalaisella ikäihmisellä tulevana vuosina. Oman kuntamme fyysiset etäisyydet tekevät oman vaikeutensa palveluiden suunnitteluun ja taloudelliseen toimintaan.

Kaikissa toiminnoissamme ja palveluissamme haluamme toteuttaa inhimillistä ja voimavaralähtöistä toimintamallia. Haluamme kunnioittaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta sekä tukea, ohjata ja auttaa häntä hänen elämäänsä vaikuttavissa päätöksissä. Kuljemme asiakkaiden rinnalla.

Laukaan kunnan palveluissa kotona asumista tukevaa palvelua ovat asiakasneuvonta, palveluohjaus, muistihoitajan palvelut ja päivätoiminta, sekä toimintakeskus, omaishoito, kotihoito ja lyhytaikaispaikat yksiköissämme.

Ostopalveluna Laukaan kunta ostaa ne palvelut, joita emme itse tuota tai joita tarvitsemme täydentämään omaa palvelutuotantoa. Lisäksi käytössä on palveluseteli.

Asiakasneuvontaa on muutettu siten, että palvelu toteutetaan kirkonkylällä puhelinneuvontana ja tarpeen mukaan tehdään kotikäyntejä, jos asiakas sitä tarvitsee. Fyysisistä palvelupisteistä luovutaan.

Ikäihmisten päivätoimintaa on järjestetty kolmena päivänä kirkonkylällä ja kahtena päivänä Lievestuoreella kahden lähihoitajan resurssilla. Palvelutarpeen kasvusta johtuen tavoitteeksi on asetettu, että päivätoiminnan määrää lisätään kirkonkylällä ja lisäksi mietitään uusia vaihtoehtoja toiminnan toteuttamiseksi.

Kotihoito toteutetaan omana tuotantona sekä ostopalveluna. Kotihoidon kriteerien uusitutumisen myötä on hoitolinjaukset muuttuneet ja ne linjaavat valtakunnalliseen linjaukseen kotona asumisen tuesta. Palveluasuminen on viimesijainen asumismuoto ja kotona asumista tuetaan mahdollisimman pitkälle. Kotihoidon kehittäminen on keskiössä ja kotihoitoa vahvistetaan yhdellä lähihoitajalla, joka siirretään kotikuntoutustiestä kotihoidon yksikköön.

Omaishoito on tärkeää ja arvokasta työtä niin vanhus- kuin vammaispalveluissa. Sillä on vaikutusta oman läheisen mahdollisuuteen osallistua läheisen hoitoon ja sillä siirretään kotihoito- ja palveluasumiseen siirtymistä monissa tapauksissa. Tuemme omaishoitaajia jaksamista säännöllisillä kotikäynneillä, yhteydenpidolla ja lakisääteisillä vapailla. Omaishoidon tukea esitetään korotettavaksi viidellä (5) uudella omaishoidontuen asiakkaalla vanhuspalveluissa ja kahdella (2) uudella vammaispalveluissa. Palveluseteliin on lisätty myös määrärahaa vapaapäivien tuottamiseen.

Palveluasuminen tuotetaan omana toimintana ja ostopalveluna. Muistisairaiden asiakkaiden määrän kasvu ja hoidon vaativuus tuovat haastetta palvelun toteutukseen. Yöaikaista hoitoa vahvistamaan talousarvio sisältää esityksen yhden (1) lähihoitajan palkkaamiseen Kuuselan ryhmäkotiin sekä Liisan ja Antin pirttiin. Liisan ja Antin pirtin yöaikainen hoito on toteutettu ostopalveluna Männiköstä, mutta asiakkaiden hoitoisuuden kasvaessa ja asukasturvallisuuden varmistamiseksi on tarve omalle yöhoitajalle yksikön sisällä. Talousarviovuoden aikana arvioidaan asumispalvelun toteuttamistapoja.

Varahenkilöstö pääsi aloittamaan uudelleen toimintansa vuoden 2019 huhtikuun aikana. Varahenkilöstön toimintaa kehitetään ja mietitään, miten on tarkoituksenmukaista toteuttaa äkillisten sairauslomien sijaisten tarve vaikuttavasti ja taloudellisesti. Tavoitteena on, että varahenkilöstön käyttö sijaisuuksiin toteutuu 96%.

Kuntalaistilaisuuksia järjestetään edelleen ja ne toteutetaan yhdessä Eloisaa-toiminnan kanssa. Vanhusneuvostolla on merkittävä rooli ikäihmisten äänen tuomisessa esiin niin suunnitteluun kuin päätöksentekoon. Vanhusneuvoston kanssa käydään aktiivista keskustelua ajankohtaisista asioista.

Toimintakeskus tarjoaa kehitysvammaisille päivätoimintaa Taitojen talolla Kuhankoskella. Asiakkaita on tällä hetkellä 34 ja tarve on isommalle määrälle tulevana vuosina. Taitojen talo tarjoaa työtoimintaa viitenä päivänä viikossa ja työllistää kahdeksan työntekijää täysiaikaisesti.

Vammaispalveluissa talousarviovuoden 2019 määräaikaisena ollut ohjaajan toimi täytetään vakinaisesti, tuotettava palvelu kohdentuu asiakkaan kohtiin tehtävään työhön.

Henkilöstö vanhus- ja vammaispalveluissa on sitoutunutta ja motivoitunutta. Tällä hetkellä henkilöstön saatavuus alalle on vaikeutunut. Työhyvinvointi ja johtaminen ovat tärkeässä roolissa ja niiden merkitys korostuu entisestään. Henkilöstön osaamisen lisääminen ja vahvistaminen ovat talousarviovuoden painopistealueena ja henkilöstön osaamista vahvistetaan sisäisin ja ulkoisin koulutuksin.

VANHUSPALVELUN SUORITTEET	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021
75-vuotta täyttäneet laukaalaiset	1496	1535	1601	1780
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet %:na (valtakunnallinen tavoite 92-93%)	86,8	89,1	91,6	92,0
Kotihoito				
Säännöllisen kotihoidon piirissä olevat yli 75-vuotiaat	16,7	15,6	15,2	14,8
Kotihoidon asiakkaat, kaikki henkilömääränä	413	380	390	395
Kotihoidon asiakkaat, alle 75-vuotiaat(sis. kaikki alle 75.v)	109	100	95	95
Kotihoidon asiakkaat, alle 65-vuotiaat	45	34	34	34
Kotihoidon tehokkuus, välittömän työajan osuus % työajasta	51	55	58	60
Ostopalvelut (sisältyy kokonaismäärään, kilpailutus 50hlöä)		n.43	43	45
Ympäriverokautinen asuminen				
Asiakkaiden määrä, yli 75-vuotiaat	195	163	144	144
Asiakkaiden määrä, alle 75-vuotiaat	22	22	22	22
Palvelun piirissä olevat yli 75-vuotiaat %:na (valtakunnallinen tavoite 7-8%)	13,2	10,61	8,99	8,1
Lyhytaikaispaikat palveluasumisessa(asiakasmäärä)oma		178	180	184
Omaishoidon tuki				
Omaishoidon tuen saajat yhteensä		79	84	88
Omaishoidossa olevat yli 75-vuotiaat		49	45	47
Omaishoidon tuen piirissä olevat, yli 75-vuotiaat %:na	3,5	3,7	3,9	4
Omaishoidettavat alta 75-vuotiaat	30	30	30	30
Päivätoiminnan asiakkaat, koko vuosi	100	110	110	110
Vanhuspalveluiden asiakkaat yhteensä	682	685	700	720

VAMMAISPALVELUN SUORITTEET	TP2018	TA2019	TA2020	TS2021
-----------------------------------	--------	--------	---------------	--------

Henkilökohtainen apu/työnantajamalli	55	55	56	56
Palveluasuminen palvelutalossa		18	18	19
Intervallijaksoja (hlöä)		2	2	3
Palveluasuminen kotona		4	4	4
Asunnon muutostyöt	26 (15)	18	14	14
Kuljetuspalvelut	248	250	250	250
Omat palveluasumisen paikat kehitysvammaisille	28	28	28	28
Ostopalvelut	28	30	30	30
Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta/oma	52	63	63	63
Ostettu työ- ja päivätoiminta	14	14	14	16
Omaishoidon tukien määrä	16	16	18	20
Perhehoito	4	4	4	4
Vammaispalvelun asiakkaat yhteensä	350	350	352	355

2.3.3 Kehittämisen painopisteet

1) Palvelurakenteen uudistumista jatketaan koko perusturvan palvelualueella. Toiminnassa lähtökohtana on terveyden edistäminen, ennakointi ja avohoidon palvelujen ensisijaisuus.

2) Jatketaan tekemisen, tuottamisen ja työmenetelmien arviointia ja tehdään tarvittaessa muutoksia. Tavoitteena on asiakaslähtöinen, oikea-aikainen ja kustannustehokas toiminta.

3) Kunnan valvontavastuuseen liittyvä yksityisten palveluntuottajien valvonta sekä omien yksiköiden valvonta.

4) Henkilöstön osaamisen tasoa lisätään ja vahvistetaan vastaamaan muuttuvia tarpeita.

2.3.4 Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittarit/indikaattorit	Tavoitetaso
-----------------------------	--	------------------------	-------------

<i>Elinvoima, Kilpailukyky, Hyvinvointi:</i> <i>Palvelut kehittyvät ja talous pysyy terveellä pohjalla.</i> <i>Uusia toimintatapoja luodaan ennakoluulotomasti yhdessä yhdistysten, yritysten ja säätiöiden kanssa</i>	<i>Ennakoivan työn ensisijaisuus</i> <i>Kotiin menevä tuki mahdollistaa asiakkaan kotona asumisen</i> <i>Kotona asumista tuetaan mahdollisimman pitkään erilaisin tukipalveluin</i>	<i>Lastensuojelun sijoitusten määrä</i> <i>Asumispalveluiden tarve ja asiakasmäärät</i> <i>Kotona asuvat 75 – vuotta täyttäneet</i> <i>75 –vuotta täyttäneiden määrä tehostetussa palveluasumisessa</i>	<i>Kuntalainen tulee autetuksi oikea-aikaisesti omassa elinympäristössään ja raskaimpien palveluiden tarvetta ei synny tai niiden tarve vähenee</i>
<i>Resurssiviisaat ratkaisut ohjaavat toimintaa ja painopiste on ennakkoivassa työssä ja ostopalveluiden sijaa kunnan omassa toiminnassa</i>	<i>Palveluita tuotetaan mahdollisimman paljon omana toimintana, jos se on taloudellisesti kannattavaa</i> <i>Arvioidaan palveluiden toteuttamistapoja</i>	<i>Ostopalvelukustannukset pysyvät hallinnassa. Raskaimpien Palveluiden tarve ostopalveluissa vähenee</i>	<i>Ostopalvelukustannusten määrä vähenee niissä palveluissa, missä se on tarkoituksenmukaista toiminnan ja talouden kannalta</i>
<i>Osaavaa ja motivoitunutta henkilöstöä tuetaan työssään työn rakenteista huolehtimalla. Kiinnitetään huomiota henkilöstön saatavuuteen ja pysyvyyteen.</i>	<i>Työmenetelmiä kehittämällä ja henkilöstöä kouluttamalla pystytään vastaamaan muuttuvaan työhön. Avoimet virat ja toimet saadaan täytetyksi.</i>	<i>Koulutusmäärät</i> <i>Henkilöstöpalaute</i> <i>Hakijamäärät</i> <i>Toimien ja virkojen täyttöaste</i>	<i>Koulutussuunnitelmat toteutuneet</i> <i>Virat ja toimet saadaan täytetyksi pätevällä henkilökunnalla</i>

2.3.5 Riskienhallinta

Merkittävimmät riskit

Riski:

Palvelutarpeen ennakoimaton kasvu, kustannusten ennakoimaton kasvu mm. lastensuojelu.

Palvelurakenteen muutos ei toteudu suunnitellusti vanhuspalveluissa

Hallintakeino:

Ennakoivan työn ensisijaisuus, asiakkaan oikea palvelu oikeaan aikaan. Asiakkaan palvelu toteutetaan oikealla palvelun tasolla.

Riski:

Henkilöstön heikko saatavuus sijaisuuksiin sekä virkoihin ja toimiin.

Hallintakeino:

Oikea-aikainen rekrytointi, työhyvinvointi ja johtamisen vahvistaminen.

2.4 Sivistyspalvelut

Sivistyspalveluiden tehtävänä on huolehtia laadukkaista päivähoitopalveluista, perusopetuksesta, lukio-opinnoista, kirjasto-, kulttuuri-, kansalaisopisto-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalveluista.

Toimintaan kuuluu myös liikunta-, nuoriso- ja kulttuurijärjestöjen avustaminen. Sivistyspalveluiden vastuulautakuntana toimii sivistyslautakunta.

2.4.1 Talous

Sivistyspalveluiden talous	TP 2018	TA/M 2019	TA 2020	Muutos 2018-2019	
1000 euroa				euroa	%
Toimintatulot					
Hallintopalvelut	11,6	0	0	0	0
Varhaiskasvatus	1141,6	1019,1	1046,7	27,6	2,71
Perusopetus	950,4	761,5	933,1	171,6	22,5
Lukio	80,9	38,0	44,0	6,0	15,79
Kansalaisopisto	148,7	145,0	148,0	3,0	2,07
Kirjasto- ja kulttuuri	91,1	30,4	24,7	-5,7	-18,75
Vapaa-aika	346,8	342,2	342,7	0,6	0,16
HyPe	109,3	71,0	63,3	-7,7	-10,80
Yhteensä	2880,4	2407,2	2602,5	195,3	8,1
Toimintamenot					
Hallintopalvelut	322,1	342,9	388,1	45,2	13,2
Varhaiskasvatus	13313,1	14505,3	14486,6	-18,7	-0,1
Perusopetus	23567,8	24192,9	24630,8	437,8	1,8
Lukio	1706,9	1627,5	1970,4	343,0	21,1
Kansalaisopisto	660,7	698,9	679,3	-19,7	-1,8
Kirjasto- ja kulttuuri	1015,2	976,3	995,4	19,1	2,0
Vapaa-aika	1900,3	1972,9	2009,1	36,2	1,8
HyPe	578,1	631,1	715,1	84,0	13,3
Yhteensä	43064,2	44947,8	45874,8	927,0	2,1
Toimintakate*					
Hallintopalvelut	310,5	342,9	388,1	45,2	13,2
Varhaiskasvatus	12171,5	13486,2	13439,9	-46,3	-0,3
Perusopetus	22617,5	23431,4	23697,7	266,3	1,1
Lukio	1625,9	1589,5	1926,4	337,0	21,2

Kansalaisopisto	512,0	553,9	531,3	-22,7	-4,1
Kirjasto- ja kulttuuri	924,1	945,9	970,7	24,8	2,6
Vapaa-aika	1553,5	1630,7	1666,4	35,6	2,2
HyPe	468,8	560,1	651,8	91,7	16,4
Yhteensä	40183,8	42540,7	44272,3	731,7	1,7

* tulosityksikön toimintakate on valtuustoon nähden sitova talouden tavoite

2.4.2 Palvelujen järjestäminen

Hallintopalvelut

Kuntalassa sijaitsevassa sivistystoimen hallinnossa tuetaan esiopetus ja varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, lukioon, kansalaisopistoon, kirjasto- ja kulttuuripalveluihin, vapaa-aikatoimeen sekä lasten ja nuorten hyvinvointikeskukseen liittyviä yhteisiä asioita. Hallintopalvelussa valmistellaan ja

laitetaan täytäntöön sivistyslautakunnan päättämiä asioita. Sivistystoimen hallintopalvelut vastaavat suunnittelu-, valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, sekä sivistystoimen talous- ja henkilöstöpalveluista.

Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on järjestää laadukkaita ja monipuolisia varhaiskasvatuspalveluja siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin perheiden tarve edellyttää. Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää lasten hyvinvointia.

Varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, ryhmäperhepäivähoidossa ja perhepäivähoidossa sekä kunnallisesti että yksityisesti. Yksityistä varhaiskasvatusta tuetaan palvelurahalla. Kunnallisia päiväkoteja on kahdeksan, yksityisiä päiväkoteja kahdeksan sekä yksi ostopalvelupäiväkotikoti. Kunnallisia ryhmäperhepäiväkoteja on yksi ja yksityisiä kolme. Kunnallisia perhepäivähoitajia on 51 ja yksityisiä perhepäivähoitajia 12. Kerhotoiminta täydentää varhaiskasvatuspalveluja ja sitä järjestetään kunnan jokaisessa taajamassa Kirkonkylällä, Leppävedellä, Lievestuoreella ja Vihtavuorella.

Maksuttomaan esiopetukseen osallistuvat kaikki kuusivuotiaat lapset. Esiopetusta järjestetään varhaiskasvatuksen toimintana kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa. Varhaiskasvatukseen sisältyy

myös kasvun ja oppimisen tuki sekä tukea tarvitsevien oppilaiden aamu- ja iltapäivähoito.

Kotihoidon tuki kuuluu myös varhaiskasvatuksen vastualueeseen. Kotihoidon tukea maksetaan perheelle, jonka alle 3-vuotias lapsi ei ole varhaiskasvatuksessa. Kotihoidon tuen maksatus tapahtuu Kelan toimesta. Muutoksena vuoteen 2019 verraten kotihoidon tuella sekä kerhopalveluissa olevien lasten määrä arvioidaan pienemmäksi vuodelle 2020. Lasten palveluntarpeet ovat kasvaneet, joka nostaa osallisuusastetta. Pääperiaatteena on, että kunnalliset varhaiskasvatuspaikat ovat täynnä.

Varhaiskasvatuksen maksutuottojen arvioidaan olevan alemmat kuin vuonna 2019. Maksutuottojen alenemaan vaikuttavat vuonna 2018 tehdyt muutokset varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakiin perheen toiseksi nuoremman lapsen maksun osalta. Perheiden tilanteet ja tulot vaihtelevat ja sillä on vaikutusta varhaiskasvatuksen maksutuottoihin. Lisäksi loppuvuoden 2020 maksutuottoihin vaikuttaa myös lakisääteinen indeksimuutos tulo-rajona korottavasti. Tällä on vaikutusta myös palvelurahan määrään, jolloin myös perheiden omavastuusuudet pienenevät.

Perusopetuspalvelut

Laukaan kunnan 12 peruskoulua antavat opetus-suunnitelman mukaista esi- ja perusopetusta, luovat yhdessä kotien kanssa vankan perustan lasten ja nuorten kehittymiselle yksilöiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antavat heille hyvät perusvalmiudet jatko-opinnoille.

Edistämme yhdessä vanhempien kanssa oppilaiden oppimista ja hyvinvointia. Perusopetuksen toiminnan lähtökohtana ovat sivistystoimen strategian mukaiset toimenpiteet. Peruskoulun oppilasmäärä on 2.9.2019 tilanteen mukaan 2735 oppilasta, mikä on 15 oppilasta enemmän kuin 2019 talousarviossa. Oppilasmäärän kasvun ennuste-

taan jatkuvan niin, että syksyllä 2020 peruskouluissa opiskelee 2794 oppilasta, mikä on 59 enemmän kuin tällä hetkellä.

Taloussuunnitelma on laadittu sivistyslautakunnan antaman raamin mukaisesti niin, kokonaistuntimäärä pysyy nykyisellä tasolla. Syksyllä 2020 on kuitenkin edessä ainakin kahden uuden opetusryhmän perustaminen. Näiden tarvitsemat tuntimäärät on tuntiresurssissa pysymiseksi katettava suurentamalla ja yhdistelemällä muita opetusryhmiä ja jakotunteja vähentämällä. Tilanne arvioidaan uudelleen keväällä 2020 seuraavan lukuvuoden opetusresurssipäätöksessä.

Toisen asteen koulutus

Lukiokoulutuksen tehtävä on järjestää ja kehittää laadukasta toisen asteen opetusta Laukaan kunnassa sekä jatkaa ja edistää toisen asteen koulutuksen yhteistyötä Keski-Suomessa. Lukion toimintaa ohjaavat lukiolaki ja -asetukset, opetus-suunnitelmien perusteet sekä tuntijaot ja ylioppilastutkintoa koskevat säädökset. Uusi lukiolaki uusine velvoitteineen astui voimaan 1.8.2019.

Laukaan lukiossa korostetaan yhteisöllisyyttä ja sekä opiskelijoiden että henkilöstön hyvinvointista huolehtimista. Hyvinvointi on valittu toiminnan painopisteeksi. Laukaan lukio on Liikkuva oppilaitos.

Monimuotoinen kansainvälinen toiminta on osa lukion arkea. Eri oppiaineiden tunneilla on kansainvälisiä vieraita sekä livenä että verkon välityksellä, ja opettaja- ja opiskelijavaihtoa Laukaan lu-kiolla on eri maihin.

Toisen asteen yhteistyötä tehdään sekä Gradian että POKE:n kanssa. Työelämä ja yrittäjyys tuodaan osaksi lukiolaisten opintoja opintojen ohjauksen sekä aineenopetuksen yhteydessä ja lisäksi erillisinä teemapäivinä, opintokäyntien yhteydessä ja kutsumalla vieraita oppitunneille.

Toisen asteen koulutuksen tukipalveluita (mm. koulusihteeri) lisätään syksystä 2020 alkaen opiskelijamäärän kasvamisen vuoksi.

Opiskelijamäärään nähden pienen opetusresurssin lisäksi lukion taloutta tullee rasittamaan myös uusien tilojen hankinnat leasing-maksuineen ja mahdollisine aiempaa korkeampine tilavuokri-

Kansalaisopisto

Laukaan kansalaisopisto on vapaan sivistystyön oppilaitos, joka järjestää toiminta-alueensa asukkaiden tarpeisiin perustuvaa ja kaikkien saatavilla olevaa monipuolista opetusta luoden mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

Opiston tarkoituksena on vapaan sivistystyön lain mukaisesti edistää toimialueensa asukkaiden kykyä ja halua elinikäiseen oppimiseen, uusien asioiden omaksumiseen sekä itsensä kehittämiseen tarjoamalla heille monipuolisia koulutuspalveluja. Opetuksen painopiste on taide- ja taitoaineissa.

Kansalaisopisto tarjoaa lisäksi lasten ja nuorten yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetuksen mukaista opetusta käsityössä, kuvatai-

teessa ja teatteritaiteessa, järjestää myös tilauskoulutusta sekä osallistuu erilaisiin koulutusta tukeviin alueellisiin kehittämishankkeisiin. Kunta henkilöstöä opisto palvelee järjestämällä henkilöstökoulutusta.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kirjasto on hyvinvointipalvelu, jokaisen kuntalaisen portti virikkeen ja viihdykkeen äärelle. Se on olohuone tarjoten kokoelmiensa lisäksi myös tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Kirjasto lisää yhteisöllisyyttä ja parantaa mahdollisuuksia aktiiviseen kansalaisuuteen.

Kirjasto tukee kansalaisten tasavertaista oikeutta tiedonsaantiin. Kirjaston verkkopalvelut ja laitteet antavat mahdollisuuden sähköisten palvelujen käyttöön kuntalaisille, joilla ei ole itsellään laitteita ja verkkoyhteyksiä.

Laukaan kirjasto koostuu pääkirjastosta, Leppäveden ja Lievestuoreen lähikirjastoista sekä kirjastoautosta. Kirjastoauto palvelee joustavasti kaikkia seutukuntia ja tuo kirjaston lähelle heitäkin, joille matka muuten olisi pitkä tai hankala.

Kirjasto on myös verkossa tarjoten kasvavan määrän elektronisia lehtiä ja kirjoja. Se on osa Keskikirjastojen kirjastokimppaa, mikä tuo yli 50 kirjaston kokoelmat laukaalaisenkin käsiin.

Kulttuuripalvelu pyrkii siihen, että kuntalaiset voivat olla osallisia kulttuurista ja taiteesta. Kulttuuripalvelu lisää taiteen saavutettavuutta ja yhteiskunnallista tasa-arvoa.

Vapaa-ajan palvelut, Vatti

Vapaa-aikatoimen tehtävänä on järjestää liikunta-, nuoriso- ja lastenkulttuuripalveluja. Tavoitteena on edistää vapaa-ajantoimintojen harjoittamista, harrastamista ja edistää asukkaiden hyvinvointia, sekä edistää palvelujen saatavuutta ja lisätä vapaa-ajan palvelujen käyttöä.

Liikuntapalvelujen perustehtävänä on luoda kuntalaisille liikuntaedellytyksiä ja siten edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia.

Erityisryhmien liikuntaa tarjotaan senioreille ja henkilöille, joilla on vamman, sairauden tai muun toimintakyvyn heikentymisen vuoksi vaikeuksia osallistua yleisiin liikuntaryhmiin (ikäihmiset, pitkäaikaissairaat, liikunta- ja kehitysvammaiset).

Lapsi- ja nuorisotyön tarkoituksena on tukea ja auttaa nuorta eri elämäntilanteissa. Nuorisotalotoiminnan tavoitteena on tukea nuorten vapaa-

ajan toimintaa, päihteettömyyttä, lisätä nuorten aktiivista osallistumista ja osallistamista sekä tarjota nuorille turvallinen paikka vapaa-ajan viettämiseen.

Multamäen leirikeskus tarjoaa mainiot puitteet vuosittain noin 40 eri lasten ja nuorten leirille. Leireille osallistuu vuosittain noin 700 5-15-vuotiaita lasta ja heidän vanhempiaan. Kirkonkylän koulu uusi mattopintainen sali lisää harjoittelumahdollisuuksia. Toisaalta Tervamäen koulun sali jää pois käytöstä 1.1.2020 alkaen.

Uutena nuorisotyön muotona otetaan käyttöön sosiaalipedagoginen hevostoiminta, joka toteutetaan yksilö- tai pienryhmämuotoisena.

Vihtavuoren vapaa-aikaohjaajan toimi täytetään toistaiseksi.

Lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhe-

Laukaan lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhekeskuksessa (Laukaan HyPe) yhdistyvät lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tukevat palvelut hallintorajat ylittäen. Tavoitteena on tarjota

saavutettavia ja oikea-aikaisia palveluja matalalla kynnyksellä asiakaslähtöisesti. HyPessä toteutetaan ja kehitetään lasten, nuorten ja perheiden

palveluja osana muuttuvaa kunnan toimintaympäristöä ja palvelurakennetta.

Palvelut tuotetaan moniammatillisessa yhteistyössä eri toimijoiden, pääasiassa Laukaan kunnan sivistys- ja perusturvapalvelujen, Keski-Suomen seututerveyskeskuksen, Laukaan seurakunnan ja kolmannen sektorin kanssa.

HyPen palveluja ovat mm. lääkärin ja psykiatrisen sairaanhoitajan palvelut, nuorisotyö ja etsivä nuorisotyö, vammaispalvelut, kohdennettu pienryhmätoiminta ja vertaisryhmät, perhevalmennukset, parisuhteen tuen työmuodot, avoimet teemaillat perheille ja nuorille sekä oppilashuollon ja varhaisen tuen palvelut.

Oppilashuollon kuraattori- ja psykologityön tavoitteena on oppilaiden ja koko koulu- tai oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tukeminen yhteistyössä

opettajien ja muun henkilöstön kanssa. Koulupsykologi- ja koulukuraattorityötä vahvistetaan oppilasmäärän kasvun vuoksi syksystä 2020 alkaen.

Varhaisen tuen resurssi tarjoaa terapiaotteella perustason aikuisten ja lasten mielenterveys-työtä. Mielenterveystyö kohdentuu varhaisena tukena myös perheisiin.

Etsivä nuorisotyö auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat ilman opiskelu-, työkokeilu- tai työpaikkaa. Etsivä nuorisotyö jalkautuu nuorten toimintaympäristöihin.

Erityisnuorisotyön tavoitteena on Laukaan lasten ja nuorten elinolojen parantaminen, oikea-aikainen kohdennettu työ, ongelmien ennaltaehkäisy, yhdenvertaisuus ja nuorten elämänhallinnan parantaminen.

2.4.3 Kehittämisen painopisteet

Varhaiskasvatuspalvelujen kehittämisen pohjana hyödynnetään jatkuvaa arviointia ja asiakasperheiden palveluntarpeita. Kehittämistyötä toteutetaan kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen yhteistyönä mahdollistaen tasapuolisen ja yhdenmukaisen palvelun lapsiperheille. Kehittämisen painopisteet talousarvioon 2020 on johdettu sivistyksen strategiatyön tavoitteiden pohjalta. Talouden tasapainottaminen huomioidaan talousarvion laadinnassa osana varhaiskasvatuspalvelujen tasapainottamista.

Varhaiskasvatuspalvelujen kehittämisen painopistealueet ovat eri palvelumuotojen säilyttäminen tuottamalla laadukasta varhaiskasvatusta sekä kasvun ja oppimisen tukea.

Perusopetuksessa vahvistetaan resurssien puitteissa varhaista tukea, erityisesti kehittäen kolmiportaisen tuen toimintoja sekä esi- ja alkuopetuksen rakennetta ja toimintatapoja yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa. Henkilöstön koulutus kohdennetaan erityisesti kolmiportaisen tuen osaamiseen, TVT-taitoihin, kielenopetuksen varhentamisen toimenpiteisiin sekä esimiesten osaamisen vahvistamiseen. Työhyvinvoinnin edistämisessä

hyödynnetään kevään 2019 työhyvinvointikyselyn tuloksia, ja toimenpiteet suunnitellaan niiden pohjalta.

Vuoden 2020 aikana tehdään palveluverkkosuunnitelma, joka huomioi kunnan asukas- ja lapsimäärän kehityksen, kiinteistökannan ja henkilöstörakenteen ja joka päivittyy säännöllisesti ajantasaisilla tiedoilla.

Lukiokoulutus on nähtävä merkittävänä kunnan elinvoiman lisäajana Laukaassa. Laukaan lukio pyrkii kehittämään toimintaansa jatkossakin siten, että kunta olisi toisen asteen koulutustarjonnallaan houkuttava paikka niin paikallisesti kuin seudullisesti. Opetustarjonnaltaan monipuolinen lukiokoulutus Laukaassa on kunnan resurssien panostamista tulevaisuuteen.

Talousarviovuonna 2020 pyrimme käynnistämään yhteistyötä yliopistokoulutuksen ja ammattikorkeakoulutuksen kanssa. Yhteistyön tavoitteena on kehittää Laukaan lukioon oppiaineitten rajat ylittäviä, geneerisiä taitoja, yhdessä tekemisen ja ongelmaratkaisun taitoja kehittäviä kursseja. Opintokokonaisuuksien taustalla on työelämän osaamisvaatimusten nopea muutos.

Lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhekeskus Hy-Pen keskeisimpänä kehittämisen painopisteenä on nykyisten rakenteiden, palvelujen ja toiminnan selkiyttäminen sekä yhteistyön tiivistäminen toimijaverkoston, esimerkiksi oman perheneuvolan ja varhaisen tuen toimijoiden kanssa.

Kehittämisen toisena painopisteenä onkin riittävien oppilas- ja opiskelijahuollon palvelujen turvaaminen lisäresurssimalla etenkin kuraattoripalveluihin sekä palvelujen toteuttamisen tarpeen mukainen kehittäminen.

Kolmantena painopisteenä on toimintojen entistä vahvempi painottuminen jo varhaiseen tukeen. Pannostamalla pikkulapsiperheiden hyvinvointiin ja

etenkin vanhemmuuden tukemiseen pyritään pääsemään entistä paremmin käsiksi ennalta ehkäisevään työhön ja keventämään korjaavan työn määrää.

Vapaa-aikatoimen painopistealueena vuodelle 2020 on Leppäveden liikuntapuiston rakentaminen ja toimintakokonaisuuden suunnittelu muuhun kunnan liikuntapaikka verkostoon.

Kansalaisopiston kehittämisen keskeisimpiä painopistealueita on monipuolisen kurssitarjonnan turvaaminen Laukaassa taloustilanne huomioiden, sekä yhteistyön tiivistäminen alueen eri toimijoiden kanssa. Opinto- ohjelman laadinnassa yhtenä keskeisenä osana hyödynnetään arvioinnin ja asiakastytytyäisyyden tuloksia.

2.4.4 Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso
Elinvoima ja kilpailukyky: Laadukkaat ja monipuoliset lasten, nuorten ja perheiden palvelut. Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö laadukkaan palvelun tuottajana.	<i>Monipuoliset varhaiskasvatuspalvelut huomioiden lapsiperheiden erilaiset tarpeet.</i> <i>Henkilöstön saatavuuden, työhyvinvoinnin ja osaamisen kehittäminen.</i> <i>Sähköisten palvelujen kehittäminen osana sujuvaa palvelua.</i> <i>Perusopetuksen prosessikuvausten tekeminen johtamisen laadun parantamiseksi.</i> <i>Vahva lukio-koulutuksen kehittäminen ja yhteistyö muiden toisen asteen oppilaitosten kanssa.</i>	<i>Laadullista ja määrällistä arviointia toteutetaan erilaisten asiakaskyselyjen avulla osana palvelujen kehittämistä.</i> <i>Henkilöstölle toteutettavat vuosittaiset kehityskeskustelut ja kyselyt.</i> <i>Yksikköjen ja kuntatason toiminta- ja kehittämissuunnitelmat.</i> <i>Tilastoaineistot, kouluterveyskyselyn tulokset.</i> <i>Toimintasuunnitelmien arviointikertomukset.</i> <i>Asiakaskyselyt ja -palautteet.</i>	<i>Lähtötaso: Toimivat peruspalvelut. Talouden tasapainottaminen voi heikentää palvelujen määrää ja laatua.</i> <i>Tavoitetaso: Toimintatodellisuudet säilyvät laadukkaiden sivistyspalveluiden tuottamisessa.</i> <i>Voimme painottaa ennalta ehkäisevää toimintaa ja varhaista tukea palveluiden järjestämisessä.</i> <i>Perusopetuksen ydintehtävät hoidetaan yhdenvertaisesti ja niille on olemassa selkeät mallit.</i>

			Toisen asteen koulutusmahdollisuudet laajenevat.
Hyvinvointi: Sivistyspalvelut osana lasten kasvun ja oppimisen polkua ja lasten hyvinvoinnin edistämisenä. Rakenteellinen ja yhteisöllinen kehittäminen osana varhaisen tuen kehittämistä. Laadukas ja tavoitettava oppilaiden hyvinvoinnin tuki. Oikea-aikainen oppilas- ja opiskelijahuolto ja kolmiportaisen tuen kehittäminen. Hyvinvoivat asukkaat ja ihmisläheinen palvelutuotanto ovat toimintamme lähtökohtia. Hyvät mahdollisuudet elinikäiseen oppimiseen.	Lapsille järjestetään tarkoituksenmukaista kasvun ja oppimisen tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Esiopetuksen ja nivelvaiheen yhteistyön kehittäminen. Varhaiskasvatuksessa noudatetaan inklusioperiaatetta. Riittävät resurssit, resurssien kohdennus, selkeät tehtäväkentät ja vastuualueet, priorisointi. Kirjasto profiloituu kaikkien ikäryhmien lukemisharrastuksen edistämiseksi. Omatoimikirjastojen kehittäminen. Kurssitarjontaa monipuolisesti kouluikäisistä kaiken ikäisiin aikuisiin aliedustetut ryhmät huomioiden.	Varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetus-suunnitelman tavoitteiden säännöllinen arviointi sekä henkilöstön että asiakaskyselyjen avulla. Varhaisen tuen vaikuttavuuden seuranta erilaisin mittarein. Oppilasmäärä ja koulujen määrä suhteessa kuraattori/psykologi vrt. suositukset. Oppimisvalmiustutkimusten jono. Oppilashuollon kyselyjen tulokset, kouluterveyskyselyn tulokset, la- kisääteisten aikamääräiden ylitysten seuraminen, kirjaamisen ajantasaisuus. Perusopetuksessa resurssit ja toiminnan kehittäminen kohdennetaan kolmiportaisen tuen tehokkaaseen käyttöön. Tuen lomakkeet ja tilastot, kirjaukset, erityisen tuen päätökset. Suunnitelma, joka sisältää lähtötilanteen kartoituksen, tehdään keväällä 2020 ja suunnitelmaa aletaan toteuttaa syksyllä. Toimintaa	Lähtötaso: Laadukas varhaiskasvatus ja esiopetus ovat itsessään kaikille kuuluvaa yleistä tukea. Tavoitetaso: Kasvun ja oppimisen tuen kehittäminen yhteistyötä tiivistäen eri tahojen kanssa sekä luoden uusia yhteistyörakenteita mahdollistamaan varhaisvuosien tukea. Lähtötaso: Kolme kuraattori-koulupsykologityöparia koko Laukaan alueella, laajat aluevastuut, priorisointi haastavaa. Perusopetuksen kolmiportaisessa tuessa painottuu erityinen tuki. Tavoitetaso: lisäresursseja ensi sijassa kuraattoripalveluissa vastaamaan kasvavaan opiskelijamäärään, tehtävä- ja vastuualueet määriteltä tarpeenmukaisiksi. Perusopetuksen kolmiportaisessa tuessa on

		seurataan analysoimalla tiedottamisen ja tapahtumiin osallistumisen määrää, asiakaspalautetta sekä benchmarkkaamalla toimintaa verrokkikirjastojen kanssa. Asiakaskyselyt ja -palautteet.	laajemmin käytössä yleisen ja tehostetun tuen keinot Lähtötaso: Lukemista tuetaan monimuotoisesti. Tavoitetaso: Lukemista tuetaan suunnitelmallisesti. Tukeminen ulottuu myös kuntalaisiin, jotka eivät ole aikaisemmin olleet tukemisen piirissä. Lähtötaso: Systemaattinen kurssiarviointi ja asiakaspalautteen koostaminen käynnistetään loppuvuodesta 2019 Tavoitetaso: Asiakaspalautteen ja arvioinnin tulosten koostaminen keväällä 2020 ja tulosten hyödyntäminen lv 2020-2021 opinto-ohjelman työstämisessä.
Luonto ja elämykset: Hyvät edellytykset liikua luonnossa ja harastaa.	Leppäveden liikuntapuiston tekonurmikentän, kaukalon ja huoltorakennuksen valmistuminen. Lisäksi aloitetaan crossfit-alueen ja pumptrack alueen rakentaminen.	Osallistujamäärät Asiakaskyselyt ja -palautteet.	

2.4.5 Riskienhallinta

Hallintopalveluiden riskit sijoittuvat ja rajoittuvat lähinnä Kuntalan toimistorakennuksen toimivuuteen. Hallintopalveluiden toimintaan kohdistuvat riskit ovat infrastruktuurin toimintahäiriöistä joh-

tuvat toimintakatkokset. Hallintopalveluiden taloudelliset riskit ovat pieniä, sillä toimintatuotot ja menot ovat helposti ennakoitavissa. Hallintopal-

veluiden valvonta on lähinnä päätösten laillisuuden valvontaa ja valtakunnallisten tilastointien päivitystä.

Varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluissa merkittävin kustannuserä ovat henkilöstökustannukset ja ne ovat suoraan riippuvaisia lasten ja peruskouluissa annetun opetuksen määrästä. Riskienhallinnan tärkein keino on ajantasaiset ennakointi- ja oppilasennustetiedot sekä niihin perustuvat arviot ryhmien muodostamisesta ja annettavan opetuksen määrästä. Varhaiskasvatuksessa riskinä on palvelutarpeen kysynnän ennakoitua suurempi tarve. Peruskouluissa ennusteet on tehty keväällä 2019 ja ne perustuvat väestörekisterin syntyvyys- ja osoitetietoihin. Tiedot tarkistetaan keväällä 2020 ennen sivistyslautakunnan päätöstä lukuvuoden 2020-2021 opetusresursseista.

Oppilasmäärän muutokset liittyvät myös muihin suuriin kustannuseriin palvelujen ostoissa, kuten koulukuljetuksissa ja ruokapalvelukuluissa.

Toiminnallisten riskien osalta jokaisella koululla on omat turvallisuus- ja kriisisuunnitelmansa, jotka päivitetään vuosittain.

Riski kirjaston toiminnalle on 16-vuotias kirjastoauto, joka on käyttöikänsä lopussa. Äkilliset rikkoontumiset tuovat käyttökatkoja palveluun ja aiheuttavat korjauskuluja, jotka syövät yhä suuremman osuuden kirjaston toimintarahoista. Riskiin varaudutaan mahdollisuuksien mukaan ennakoivilla huoltotoimenpiteillä.

Laukaan kirjaston henkilöstömäärä on mitoitettu toimintaan, jossa normaali arki sujuu, kun on täysi miehitys. Poissaolot aiheuttavat välittömästi toimintaa heikentävää resurssipulaa. Riskiin varaudutaan huolehtimalla tasapuolisesta työnjaosta poikkeustilanteessa. Kirjaston työnjakoa kehitetään niin, että pääkirjasto ja lähikirjastot työskentelevät entistään enemmän kunnan yhteisenä kirjastolaitoksena.

2.5 Tekniset palvelut

Tekninen palvelualue käsittää viisi tulosityksikköä: hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut, yhdyskuntatekniset palvelut, tilapalvelu, ruoka- ja puh-
tauspalvelut sekä ympäristövalvonta.

Teknisellä palvelualueella toimii kolme lautakun-
taa: tekninen lautakunta, lupalautakunta ja ympä-
ristöterveyslautakunta. Palvelualueen viidestä tu-
losyksiköstä hallinto, suunnittelu ja paikkatietopal-
velut, yhdyskuntatekniset palvelut, tilapalvelu,
sekä ruoka- ja puhtauspalvelut kuuluvat teknisen

lautakunnan toimialaan. Lupalautakunnan ja ympä-
ristöterveyslautakunnan toimialat muodostavat
ympäristövalvonnan tulosityksikön.

Teknisen toimen perustehtävänä on toteuttaa ja
tukea kunnan sisäistä ja ulkoista palvelutuotantoa.
Tavoitteena on kehittää ja rakentaa kunnan infraa,
rakentaa ja ylläpitää laadukkaita toimitiloja sekä
tarjota ruoka- ja puhtauspalveluja kunnan eri toi-
mialoille. Palvelujen tuottamisessa kiinnitetään
huomiota suunnitteluun ja rakentamisen laatuun
ja asiakaslähtöiseen toimintatapaan.

2.5.1 Talous

Palvelualue koostuu pitkälti tukipalveluita tuotta-
vista yksiköistä. Tulot koostuvat suurelta osin
muilta hallintokunnilta sisäisinä siirtoina saata-
vina tuloutuksina. Palvelualueen menokehitys on
pyritty pitämään maltillisena ja säästöjä haetaan
käytöstä poistuneiden ja kunnalle tarpeettomien
tilojen myynnistä.

Näiden tilojen käyttö- ja hoitokustannukset jää-
vät kokonaan pois ja vähentävät näin palvelualue-
en kokonaiskuluja myös tulevina vuosina. Vuo-
den 2020 toimintamenoja lisäävät erityisesti tek-
nisen palvelualueen vastuulle kuuluvat Keski-
Suomen pelastuslaitoksen ja Jyväskylän seudun
joukkoliikenteen yhteistoimintaosuudet, joiden
kustannusnousun vaikutus palvelualueen toimin-
takatteeseen on noin -300.000 euroa

Tekniset palvelut, talous	TP 2018	TA/M 2019	TA 2020	Muutos 2019-2020	
1 000 euroa				euroa	%
Toimintatulot					
Hallinto, suunnittelu- ja paikkatietopalvelut	111,9	92,1	124,3	32,2	35,0
Yhdyskuntatekniset palvelut	312,8	323,1	350,2	27,1	8,4
Tilapalvelu	10 296,6	11 435,4	12 558,3	1 122,9	9,8
Ruoka- ja puhtauspalvelut	4 347,8	4 398,4	4 582,8	184,4	4,2
Ympäristövalvonta	787,4	848,0	914,1	66,1	7,8
Yhteensä	15 856,5	17 097,0	18 529,7	1 432,7	8,4
Toimintamenot					
Hallinto, suunnittelu- ja paikkatietopalvelut	2 643,2	2 959,7	3 248,3	288,6	10,6
Yhdyskuntatekniset palvelut	1 913,5	1 951,3	1 823,0	-128,4	-6,6
Tilapalvelu	6 713,6	7 575,4	8 875,4	1300,1	17,2
Ruoka- ja puhtauspalvelut	3 882,0	4 280,4	4 421,7	141,4	3,3
Ympäristövalvonta	1 321,4	1 453,8	1 610,9	157,2	10,8

Yhteensä	16 473,7	18 540,6	19 979,4	1 758,9	9,7
Toimintakate*					
Hallinto, suunnittelu- ja paikkatietopalvelut	-2 531,3	-2 867,6	-3 124,0	265,5	8,9
Yhdyskuntatekniset palvelut	-1 600,7	-1 628,2	-1 472,8	-155,4	-9,5
Tilapalvelu	3 583,0	3 860,0	3 682,9	-177,2	-4,6
Ruoka- ja puhtauspalvelut	465,8	118,0	161,1	-43,1	36,6
Ympäristövalvonta	-534,0	-605,8	-696,8	91,0	15,0
Yhteensä	-617,2	-1 443,6	-1 449,7	-225,3	29,0

*tulosityksikön toimintakate on valtuustoon nähden sitova talouden tavoite

2.5.2 Palvelujen järjestäminen

Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut

Tulosityksikkö vastaa teknisen palvelualueen hallinto- ja talouspalveluista. Tehtäviin kuuluu teknisen lautakunnan päätöksenteon valmistelu ja päätösten toimeenpanotehtävät yhdessä palvelualueen yksiköiden kanssa. Yksikkö vastaa hallinnon ja talousasioiden koordinoinnista, talousseurannasta ja raportoinnin kehittämisestä. Vuonna 2020 palvelualueella panostetaan hankintaosaimisen ja sopimushallintaan sekä tiedonohjaussuunnitelman valmistumiseen.

Yhdyskuntatekniikan suunnittelupalveluiden yksikkö vastaa uusien alueiden ja peruskorjattavien kohteiden suunnitelmista ja talousarvioista.

Paikkatietopalvelut -yksikkö tuottaa ja ylläpitää erilaisia karttaa-aineistoja sekä tuottaa mittauspalveluita kunnan omiin tarpeisiin sekä kuntalaisille. Lisäksi yksikkö vastaa kuntarekisteri- ja paikkatietojärjestelmässä olevan aineiston ylläpi-

dosta ja kehittämisestä sekä ohjelmistoympäristön toimivuudesta ja kehittämisestä omalta osaltaan.

Kunnassa otetaan vuonna 2020 käyttöön sähköinen palautepalvelu, joka tarjoaa kuntalaisille suoran väylän vaikuttaa palvelujen sujumiseen ja kehittämiseen. Paikkatietopalvelut vastaa järjestelmän käyttöönotosta ja henkilöstön kouluttamisesta palautteiden käsittelyyn ja palvelun vakiinnuttamisesta osaksi päivittäistä työskentelyä.

Tulosityksikön vastuualueeseen kuuluvat usean kunnan yhteistyönä hoidettavat viranomaistehävät ja toiminnot pelastustoimen, joukkoliikenteen ja jätehuollon alueella. Tekninen hallinto osallistuu Jyväskylän kaupungin organisaatiossa toimivien seudullisten toimielimien, joukkoliikennejaoston ja jätelautakunnan, ohjausryhmien työskentelyyn.

Tekniset palvelut	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos 2019-2020	
				euroa	%
Avustukset yhteisöille	328 726	292 450	224 720	-67 730	-23,2
Vesihuoltoavustukset	100 000	60 000	10 000	-50 000	-83,3
Vesistöjen kunnostusavustus	0	10 000	10 000	0	0,0
Yksityistieavustukset	160 000	160 000	133 000	-27 000	-16,9
Palvelu- ja asiointiliikenne *	68 726	62 450	71 720	9 270	14,8
Yhteistoimintaosuudet	1 944 490	2 003 800	2 299 800	296 000	14,8
Keski-Suomen pelastuslaitos	1 459 490	1 516 200	1 647 800	131 600	8,7
Joukkoliikenne	485 000	487 600	652 000	164 400	33,7

Avustukset ja yhteistoimintaosuudet yht.	2 273 216	2 296 250	2 524 520	228 270	9,9
---	------------------	------------------	------------------	----------------	------------

*valtionapu vähennetty

Pelastuslaitoksen maksuosuus vuodelle 2020 on 1 647 800 euroa ja se muodostaa puolet koko tulosityksikön talousarviosta. Kunnan maksuosuus nousee keskimäärin 8,7 prosentilla vuoteen 2019 nähden. Keski-Suomen pelastuslaitoksen talousarvioesityksessä kuntien maksuosuuksien kasvu johtuu suurimmalta osaltaan siitä, että pelastuslaitoksen taseen kumulatiivinen ylijäämä poistuu pääosin vuoden 2019 aikana.

Joukkoliikenteen yhteistoimintaosuus nousee 164 400 euroa vuodesta 2019 vuoteen 2020. Tästä summasta nykyisten liikennöintikustannusten ja hallinnon sekä erilaisten projektien kustannusten nousu muodostaa 45 400 euroa. Loput 119 000 euroa liittyvät ”Linkki tulevaisuuteen 2030” –kehittämishjelmassa vuodelle 2020

suunnitelluista kausilippujen hintojen alentamisesta ja vyöhykejärjestelmän yksinkertaistamisesta. Suunnitelman toteutuminen edellyttää vuodelle 2020 kaikkiaan 1,7 miljoonan euron lisärahoituksen. Laukaan osuus tästä on 7 prosenttia. Kehittämishjelman uudistukset toteutetaan vaiheittain tulevana vuosina. Kehittämishjelman kustannuksia leikkaa matkustuksen lisääntymisen myötä kasvavat asiakastulot.

Vesihuoltoavustuksia leikataan 50.000 euroa. Avustusmäärärahaa on vuodelle 2020 varattu 20.000 euroa, josta vesihuoltoavustusten osuus on 10.000 euroa ja loput 10.000 euroa varataan vesistöjen kunnostukseen. Vesihuoltoavustuksia on viime vuosina haettu harvakseltaan ja määrärahaa on jäänyt käyttämättä.

Yhdyskuntatekniset palvelut

Yhdyskuntateknisten palvelujen tulosityksikkö vastaa kunnan hallintaan kuuluvien katujen ja valaistuksen ylläpidosta ja rakentamisesta. Yksikön tehtäviin kuuluu myös viher-, satama- ja liikennealueiden ylläpito ja rakentaminen sekä lähimetsien hoito. Lisäksi yhdyskuntatekniset palvelut vastaa kunnan hulevesiverkostosta ja rakentaa kunnallistekniikan Laukaan Vesihuolto Oy:lle.

Tulosityksikkö tuottaa myös kunnan sisäisiä varastopalveluita edullisesti ja täydentää urakoitsijoiden tuottamia palveluita kunnan omalla konekalustolla.

Toiminnassa korostetaan jatkossa entistä enemmän taloudellisuutta, asiakas- ja palvelulähtöisyyttä, turvallisuutta ja ympäristöystävällisyyttä. Toiminnalla pyritään varmistamaan omaisuuden arvon ja käytettävyyden säilyminen. Lisäksi kiinnitetään huomiota palveluprosessin sujumiseen ja hallintaa sekä henkilöstön henkisen ja fyysisen työkyvyn säilymiseen.

Yksityistieasioita kunnassa on hoitanut tiejaosto. Uuden yksityistielain myötä yksityistieasiat ovat siirtyneet maanmittauslaitokselle vuoden 2019 alusta ja kuntien tiejaostot lopettavat toimintansa vuoden 2019 lopussa.

Yksityistieavustuksiin on vuodelle 2020 varattu 133.000 euroa, joka on 27.000 euroa vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Yksityistieavustukset myöntää jatkossa tekninen lautakunta. Vuoden 2020 alussa lautakunnan päättäväksi tulevat myös uudet yksityistieavustusten jakoperusteet.

Tilapalvelut

Tilapalvelujen tulossyksikkö vastaa kunnan suorassa omistuksessa olevan rakennuskannan tilahallinnasta. Tilapalvelu jakautuu neljään eri tulospaikkaan; kiinteistönhoito, kiinteistöjen kunnossapito, rakennuttaminen sekä tilahallinta.

Kiinteistönhoidon tulospaikka vastaa rakennetun kiinteistöomaisuuden elinkaaren aikaisista hoito- ja huoltotehtävistä sekä huolehtii perustehtäviensä lisäksi energianhallinnan tehtävistä, rakennusautomaatiosta, turvallisuustehtävistä sekä kiinteistönhoidon asiantuntijapalveluista. Palvelutuoannon muuttuvien tarpeiden vuoksi osa tilapalvelun vastuulle kuuluvista kiinteistönhoidon palveluista toteutetaan ostopalveluna.

Kiinteistöjen kunnossapidon tulospaikan pääasiallinen vastuu on huolehtia rakennusten elinkaaren aikaisista korjaustehtävistä. Tämän lisäksi tulospaikka toteuttaa muiden palvelualueiden tilaamia toiminnallisia muutokorjauksia ja pienimuotoisia investointihankkeita. Oman henkilöstön lisäksi kunnossapidon tehtäviä hoitavat vuosisopimusurakoitsijat. Vuosisopimusurakoitsijoita on rakennusteknisten töiden, sähkötöiden sekä LVIA – töiden erikoisaloille.

Rakennuttamisen yksikön pääasiallinen vastuu on huolehtia sekä vastata teknisen asiantuntijan roolissa talonrakennusinvestointihankkeiden hankesuunnitteluvaiheesta sekä rakennuttajan roolissa hankkeen toteutuksesta: suunnittelun ohjauksesta aina takuuajan loppuun saakka. Rakennushankkeen suunnitteluvaiheessa elinkaarikustannukset optimoidaan tarkoituksenmukaisiksi ja rakentamismääräyksien noudattamisesta huolehditaan. Valinnoilla pyritään tilojen terveellisyyteen, turvallisuuteen, muuntojoustavuuteen ja monikäyttöisyyteen.

Laukaan kunnan kiinteistöomaisuuden keskitetty tilahallinta ja vuokraustoiminta sekä kunnan sisäilma-asioiden koordinointi muodostavat tilahallinnan tulospaikan keskeisimmät tehtävät. Tilapal-

velun taloushallinta-, tiedottamis- ja asiakaspalvelutehtäviin liittyvät kokonaisuudet kuuluvat myös tulospaikan tehtäviin.

Tilakustannusmuutosten ja palveluverkon kehittämisen näkökulmasta suurin muutos vuoden 2020 loppuvuodesta on sivistyspalveluiden palvelualueella, Sydän-Laukaan koulun ja Laukaan lukion aloittaessa toimintansa uudisrakennuksessa sekä muutokorjatuissa tiloissa.

Sivistyspalveluiden palvelualueen tila- ja palveluverkon uudistamishankkeet ja kustannusvaikutukset vuodelle 2020 toteutuvat siten, että Vihtavuoren koulukeskuksen rakennustyöt jatkuvat ja Kirkonkylän koulun rakennusurakka alkaa toukokuussa. Näiden lisäksi Vihtavuoren koulukeskuksen sekä Sydän-Laukaan koulun ja Kirkonkylän koulun käyttöön hankittujen tilaelementtirakennusten vuokratkustannukset sekä Lievestuoreen koulun leasingrahoituskulut vaikuttavat koko vuoden 2020 sivistyspalveluiden palvelualueen käyttöalouteen.

Tilapalvelun hallinnoima tilavuokrajärjestelmän sisäinen vuokra koostuu kiinteistön ylläpito- ja pääomakustannuksista (uudisrakennuksessa ylläpito- vuokran osuus noin 25 prosenttia ja pääomavuokran 75 prosenttia). Ylläpitovuokra sisältää hallinnon, kiinteistönhoidon, normaalin kunnossapidon, energiat sekä puhtauspalvelut läpilaskutuksena. Tilapalvelun talousarvion laadintavaiheessa on sisäisten vuokrien keskimääräisenä ylläpitokustannuksena käytetty talousarvion laadintaohjeessa mainittua 7,42 euroa/htm² yksikköhintaa.

Kiinteistökohtaisen pääomavuokran osuus määräytyy poistosuunnitelmaan perustuvana tasapois-tona vuosittain. Sisäisessä laskutuksessa pääoman korko on 0 prosenttia. Kunnan ulkopuolisille toimijoille vuokrattaessa pääoman korko määritellään tapauskohtaisesti ja se on 2-4 prosenttia, jotta vuokrahinnoittelu vastaa markkinahintaa.

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Laukaan kunta

Ruoka ja puhtauspalvelut tuottavat kunnan eri yksiköille sekä kunnan toimintaan liittyville ulkopuolisille asiakkaille tilojen tarkoituksenmukaisen puhtaustason sekä ravitsemussuosituksen mukaiset ruokapalvelut.

Ruoka- ja puhtauspalvelun talousarvio on laadittu siten, että toimintatuotot kattavat toimintakulut, poistot ja vyörytykset.

Vuodelle 2020 ruokapalvelun yksikköhintoja korotetaan keskimäärin 1,5 prosenttia. Satavuonoukoulu-päiväkodin yksikköhintoja ei koroteta. Ruokapalveluyksikön hinnoittelun mukaisesti muissa kuin

edellä mainituissa samaan toimialaan kuuluvissa yksiköissä yksikköhinta on sama.

Ruokapalvelu osallistuu yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa ”Varhaiskasvatuksen ruokailusuositus ja ruokakasvatus” - kehittämishankkeeseen. Sydän Laukaan koulun ja lukion keittiö muuttaa uusiin tiloihin syksyllä 2020.

Ruoka- ja puhtauspalvelun toiminnassa ei ole tiedossa merkittäviä muutoksia.

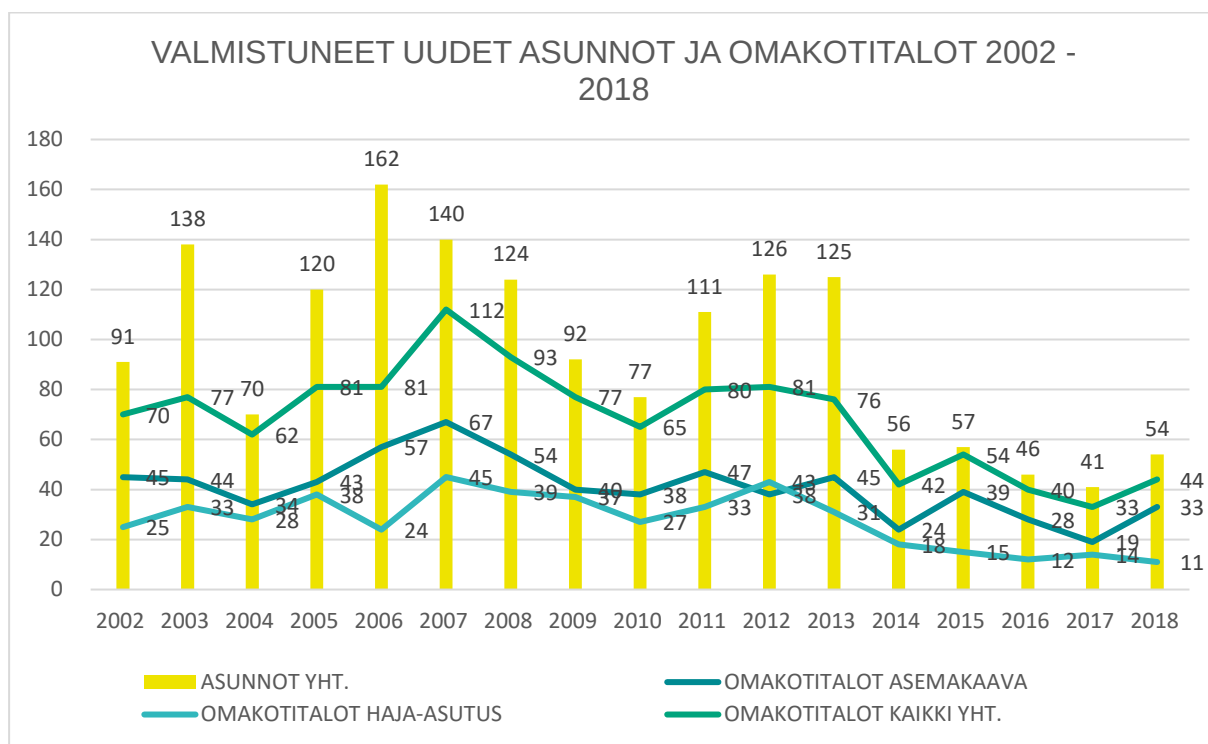
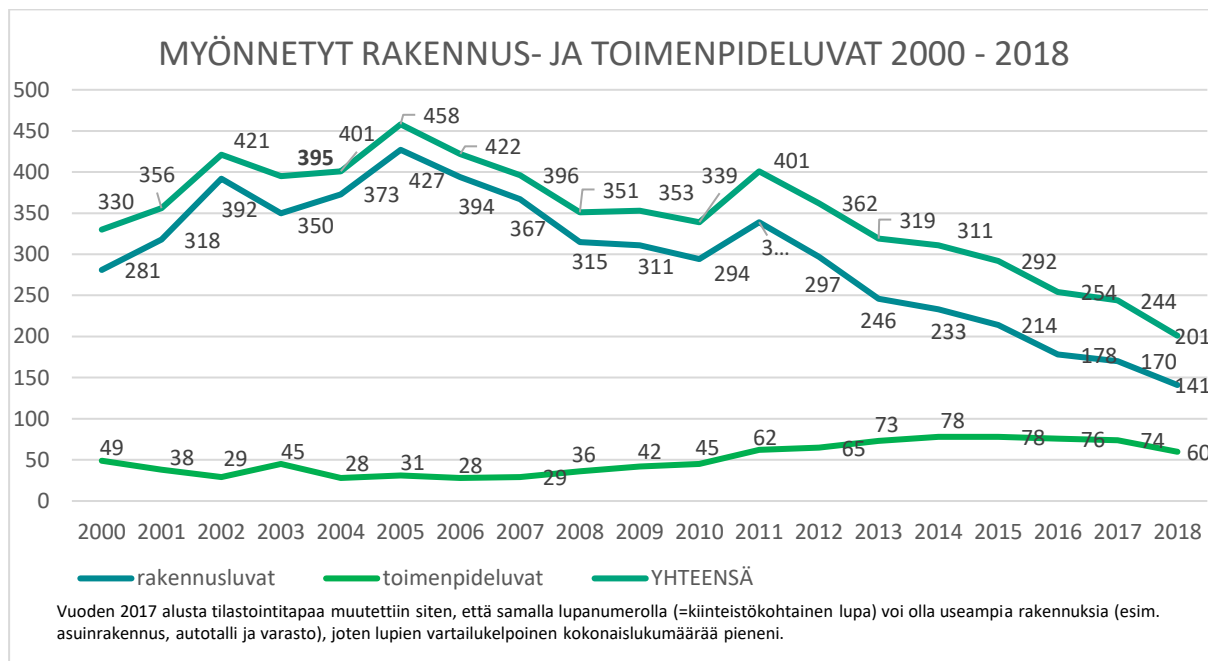
Ympäristövalvonta

Ympäristövalvonta tuottaa laeissa määritellyt kunnan ympäristönsuojelu-, rakennusvalvonta-, eläinsuojelu-, eläinlääkintähuolto- ja ympäristöterveysviranomaisen palvelut. Viranomaisena ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan osalla toimii lupalautakunta ja ympäristöterveydenhuollon osalla Laukaan, Konneveden ja Äänekosken yhteinen ylikunnallinen ympäristöterveyslautakunta.

Lupalautakunnan viranhaltija ja toimihenkilövahvuus on 8,9 henkilöä. Ympäristöterveyslautakunnan vastaava vahvuus on 12,2 henkilöä, jotka sijoittuvat Laukaan ja Äänekosken toimipisteisiin.

Koko toiminnan kustannuksista pääosa muodostuu henkilöstömenoista ja siihen liittyvistä toimitila-, tarvike- ja laitekuluista. Ulkopuolista palveluntuotantoa käytetään lakisääteisen maakunnallisen pieneläinpäivystyksen hankintaan.

Toiminnan tulot molemmilla viranomaistoiminta-alueilla muodostuvat erilaisista lupa- ja valvontamaksuista, jotka on määriteltä toiminta-alueen muiden kuntien taksojen kanssa samaan tasoon. Ympäristöterveyslautakunnan kustannuksista on sovittu niin, että Laukaan osuus on 48 prosenttia, Äänekosken 41 prosenttia ja Konneveden 11 prosenttia.

2.5.3 Kehittämisen painopisteet

Teknisen palvelualueen talouden rakennetta kehitetään enemmän toimintaa vastaavaksi. Esimerkiksi sisäisten vuokrien määräytymisperusteita on tarpeen tarkastella suunnitelmakaudella.

Toisena painopistealueena on palvelualueen palvelujärjestelmien kehittäminen asiakaslähtöisemmäksi. Järjestelmien hajanaisuus on hankaloittanut palautteiden sujuvaa käsittelyä.

Palautejärjestelmien lisäksi palvelualueella tullaan ensi vuoden aikana käymään läpi ulkoisen ja sisäisen viestinnän pelinsääntöjä sekä digitalisaation

kehittämistä ja hyödyntämistä kunnan viestintäohjeen periaatteiden mukaisesti.

2.5.4 Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso
Elinvoima ja kilpailukyky: Hyvät palvelut, viihtyisät asuinalueet ja työpaikat houkuttelevat asukkaita Laukaaseen	Joukkoliikennepalvelujen kehittäminen” Linkki tulevaisuuteen 2030 ”–toimintaohjelman mukaisesti. Lisää Laukaan ja seudun elinvoimaa ja tukee kunnan ilmastopoliittista ohjelmaa.	Joukkoliikenteessä tehtyjen matkojen määrä. Asiakaspalautteet.	Lähtötaso: 300.000 joukkoliikenteen matkaa/vuosi. Tavoitetaso: matkamäärien kaksinkertaistaminen vuoteen 2030 mennessä.
Teemme suunnitelmallisia investointeja ja kehitystyötä.	Kiinteistöjen korjaus- ja uudisrakentamisen investointi- ja työohjelmat toteutetaan suunnitelmien mukaisesti	Indikaattorit: tarveselvitysten kautta laaditut hankesuunnitelmat ja investointihankkeiden tavoitetasot. Mittarit: valtuuston hyväksymä talonrakennuksen investointiohjelma sekä lautakunnan hyväksymät työohjelmat.	Tavoitetaso: hankkeiden taloudelliset, laadulliset ja aikataululliset tavoitteet saavutetaan. Hankkeiden turvallisuudesta ja terveellisestä toteutuksesta ei tingitä.
Kehitämme vetovoimatekijöitä, jotka lisäävät asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten sijoittumista kunnan alueelle ja kehitämme verkostoja näihin tarpeisiin.	Viihtyisän ja turvallisen rakennuskannan ja elinympäristön rakentaminen asukkaita osallistamalla ja kuunnellen.	Indikaattorit: talonrakennushankkeiden osallistamisprosessissa syntyvät tunnusluvut sekä kustannusarvot.	Tavoitetaso: osallistamisen ja kuulemisen kautta toteutettavien ratkaisujen lukumäärä 5 kappaletta/ investointiohjelmaan sisältyvä rakennushanke.
	Lupa- ja ilmoitusasioiden nopea ja laadukas käsittely asiantuntijoita konsultoiden ja asiakkaiden kanssa neuvotella. Ripeä päätöksenteko nopeuttaa ja turvaa asiakkaan yritystai rakennushankkeen	Indikaattorit: Päätösten lainmukaisuus, ja pysyminen valitusprosessissa eri oikeusasteissa	Tavoitetaso: Kaikki annetut päätökset täyttävät lakien vaatimukset, eivätkä kaadu mahdollisessa valitusprosessissa

Hyvinvointi: Hyvinvoivat asukkaat ja ihmisläheinen palvelutuotanto ovat toimintamme lähtökohtia.	toteutumisen. Turvallisuus keskiössä kaikessa toiminnassa: ruokapalvelu, terveet toimitilat ja katu-alueiden turvallisuus	Omavalvonta, Toiminnan suunnittelu viimeisintä tutkimustietoa hyödyntäen. Ilmoitukset epäkohdista ja ongelmista sekä tapaturmien määrä.	Omavalvontasuunnitelman toteuttaminen. Nopea reagointi havaituihin epäkohtiin.
Resurssiviisaat ratkaisut ohjaavat toimintaamme	Kokonaisenergiatarvetta säästävät ratkaisut. Uudet tilat suunnitellaan muuntojoustavammiksi sekä eri käyttötarkoitukset paremmin huomioiviksi. Kunnan peruspalvelutuotantoon soveltumattomista tiloista luovutaan aktiivisemmin.	Mittari: kunta-alan energiatehokkuussopimuksen edellyttämä kokonaisenergian säästö Indikaattorit: tilamäärä, kohdelukumäärä, energian tarve, ylläpidon muut kulut Indikaattorit: tyhjät tilat, ylläpidon kokonaisarvo, tasearvo, myyntiarvo, purkukustannusten arvo.	Tavoitetaso: 7 prosentin kokonaisenergian säästä aikavälillä 2017-2020. Tavoitetaso: taajamakoulujen (Leppävesi, Vihtavuori, Kirkonkylä Lievestuore) ympärivuorokautista käyttöastetta nostetaan vähintään 5 tuntia viikossa. Tavoitetaso: tyhjiillään oleva tilamäärä supistuu vähintään 1000 brm³.
Luonto ja elämykset: Luonto ja vesistö ovat laukaalaisille tärkeitä hyvinvoinnin lähteitä. Haluamme kehittää ja vaalia luonnonmonimuotoisuutta, vesistöjen ja luonnon puhautta sekä elämyksellistä vapaa-ajankäyttöä.	Sataman ja vesistöreitien kehittäminen Toiminnalle laadittujen valvontatutkimusohjelmien noudattaminen ja kehittäminen. Osallistuminen ympäristön tilaa koskeviin selvityksiin ja neuvontaprojekteihin. Ympäristötietoisuuden lisääminen tiedostuksen ja valvonnan kautta.	Retkeilijöiden sekä vierasveneyöpyjien määrän seuranta. Retkeilijöiden määrän mittaamiseksi löydetty palveluntuottaja. Indikaattorit: Valmistuneet raportit ja selvitykset. Valvonnalle suunniteltujen tavoitteiden toteutuminen.	Lähtötaso: vierasveneyöpyymiä vuonna 2019 oli 140 yöpymisvuorokautta. Tavoitetaso: 200 yöpymisvuorokautta 2020. Tavoitetaso: Kuntalaisten ja yrittäjien ympäristötietoisuuden lisääntyminen. Valvonta toteutuu suunnitellusti.

2.5.5 Riskienhallinta

Kunnan omien kiinteistöjen riskejä arvioidaan suunnitelmallisen ja ohjelmoidun kiinteistöjen kuntokartoitustoiminnan avulla. Laadittavat kuntokartoitukset ovat lähtötietoja kiinteistöjen korjaus- ja kunnossapito-ohjelmia varten. Vuosittain tehtävillä kiinteistökierroksilla kartoitetaan yhdessä käyttäjien kanssa kunnossapitotarpeet ja toiveet, jotka siirretään työohjelmaan.

Tässä yhteydessä on huomioitava, että pelkät ohjelmat eivät ole riittävä toimenpide asiassa. Ohjelmien riittävästä rahoituksesta tulee myös huolehtia toimeenpanon varmistamiseksi.

Kiinteistöjen käyttöasteen pitämiseen riittävän korkeana sisältyy toiminnallinen ja taloudellinen riski. Em. seikkaan kiinnitetään entistä enemmän huomiota kunnan rakennushankkeita valmisteltaessa ja toteutettaessa. Uusien kiinteistöjen suunnitteluvaiheessa arvioidaan hankkeeseen liittyvät riskit ja toteutuksen yhteydessä varaudutaan riskeihin sopimuksin ja vaadittavin vakuuksin. Teknisissä palveluissa on käytössä sopimusten hallinta-ohjelma.

Keski-Suomen Pelastuslaitos on omassa riskikartoituksessaan arvioinut onnettomuus- ym. riskejä kunnan alueella.

Laukaaseen on laadittu kunnan liikenneturvallisuuksuunnitelma. Liikenteen turvallisuusriskiä vähennetään suunnitelmassa esitetyillä tavoilla rakentamalla mm. hidastetyssyjä, kevyenliikenteenväyliä ja jättölenkkejä. Laukaa on ollut mukana Keski-Suomen kuntien yhteisessä liikenneturvallisuushankkeessa.

Palvelualueella laaditaan säännöllisesti raportit tulosityksiköiden käyttötalouden menoista. Raportit käsitellään kuukausittain pidettävissä yhdyskuntateknisten palvelujen ja kiinteistöpalvelujen työmaakokouksissa. Vähintään neljännesvuosittain raportit annetaan tekniselle lautakunnalle tiedoksi erillisenä asiana. Investointimenoista tehdään omat raportit, jotka myös esitellään kuten edellä.

Talonrakennusinvestointihankkeiden toteutuksista annetaan säännöllisesti kirjalliset raportit tekniselle lautakunnalle, tilajahallintokunnalle sekä kunnanhallitukselle.

Yhdyskuntatekniikan investoinneista tehdään kohdekohtaista jälkilaskentaa, jotka käsitellään työmaakokouksissa ja laskelmat saatetaan tekniselle lautakunnalle tiedoksi.

Talonrakennuksen rakennushankkeiden työmaakokouksissa on kaksi edustajaa teknisestä lautakunnasta.

Riskeistä, niiden toteutumisesta ja toimenpiteistä riskien realisoitumisen vähentämiseksi laaditaan riskienhallintataulukko tilinpäätöksen yhteydessä.

Ympäristöterveydenhuollolla on laatujärjestelmä, joka sisältää toiminnan riskien arvioinnin ja hallinnan.

3 INVESTOINTIOSA

3.1 Investointiohjelma 2019-2023

INVESTOINTIOHJELMA 2020-2024	koko hanke yht	tot. ennen 2020	T A 2020	2021	2022	2023	2024
KONSERNIHALLINTO							
Ict; tietoliikenneverkko, tietokoneet, puhelimet, kopiokoneet			360 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Taloushallinnon ohjelmistoinvestoinnit			15 000				
Maan osto			700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
Maan myynti			-100 000	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000
KONSERNIHALLINTO YHTEENSÄ			975 000	925 000	925 000	925 000	925 000
PERUSTURVAPALVELUT							
Kanta-palvelut/ohjelmistohankinta	40 000		40 000				
PERUSTURVAPALVELUT YHTEENSÄ			40 000	0	0	0	0
SIVISTYSPALVELUT							
Piha- ja leikkivälineet			20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Sivistystoimen tieto- ja viestintätekn. laitteet			50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Vihtavuoren koulukeskus kalusto	1 680 000			1 000 000	680 000		
Vihtavuoren kirjasto, aineistohankinnat			15 000	15 000			
Leppäveden liikuntapuisto							
- tekonurmikenttä ja kaukalo	790 000	350 000	440 000				
- tekonurmikenttä, AVI avustus	-147 000	-29 400	-117 600				
- crossfit-alue ja kiipeily, pumptrack-rata	55 000		55 000				
- aktiviteettipuisto, voimaharjoittelualue	50 000		50 000				
- huoltorakennus	500 000	120 000	300 000	80 000			
- yleisurheilun suorituspaiikat ja hiihtostadion	400 000			200 000	200 000		
- hiihtomaa	50 000				50 000		
- tennis- ja padelkentät	100 000				100 000		
SIVISTYSPALVELUT YHTEENSÄ			812 400	1 365 000	1 100 000	70 000	70 000
TEKNISET PALVELUT							
Sivistyspalvelut, kiinteistöt:							
Lievestuoreen aluekeittiö	600 000			600 000			
Lievestuoreen alakoulun tilajärjestelyt	600 000				600 000		
Vihtavuoren koulukeskus	25 415 000	1 915 000	11 000 000	9 500 000	3 000 000		
- Vihtavuoren liikuntahalli, AVI avustus	-750 000		-525 000	-225 000			
Koulujen piha-alueiden kunnostus			30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Koulunmäki, muutostyöt	1 800 000		800 000	500 000	500 000		
Teknisten palveluiden kiinteistöt							
Kuntalan väistötilan kalusteet			200 000				
Kuntalan uudisrakennus*	13 000 000		1 000 000	5 000 000	7 000 000		
Pienet investoinnit:							
Kohdentamaton investointimääräraha			500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
Tekninen toimi, kiinteistöt:							
Energiainvestoinnit			50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Laukaan Vesihuolto Oy:							
Kunnallistekniset investoinnit			600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
Kunnallisteknisten palveluiden myynti vesihuolto Oy:lle			-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Yhdyskuntatekniikka:							
Liikennealueet, puistot ja yleiset alueet			2 885 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
TEKNISET PALVELUT YHTEENSÄ			15 940 000	18 955 000	14 680 000	3 580 000	3 580 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ, NETTO			17 767 400	21 245 000	16 705 000	4 575 000	4 575 000
RAHOITUSOSAT JA MYYNITULOT			1 342 600	900 000	675 000	675 000	675 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ, BRUTTO			19 110 000	22 145 000	17 380 000	5 250 000	5 250 000
Toimitilojen vuokrahankkeet							
Sydän-Laukaan koulu (leasing)	12 600 000	6 600 000	6 000 000				
Kirkonkylän koulu (leasing)	19 000 000		5 000 000	12 000 000	2 000 000		
HANKKEET YHTEENSÄ, BRUTTO, SIS. LEASING			30 110 000	34 145 000	19 380 000		

*Uuden kuntalan hankesuunnittelu on käynnissä, mutta hanke-/hankinta- ja rahoitusmallista ei ole vielä päätetty, investointisumma ei sisällä maanhankintaa Koulunmäen uudisrakennushanke rahoitetaan kiinteistöleasing -mallilla, kustannukset näkyvät käyttötaloudessa.

3.2 Talonrakennusinvestoinnit vuonna 2019

3.2.1 Uudisrakennukset

Vihtavuoren koulukeskus

Vihtavuoren koulukeskushankkeeseen sisältyy **peruskorjaus-, uudisrakennus- ja purku-urakkaa**. Peruskorjaus kohdistuu nykyisen yläkoulurakennuksen B- ja C –siipiin. Uudisrakennusvaiheessa rakennetaan nykyisen yläkoulurakennuksen yhteyteen lisäsiipi sekä nykyiseen yläkoulurakennukseen yhdyskäytävällä liittyvä liikunta- ja monitoimirakennus. Purku-urakkavaiheessa puretaan nykyinen alakoulurakennus. Hankkeen tavoitteena on korvata nykyiset tilat uudis- ja peruskorjausrakentamisella sekä toisaalta parantaa nykyisiä opiskelu-, liikunta- ja työskentelytiloja.

Vihtavuoren koulukeskuksen hankesuunnitelma hyväksyttiin kunnanvaltuuston kokouksessa 29.5.2017 § 28. Koulukeskuksen urakkavaiheen oli määrä käynnistyä jo vuonna 2018, mutta hanke on viivästynyt ja uuden aikataulun mukaan urakan päävaiheet ajoittuvat vuosille 2019-2022. Hankesuunnitelma sisältää ratkaisuvaihtoehtotarkastelut koulutoiminnan järjestämisen lisäksi myös vapaa-aikatoimen ja järjestötoiminnan tilatarpeiden kattamiseksi. Hankesuunnitteluvaiheessa oli mukana Laukaan seurakunta, joka myöhemmin vetäytyi hankkeesta. Seurakunnan tilavarauksen tilalle rakennetaan tilat kirjastolle. Kirjastotoiminnan aloittamisesta tehdään erillinen päätös. Hankkeen keskeisin tavoite on toteuttaa uuden oppimisympäristön vaatimusten mukaiset opetustilat yhteensä noin 720 oppilaalle, ikäluokille 1-9. Hankkeen kokonaislaajuus on yhteensä 12.540 brm², josta uudisrakentamisen osuutta on yhteensä noin 8.500 brm², joka jakautuu siten, että opetustoiminnan tiloja on 5.000 brm² ja loppuosa 3.500 brm² sisältää tilat liikuntasalille, järjestötoiminnalle, nuorisotilalle sekä seurakunnalle.

Vuoden 2020 talousarvioon on varattu 11 miljoonan euroa määräraha urakkavaihetta varten ja kokonaisuudessaan hankkeelle on hyväksytyn tavoitehintalaskelman mukaisesti varattu yhteensä 25,4 miljoonaa euroa vuosille 2019-2022.

Koulunmäen koulukeskus

Laukaan kirkonkylän koulukampusaluetta kehitetään lähivuosien aikana. Kampusalueen hankesuunnitelma hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 12.2.2018 § 3. Koulunmäen hankesuunnitelma on sisällöltään ja laajuudeltaan merkittävä koulurakennushanke, jossa on laajasti arvioitu perusopetuksen koulutilojen tarve (Kirkonkylän koulu ja Sydän-Laukaan koulu), toisen asteen koulutuksen kehittyminen (Laukaan lukio ja Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto), vapaan sivistystyön (Laukaan kansalaisopisto, Ala-Keiteleen musiikkiopisto), nuorisotyön, oppilashuollon ja järjestöjen tilatarpeet. Kirkonkylän koulun 1970-1990 –luvuilla rakennetusta rakennuskannasta luovutaan ja ne korvataan uudisrakentamisella. Laukaan lukion toimitilat rakennetaan nykyisen lukiorakennuksen laajennusosaan ja nykyiset lukion tilat remontoidaan Sydän-Laukaan koulun käyttöön. Nuorisotilan ja Hyvinvointi- ja perhekeskuksen tilat sijoitetaan Kirkonkylän koulun D-rakennukseen.

Koulunmäen rakennushanke toteutetaan kiinteistöleasingrahoitusmallina uudis- ja purku-urakkasuoritusten osalta. Koko koulunmäen hankkeen leasing-sopimusten arvo on noin 30 miljoonaa euroa. Kiinteistöleasingsopimukset tehdään 20 vuoden vuokra-ajalle, jonka jälkeen kunnalla on mahdollisuus joko jatkaa vuokrasopimusta tai lunastaa kiinteistö jäännösarvolla tai osoittaa kiinteistölle ostaja. Olemassa olevien rakennusten muutostyöskorjaustehdävät toteutetaan kunnan omina investointeina. Niiden yhteenlaskettu summa on 1,8 miljoonaa euroa.

Hanke toteutetaan kahdessa vaiheessa seuraavasti:

Ensimmäinen rakennusvaihe 2019-2020:

- rakennetaan Laukaan lukion ja Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston tilat uudisrakennuksina.
- Laukaan lukion uudisrakennus kiinnittyy nykyiseen lukiorakennukseen.
- Nykyinen lukiorakennus muutostyöskorjataan Sydän-Laukaan koulun tiloiksi.

- Sydän-Laukaan tiloissa sijaitseva keittiö sekä ruokala muutokorjataan perusopetuksen tiloiksi ja uudet ruokahuollon tilat rakennetaan Laukaan lukion uudisrakennukseen.

Toinen rakennusvaihe 2020-2022:

- Kirkonkylän koulun A- ja C –rakennukset puretaan.
- Nykyisen E –rakennuksen jatkoksi rakennetaan A- ja C –rakennukset korvaavat tilat liikuntasaleineen.
- Nykyinen D –rakennus muutokorjataan palvelumaan vapaa-aikatoimen eri tarpeita. Muun muassa nuorisotilat sijoittuvat tähän.
- Nykyinen B –rakennus puretaan.
- Piha-alueet rakennetaan ja alueet yhdistetään niin, että Kirkonkylän koulun ja Sydän-Laukaan koulun maisemat ovat yhteneväiset.

Kuntalan uudisrakennus

Kuntalan uudisrakennushankkeen hankesuunnittelutyö on käynnissä.

Hankkeen tavoitteena yhtäältä on sijoittaa Uusi Kuntala seutu- ja taajamakuvallisesti keskeiselle sijainnille sekä toteuttaa uudisrakennushanke mahdollisesti eri kumppaneiden kanssa siten, että samaan kortteliin sijoittuisi elinkeinoelämän eri toimijoita, asuntoja sekä Laukaan uusi tori lähiliikenneterminaaleineen. Toisaalta rakennushankkeen tavoitteena on tarjota ja turvata Laukaan kunnan työntekijöille ja kunnanvirastossa asioiville turvalliset sekä terveelliset tilat, joissa toimia.

Nykyinen Kuntalan tontti on kaavassa osoitettu asuintuotannolle ja nykyisestä Kuntalasta luovutetaan purkamisen tai myynnin keinoin.

3.2.2 Peruskorjaukset, pienet investoinnit ja energiainvestoinnit

Kohdentamaton kunnossapidon investointimääräraha

Ennakoimattomiin kunnossapitoluonteisiin tehtäviin varataan 500.000 euron investointimääräraha vuodelle 2020.

Laukaan kunnan suorassa omistuksessa on vuonna 2019 yhteensä 109 rakennusta, joiden kokonaiskerrosalamäärä on 93.576 kem2. Kiinteistöjen ja rakennusten korjaus- ja kunnossapitosuunnitelmaa laaditaan sekä ylläpidetään vuosittain. Selkeimmät kokonaisuudet, jotka on budjetoitavissa ja kilpailutettavissa kirjataan investointiohjelmaan. Tämän lisäksi vuosittain on korjaus- ja kunnossapitokohteita, joiden etukäteisbudjetointi ja suunnitelmatarve on vaihtelevaa.

Kohdentamattomalla investointimäärärahalla toteutetaan investointiluonteisia hankkeita, joiden tarkkaa etukäteisbudjetointia tai tavoitehintalaskelmaa ei tehdä. Työt ovat pakollisia, jotta rakennusomaisuuden hallinta ja turvallisuus-/terveellisyyssnäkökulmat tulee parhaiten huomioiduksi.

Energiainvestoinnit

Energiainvestointeina jatketaan öljylämmityskohteisiin lämmitysjärjestelmä uudistuksia. Energiainvestointien jälkeen kohteiden energiatodistukset päivitetään vastaamaan muuttunutta tilannetta. Määrärahavara on vuosittain 50.000 euroa.

3.3 Maanhankinta ja myynti vuonna 2019

Investointimenoissa on esitetty konsernihallintoon hankinnan määrärahavara. Maapoliittisen ohjelman mukaisesti maanhankintaan on varattu vuoden 2020 talousarviossa 700.000 euroa. Maaomaisuuden myyntituloissa on esitetty tonttimyynnin tasearvo 75.000 euroa.

3.4 Irtaimen käyttöomaisuuden hankinnat 2019

Konsernihallinto

Konsernihallinnon investointien talousarviossa esitetään vuosittain määrärahavaraus koko kunnan keskitettyihin lct-hankintoihin; tietoliikenneverkko, tietokoneet, puhelimet, kopiokoneet. Vuodelle 2020 on budjetoitu 360.000 euroa, mikä sisältää laitekannan uusimisen ja ylläpitämisen lisäksi varauksen alustapalvelimien uusimiselle. Lisäksi taloushallinnon sovellushankintoihin varataan 15.000 euroa.

Sivistyspalvelut

Piha- ja leikkivälineet

20.000 euron investointivaruksella uusitaan päiväkotien ja koulujen piha- ja leikkivälineet. Varaus mahdollistaa vuosittain 2-3 yksikön pihakalusteiden uusiminen.

Tieto- ja viestintätekniikan laitteet

Määrärahalla (50.000 euroa) uusitaan sellaiset koulujen tieto- ja viestintätekniikan laitteistot, jotka eivät sisälly tietohallinnon sisäiseen laskutukseen. Hankinnat suunnitellaan ja toteutetaan kuitenkin yhdessä tietohallinnon kanssa. Tavoitteena on taata Laukaan kunnan oppilaille ja opetustoimen henkilöstölle tasa-arvoiset mahdollisuudet oppia ja kehittää tieto- ja viestintätekniikan taitojaan uuden opetussuunnitelman mukaisesti ja hyödyntää digitaalisia oppimisympäristöjä.

Vihtavuoren kirjaston aineistohankinta

Vihtavuoren koulun uudisrakennukseen valmistuvat myös kirjaston tilat. 15.000 euron määrärahalla aloitetaan kirjastolle tarvittavan aineiston hankintaa (kirjat ja muut aineisto).

Tekniset palvelut

Kuntalan väistötilan muutto ajoittuu vuodelle 2020 ja väistötilaan on hankittava uudet kalusteet. Määrärahavaraus on yhteensä 200.000 euroa.

3.5 Vesihuollon investoinnit vuonna 2019

Laukaan vesilaitos yhtiöitettiin 1.1.2016 kunnan 100 % omistamaksi tytäryhtiöksi. Näin ollen vesihuoltoa koskevien investointien rahoittaminen siirtyy perustettavan yhtiön vastuulle. Yhtiön perustamispäätöksen yhteydessä KV 25.5.2015 § 18 on päätetty, että yhdyskuntatekniikan rakentamisyksikkö jää edelleen kunnan toiminnaksi. Vesihuolto-

yhtiö tilaa vesihuoltoverkostojen rakentamispalvelut kunnalta, jolloin yhdyskuntatekniikan ja vesihuoltoverkoston rakentamista pystytään toteuttamaan yhtäaikaaisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla. Vesihuoltoverkoston rakentamista varten vuoden 2020 talousarvioon on varattu 600.00 euroa ja vastaava määrä tuloksi, jonka kunta laskuttaa Laukaan Vesihuolto Oy:ltä.

3.6 Yhdyskuntatekniikan investoinnit vuonna 2019

Vuoden 2020 talousarviossa on varattu 2,89 miljoonaa euroa liikennealueiden, puistojen ja yleisten alueiden investointeihin. Määräraha jaetaan tarkemmin teknisen lautakunnan hyväksymissä käyttösuunnitelmissa.

Vuosittain tehtävät liikenneturvallisuuskohteet toteutetaan teetetyn liikenneturvallisuustoimenpidesuunnitelman pohjalta. Kartoituksessa on nostettu

esille runsaasti eri kohteita, jotka parantavat liikenneturvallisuutta. Uusien katujen rakentamisesta sovitetaan yhdessä kaavoituksen kanssa, katujen rakentamisella edistetään mm. asuntorakentamista sekä parannetaan kunnan vetovoimatekijöitä.

Yhdyskuntateknisten palveluiden suurimpina hankkeina vuonna 2020 tulee olemaan Leppäveden liikunpuiston liikenneväylien sekä paikoitusalueen

teko, Kuhanmäen asuinalueen jatkaminen sekä Vuorenmäen teollisuusalueen katujen loppuunsaattaminen.

Katujen peruskorjauksiin on varauduttu investoinneissa 420 000 eurolla ja liikenneturvallisuuskohteille on varattu 490 000 euroa. Puistoille ja muille yleisille alueille on varattu 405 000 euroa, jolla kehitetään ja parannetaan olemassa olevia satama-, puisto-, ja viheralueita.

Seuraavan sivun investointitaulukossa on esitetty alustava suunnitelma yhdyskuntatekniikan investoinneista, jonka tekninen lautakunta täsmentää hallintosäännön mukaisesti käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä

3.7 Muut investoinnit vuonna 2019

Leppäveden liikuntapuisto

Määrärahavaroituksella jatketaan Leppäveden liikuntapuiston toteuttamista. Vuonna 2020 liikuntapuistossa tulee ajankohtaiseksi tekonurmikentän ja kaukalon, crossfit-, kiipeily- ja pumptrack-rata- alueiden, aktiviteetipuiston ja voimaharjoittelun alueen sekä huoltorakennuksen rakentaminen. Leppäveden liikuntapuiston investointivaraus on yhteensä 840.000 euroa.

YHDYSKUNTATEKNIKAN INVESTOINNIT, TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA VUODELLE 2020, ALUSTAVA

NIMIKE	2 020	HUOM!
<u>LIIKENNEALUEET, PUISTOT JA YLEISET ALUEET yhteensä</u>		
Menot	2 885 000	
Tulot	0	
Netto	2 885 000	
Liikennealueet:		
Kirkonkylä:	360 000	
Kevyen liikenteen väylät	10 000	Liikenneturvallisuus
Pienet katukorjaukset	20 000	routavaurioita, liikenneturvallisuus
Katujen kuivatuksien parantaminen	10 000	routavaurioiden vähentäminen
Pelloskujan jatkaminen, pääll.+viim.	10 000	uudet rivitalot
Rantatie, pääll.+viim.	13 000	peruskorjaus
<i>Laajalahden alue;</i>		
Laajalahdentie, Taivaankaari, ym., pääll.+val.	77 000	tonttien myynti
<i>Kantola II alue;</i>		
Lahnajärvenkadun ja Renginkujan klv, pääll.+ viim.	50 000	liikenneturvallisuus
Jokiniityntien saneeraus	100 000	peruskorjaus
Keihästien saneeraus	30 000	peruskorjaus
Satamatie kevyen liikenteen väylä	40 000	peruskorjaus
Ritolahdentien saneeraus+päällystys	0 ?	
Kipparintie	0 ?	
Vihtavuori:	440 000	
Kev.liik.väylät rak. ja san.	10 000	ymp.parant.viihtyisyys,liikenne.turv.
Pienet katukorjaukset	10 000	routavaurioita, liikenneturvallisuus
Katujen kuivatuksien parantaminen	10 000	routavaurioiden vähentäminen
<i>Brittilänranta I alue;</i>		
Kuusiranta ja Vanamo, pääll. + val. + viim.	10 000	tonttien myynti
<i>Jokelan alue;</i>		
Pitkänityntie, Jokelantie, Viljaminkuja ja Mariankuja, pääll.+val.+viim.	95 000	peruskorjaus
<i>Kuhamäen alue;</i>		
Kuusistonkatu, Mahlakuja, Vihtakuja, Pikikallio	305 000	tonttien myynti
Leppävesi:	800 000	
Kev.liik.väylät rak. ja san.	10 000	ymp.parant.viihtyisyys,liikenne.turv.
Pienet katukorjaukset	10 000	routavaurioita, liikenneturvallisuus
Katujen kuivatuksien parantaminen	10 000	routavaurioiden vähentäminen
<i>Näätämaen alue;</i>		
Karhujärventien klv, väli Juholanmäki-Otsontie, pääll.+viim.?	5 000	liikenneturvallisuus
Alueen klv verkostoa puistoalueille, viim. + val.	35 000	liikenneturvallisuus
<i>Liikuntapuiston alue;</i>		
Alueen liikenneväylät ja paikoitusalue	630 000	Kokoojakadun rak.+jk/pp+p-alue
<i>Näätämäki II, teollisuusalue;</i>		
Akselikatu,(+Rihlakuja)	100 000	teollisuustontit
Lievestuore:	170 000	
Kev.liik.väylät rak. ja san.	10 000	ymp.parant.viihtyisyys,liikenne.turv.
Pienet katukorjaukset	10 000	routavaurioita, liikenneturvallisuus
Katujen kuivatuksien parantaminen	10 000	routavaurioiden vähentäminen
Arkonkujan saneeraus, pääll. + viim.	20 000	peruskorjaus
Vannastien saneeraus	120 000	peruskorjaus
Vehniä:		
Vuorenmäen asemakaava-alueen katuverkosto, urakka jatk. v. 2019	100 000	Teollisuustonttien myynti
Yhteiset ja muut hankkeet:	610 000	
Viimeistelytyöt	10 000	edellisten vuosien rakentaminen
Päällystystyöt	100 000	ymp.parant.viihtyisyys,liikenne.turv.
Aluevalaistus, erittelemätön	50 000	ymp.parant.viihtyisyys,liik.turv.,energiatehokkuu
Liikenneturvallisuuden parantaminen	20 000	liikenneturvallisuus
Hulevesivesiviemärit	100 000	Verkoston rak. kaikki taajamat
<i>Elyn hankkeet, Laukaan osuudet:</i>		
Laajalahden massa-altaat (Lievestuore)	180 000	Ely-keskus/ymp.parant.viihtyisyys
Klv:n suunnittelu; 4 eri kohdetta	150 000	liikenneturvallisuus
PUISTOT JA MUUT YLEISET ALUEET, yht.	405 000	
Puistot ja muut viheralueet, koko kunta	10 000	ymp.parantaminen,viihtyisyys,turvallisuus
Kk; Laukaan sataman uusi laituri+ puistoalueen kehittäminen	200 000	ymp.parantaminen,viihtyisyys,turvallisuus
Kk; Laajalahti; Viitasammakonpuisto	50 000	uusi puistoalue,viihtyisyys
Kk; Koirapuisto, viim. +aitaus + val.	45 000	jatkoa ed. vuodelta
Vri; Kuhamäen alue; kosteikko ja hulevesialtaat	20 000	ymp.parantaminen,viihtyisyys,turvallisuus
Vri; Brittilänrannan puiston valaistus	15 000	ymp.parantaminen,viihtyisyys,turvallisuus
Vri; Uimarannan saneeraus	20 000	ymp.parantaminen,viihtyisyys,turvallisuus
Lvt; Haarlanrannan puistoalue, val.+nummikentän laaj. ym.	20 000	ymp.parantaminen,viihtyisyys,turvallisuus
Lvt; Käkikujan puisto, leikkiväline	10 000	ymp.parantaminen,viihtyisyys,turvallisuus
Uimarannat, koko kunnan alue	15 000	saneerauksia
<u>LAUKAAN VESIHUOLTO OY:N HANKKEET:</u>		
Laukaan Vesihuolto Oy:n Laukaan kunnalta tilattavat investoinnit:		
Vesihuoltoinvestoinnit:		
Menot	600 000	valtuuston määräraha
Tulot	600 000	Kunnallisteknisten rakennuspalveluiden
Netto	0	myynti Laukaan Vesihuolto Oy:lle

4 TULOS- JA RAHOITUSLASKELMAOSA

Tuloslaskelma	TP 2017	TP 2018	TA/M 2019	TA 2020	TS 2021	TS2022
Toimintatuotot	27 743 643	27 280 361	26 711 840	28 135 640	28 418 461	28 886 153
Myyntituotot	11 551 978	9 900 549	8 772 890	8 822 820	8 622 820	8 622 820
Maksutuotot	4 238 555	4 168 757	3 936 610	4 035 250	4 136 131	4 218 854
Tuet ja avustukset	1 683 175	1 794 213	1 179 670	1 271 680	1 303 472	1 329 541
Muut tuotot	10 269 935	11 416 842	12 822 670	14 005 890	14 356 037	14 714 938
Toimintakulut	126 000 040	129 449 744	131 597 720	134 488 399	137 620 413	140 841 581
Henkilöstökulut	39 655 684	41 046 098	42 626 090	44 240 009	45 434 489	46 661 220
Palvelujen ostot	63 527 604	63 913 503	61 613 330	61 867 460	63 723 484	65 635 188
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 156 745	5 496 557	5 474 780	5 433 970	5 515 480	5 598 212
Avustukset	9 656 693	9 842 724	10 918 280	10 283 820	10 283 820	10 283 820
Muut menot	8 003 314	9 150 863	10 965 240	12 663 140	12 663 140	12 663 140
Toimintakate	-98 256 398	-102 169 383	-104 885 880	-106 352 759	-109 201 952	-111 955 427
Verotulot	67 930 670	66 129 728	68 700 000	72 000 000	74 160 000	76 384 800
Valtionosuudet	37 252 004	36 587 295	37 948 000	40 800 000	41 697 600	42 614 947
Rahoitustuotot ja -kulut:						
Korkotuotot	578 294	562 049	505 000	453 000	445 000	435 000
Muut rahoitustuotot	244 045	711 945	200 000	200 000	200 000	200 000
Korkokulut	102 394	15 685	25 000	100 000	200 000	400 000
Muut rahoituskulut	1 183	6 743	10 000	5 000	5 000	5 000
Vuosikate	7 849 827	1 799 206	2 432 120	6 995 241	7 095 648	7 274 320
Suunnitelman mukaiset poistot	5 297 998	5 814 134	6 000 000	6 400 000	7 000 000	7 100 000
Lisäpoistot ja arvonalentumiset	175 576	0		595 241		
Tilikauden tulos	2 376 252	-4 014 928	-3 567 880	0	95 648	174 320
Tunnuksluvut						
Toimintatulot/toimintamenot, %	22,0	21,1	20,3	20,9	20,6	20,5
Vuosikate/Poistot, %	148,2 %	30,9 %	40,5 %	109,3 %	101,4 %	102,5 %
Vuosikate, euro/asukas	413,8	94,8	128,5	368,2	372,1	380,1
Kertynyt yli-/alijäämä	8 956 175	4 941 247	1 373 367	1 373 367	1 469 015	1 643 335

Rahoituslaskelma	TP 2017	TP 2018	TA/M 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Kunnan toiminta						
Tulorahoitus						
Vuosikate	7 849 827	1 799 206	2 432 120	6 995 241	7 095 648	7 274 320
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	-435 415	-478 824				
Investoinnit						
Käyttöomaisuusinvestoinnit	14 834 442	7 182 672	8 897 300	19 110 000	22 145 000	17 380 000
Rahoitusosuudet inv.menoihin	707 558	3 271	100 000	642 600	225 000	0
Käyttöom:n myyntituotot	800 324	874 725	675 000	700 000	675 000	675 000
Vars. toiminta ja investoinnit netto	-5 912 148	-4 984 293	-5 690 180	-10 772 159	-14 149 352	-9 430 680
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainojen lisäys	-148 186	-101 091				
Antolainojen vähennys	767 404	664 488	635 000	730 000	740 000	745 000
Lainakannan muutokset	314 940	3 989 406	5 055 180	10 042 159	13 409 352	8 685 680
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 651 735	-5 632	0	5 000 000	10 000 000	10 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-16 231	-4 962	-10 600	-11 000	-11 000	-11 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 494 368	4 000 000	5 065 780	5 053 159	3 420 352	-1 303 320
Oman pääoman muutokset						
Vaikutus maksuvalmiuteen	-2 001 804	-431 489	0	0	0	0
Lainakanta 31.12.	84 101 204	88 090 611	94 959 604	105 001 763	118 411 115	127 096 795
Lainakanta €/asukas	4 433	4 642	5 017	5 527	6 210	6 641
Investointien tulorahoitus %	55,6 %	25,1 %	27,6 %	37,9 %	32,4 %	41,9 %